

ผลงาน “คู่มือชุมชนอยู่ร่วมกับป่าสมบูรณ์ ตอบโจทย์พื้นที่สูง”
 สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)
 รางวัลการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม ประจำปี 2566
 ประเภทเรื่องสื่อขยายผล (Participation Expanded)

“คู่มือชุมชนอยู่ร่วมกับป่าสมบูรณ์ ตอบโจทย์พื้นที่สูง”
 การพัฒนาพื้นที่สูงโดยใช้ RPF Model เพื่อให้คนอยู่ร่วมกับป่าโดยไม่บุกรุกทำลาย

- 1.
- วางแผนใช้ประโยชน์ที่ดิน การจัดทำ Master Plan
  - จัด Zoning ปรับระบบเกษตร แยกพื้นที่ป่า ที่อยู่อาศัย พื้นที่เกษตร
  - แก้ไขปัญหาการทำไร่หมุนเวียน

- 2.
- ส่งเสริมเกษตรกรรมที่ยั่งยืน ปรับระบบเกษตรประณีตใช้ทรัพยากรน้อย “ทำน้อยได้มาก”
  - เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้วยเกษตรอินทรีย์
  - ลดความเหลื่อมล้ำ

- 3.
- อนุรักษ์ระบบนิเวศภูเขา การฟื้นฟูแหล่งอาหาร (Food Bank) และความหลากหลายทางชีวภาพบนพื้นที่สูง

ผลลัพธ์จากการขยายผล/ต่อยอดการดำเนินงาน และผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน

ด้านเศรษฐกิจ

เกษตรกรบนพื้นที่สูงได้รับการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพทั้งในและนอกภาคเกษตร ให้มีรายได้เพียงพอต่อการดำรงชีพ มีความมั่นคงทางอาหาร และยกระดับมาตรฐานการเกษตรสู่ความยั่งยืน ควบคู่กับการอนุรักษ์และฟื้นฟูความสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยปรับการทำเกษตรแบบดั้งเดิมที่สร้างรายได้ต่อพื้นที่ต่ำ แต่สร้างผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมมาก เป็นระบบเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ใช้ประโยชน์พื้นที่ถูกต้องตามหลักวิชาการด้วยการเกษตรมูลค่าสูง ภายใต้ระบบมาตรฐานอาหารปลอดภัยและมีตลาดรองรับ ในพืชชนิดต่างๆ เช่น พืชผัก พืชไร่ ไม้ผล ไม้ดอก กาแฟ และอื่นๆ ปี 2565 สร้างรายได้ให้เกษตรกรในพื้นที่ขยายผล/ต่อยอดการดำเนินงานรวมมูลค่า 122.97 ล้านบาท คิดเป็นรายได้เฉลี่ย 65,270 บาท/ครัวเรือน/ปี โดยมีเกษตรกรที่ปรับระบบเกษตรดั้งเดิมสู่เกษตรมูลค่าสูง 1,884 ครัวเรือน และครัวเรือนเป้าหมายมีรายได้เฉลี่ยสูงกว่าเส้นความยากจนบนพื้นที่สูง (78,000 บาท/ครัวเรือน/ปี) จำนวน 781 ครัวเรือน

ด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็งของสังคมและชุมชน

ชุมชนได้รับการพัฒนาศักยภาพในการวิเคราะห์ วางแผน และขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชนของตนเอง ได้ด้วยกระบวนการจัดทำแผนชุมชนที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับปัญหาความต้องการ และภูมิสังคมของชุมชน

ทั้งการพัฒนาส่งเสริมอาชีพ การสร้างความเข้มแข็งของสังคม การอนุรักษ์ฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาปัจจัยพื้นฐานที่จำเป็น มีชุมชนที่ได้รับการส่งเสริมให้จัดทำแผนชุมชน จำนวน 78 ชุมชน และสามารถนำแผนชุมชนไปใช้ประโยชน์ในการขับเคลื่อนการพัฒนาพื้นที่สูงได้ด้วยตนเองใน 5 จังหวัด (เชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน น่าน กาญจนบุรี) คิดเป็นร้อยละ 62

ได้รับการเสริมสร้างศักยภาพของชุมชนในการพึ่งพาตนเองและขับเคลื่อนการพัฒนา สร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในระดับเศรษฐกิจฐานราก ด้วยการเชื่อมโยงสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานของภาครัฐและเอกชนในการกระจายสินค้า เสริมสร้างองค์ความรู้และพัฒนาทักษะให้เกษตรกรเพื่อการบริหารจัดการและการดำเนินกิจกรรมของสถาบันเกษตรกร จำนวน 29 แห่ง (ประกอบด้วยวิสาหกิจสหกรณ์ เติร์มสหกรณ์ กลุ่มพึ่งตนเอง) สมาชิก 1,482 ราย เงินทุนดำเนินงาน 4.76 ล้านบาท

คนในชุมชนบนพื้นที่สูงได้รับการยกระดับการพัฒนาให้เป็นผู้ประกอบการเปลี่ยนแปลง ทั้งในด้านอาชีพ สังคม และสิ่งแวดล้อม จำนวน 462 ราย ซึ่งเป็นผู้ที่มีศักยภาพในการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมให้ชุมชนสามารถร่วมคิด วิเคราะห์ วางแผน และขับเคลื่อนการพัฒนาพร้อมกับ สวพส. และหน่วยงานต่างๆ ให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายการพัฒนา

ด้านสิ่งแวดล้อม

ชุมชนได้รับการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทรัพยากรทางการเกษตร เสริมสร้างศักยภาพและได้รับการสนับสนุนด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพจากการแก้ที่สาเหตุของปัญหา คือความยากจนที่ทำให้ลายสิ่งแวดล้อม โดยกำหนดขอบเขตการใช้ประโยชน์ที่ดิน (Zoning) แยกพื้นที่ป่า ที่อยู่อาศัย และพื้นที่เกษตร ร่วมกับการกำหนดแนวทางและมาตรการในการใช้ประโยชน์ที่ดินรายแปลงของเกษตรกร ในพื้นที่ต้นน้ำสำคัญ เช่น พื้นที่สงวนชีวมณฑลดอยเชียงดาว ลุ่มน้ำปิง ลุ่มน้ำจัน ลุ่มน้ำสาละวิน ประกอบด้วย การกำหนดขอบเขตหมู่บ้าน 948,154.43 ไร่ พื้นที่อยู่อาศัย 13,311.57 ไร่ ที่ดินรายแปลง 288,366.22 ไร่ พื้นที่ป่าชุมชน-ป่าต้นน้ำ/ป่าอนุรักษ์ 294,715.16 ไร่ พื้นที่ป่าชุมชน-ป่าใช้สอย 70,671.79 ไร่ ร่วมกับการปรับระบบเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม จำนวน 6,823 ครัวเรือน 90,725.44 ไร่ ช่วยเพิ่มพื้นที่สีเขียวจากการกำหนดขอบเขตพื้นที่ป่าและพื้นที่ทำกิน 148,524.07 ไร่ นอกจากนี้ ยังการอนุรักษ์ฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมและความหลากหลายทางชีวภาพ ฟื้นฟูแหล่งอาหาร (Food Bank) ของชุมชน ฟื้นฟูพืชท้องถิ่นในบริบทป่าเมืองรอบชุมชนได้กว่า 300 ชนิด ฟื้นป่าในพื้นที่ต่อยอด/ขยายผลในพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงวาวี (บ้านแม่พริกและบ้านเครือข่าย บ้านดอยยาง) โครงการฯ ไปงคำ จ.เชียงราย และโครงการฯ ปางมะโอ มีค่าการสะสมคาร์บอนในมวลชีวภาพเฉลี่ย 122 ตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า

ทั้งนี้ การดำเนินงานของ สวพส. เพื่อให้คนอยู่ร่วมกับป่าโดยไม่บุกรุกทำลาย ได้สนับสนุนให้บรรลุเป้าหมายของวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน 2030 (SDGs) ในเป้าหมายที่ 1 ยุติความยากจนทุกรูปแบบในทุกที่ เป้าหมายที่ 2 ยุติความหิวโหย บรรลุความมั่นคงทางอาหาร และส่งเสริมเกษตรกรรมที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ 10 ลดปัญหาความเหลื่อมล้ำในหลายมิติ ทั้งด้านรายได้ ความมั่งคั่ง และโอกาสการเข้าถึงสวัสดิการของรัฐ และโครงสร้างพื้นฐาน สำหรับทุกคน โดยไม่คำนึงถึงอายุ เพศ หรือชาติพันธุ์ เป้าหมายที่ 13 ปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและการพัฒนาแบบคาร์บอนต่ำบนพื้นที่สูง/พื้นที่ต้นน้ำ และ เป้าหมายที่ 15 ปกป้อง ฟื้นฟู และสนับสนุนการใช้ระบบนิเวศบนบกอย่างยั่งยืน จัดการป่าไม้ที่ยั่งยืน และหยุดการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ

แบบฟอร์มการสมัครรางวัลการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม
ประจำปี 2566
ประเภทเลื่องลือขยายผล (Participation Expanded)

รางวัลระดับสูงสุดของการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมทุกประเภทที่มอบให้กับหน่วยงานของรัฐ
ที่นำต้นแบบ (Best Practice) โครงการหรือผลงานที่เคยได้รับรางวัลไปขยายผลหรือต่อยอดการดำเนินงาน
ในพื้นที่อื่น ๆ หรือต่อยอดจากผลงานเดิม แล้วเกิดการเปลี่ยนแปลงหรือการพัฒนาที่มีนัยสำคัญและมีผลกระทบสูง
(High Impact) และเกิดประโยชน์และยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน กลุ่มเป้าหมาย หรือประชาชนในพื้นที่
ที่ขยายผลหรือต่อยอดจนเกิดความสำเร็จเทียบเคียงต้นแบบหรือมากกว่า

คำชี้แจง

หน่วยงานที่สมัครขอรับรางวัล

หน่วยงานที่เคยได้รับรางวัลการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมในระดับดีและดีเด่น

กรณารอกข้อมูลที่ตรงกับความจริงเกี่ยวกับผลงานที่นำเสนอ

1. เป็นการนำต้นแบบจากโครงการ/ผลงานที่เคยได้รับรางวัลการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม ประเภท

เปิดใจใกล้ชิดประชาชน (Open Governance) ระดับ ดี ดีเด่น

ปีที่ได้รับรางวัล..... ระบุปีที่น่าไปขยายผล.....

สัมฤทธิ์ผลประชาชนมีส่วนร่วม (Effective Change) ระดับ ดี ดีเด่น

ระบุชื่อผลงาน...คู่วิถีคนอยู่ร่วมกับป่า ลดพื้นที่ทำไร่หมุนเวียน.....ปีที่ได้รับรางวัล.....พ.ศ. 2563...

ระบุปีที่น่าไปขยายผล.....พ.ศ. 2563 - 2565.....

2. รูปแบบการขยายเป็นลักษณะใด

เป็นการต่อยอดจากผลงานเดิม คือ.....

เป็นการขยายผลในเชิงพื้นที่ไม่น้อยกว่า 2 พื้นที่ ได้แก่

1) จังหวัดแม่ฮ่องสอน อ.สบเมย ภายใต้โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงสบเมย
และโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงแม่สามแลบ.

2) จังหวัดเชียงใหม่ อ.อมก๋อย ภายใต้โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงสบโขง และ
โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงแม่แฮหลวง

ข้อมูลของหน่วยงานที่สมัครขอรับรางวัล

1. ชื่อหน่วยงานที่สมัครขอรับรางวัล.....สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)
(ชื่อกรม ชื่อจังหวัด ชื่อองค์การมหาชน เป็นต้น)
2. หน่วยงานที่รับผิดชอบผลงาน.....สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)
3. ชื่อผลงาน/โครงการ.....“คู่วิถีชุมชนอยู่ร่วมกันป่า พัฒนาแก้จน คนต้นน้ำ”
4. ผู้ประสานงาน (อย่างน้อย 2 คน)
  - 4.1 ชื่อ-นามสกุล .....นายอนันต์ ยอดญาติไทย.....
ตำแหน่ง .....นักวิชาการส่งเสริมและพัฒนา 5.....
สำนัก/กอง.....สำนักพัฒนา.....
เบอร์โทรศัพท์.....เบอร์โทรสาร.....
โทรศัพท์มือถือ .....085-2119171.....e-mail ..arnonhrdi@gmail.com.....
  - 4.2 ชื่อ-นามสกุล .....นายเดชพล กล่อมจอหอ.....
ตำแหน่ง .....นักวิชาการส่งเสริมและพัฒนา 6.....
สำนัก/กอง.....สำนักพัฒนา.....
เบอร์โทรศัพท์.....เบอร์โทรสาร.....
โทรศัพท์มือถือ .....087-1739591.....e-mail ..dataponk@gmail.com.....

หมายเหตุ เพื่อประโยชน์ในการติดต่อกลับ กรุณากรอกข้อมูลผู้ประสานงานให้ครบถ้วน โดยเฉพาะ เบอร์โทรศัพท์มือถือ

รายงานบทสรุปผู้บริหาร ประเภทเลื่องลือขยายผล

ส่วนที่ 1 บทสรุปผู้บริหาร (Executive Summary) ความยาวต้องไม่เกิน 3 หน้ากระดาษ A4

1. ที่มา/ปัญหา

ปี 2543-2563 พื้นที่ป่าไม้ต้นน้ำทั่วประเทศไทยลดลงกว่า 4 ล้านไร่ ส่วนใหญ่เกิดในภาคเหนือปัญหาเกิดจากการความยากจน จึงเร่งพัฒนาเศรษฐกิจทำให้ป่าสมบูรณ์กลายเป็นพื้นที่เกษตร รัฐบาลมีนโยบายป่าไม้แห่งชาติ กำหนดให้มีพื้นที่ป่าไม้ 40% ของพื้นที่ประเทศ เกิดความท้าทายในการแก้ไขปัญหาการบุกรุกทำลายป่า สวพส. ดำเนินโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงสเบมี เป้าหมายพัฒนาชุมชนให้อยู่ดีมีสุขอย่างสมดุลและยั่งยืน เกิดชุมชนต้นแบบ “ห้วยน้ำใสโมเดล” ในปี 2563 โดดเด่นด้านบริหารจัดการพื้นที่ ลดการทำไร่หมุนเวียน คืนพื้นที่ป่า และชุมชนอยู่ร่วมกับป่าอย่างยั่งยืน กำหนดขอบเขตการใช้ที่ดิน ไม่บุกรุกทำลายป่า ปรับระบบเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม มีรายได้พอเพียง มีความมั่นคงด้านอาหาร อนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานทำให้ชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ภายใต้การมีส่วนร่วมของชุมชนและหน่วยงานรัฐ ในปี 2564 ขยายผลไปยังชุมชนที่มีภูมิสังคมใกล้เคียงในจังหวัดแม่ฮ่องสอน อ.สบเมย 31 กลุ่มบ้าน และจังหวัดเชียงใหม่ อ.อมก๋อย 6 กลุ่มบ้าน สร้างผลกระทบเชิงบวกต่อคุณภาพชีวิตของชุมชน ลดการบุกรุกพื้นที่ป่า เพิ่มพื้นที่สีเขียวได้อย่างเป็นรูปธรรม

2. การนำต้นแบบมาขยายผล/ต่อยอด และประยุกต์/ต่อยอด อย่างไร

ผลงานต้นแบบ “โครงการคู่วิถีคนอยู่ร่วมกับป่า ลดพื้นที่ไร่หมุนเวียน” บ้านห้วยน้ำใส ต.สบเมย อ.สบเมย จ.แม่ฮ่องสอน ได้รับรางวัลเลิศรัฐสาขาการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม ประจำปี 2563 ประเภทสัมฤทธิ์ผลประชาชนมีส่วนร่วม (Effective Change) ระดับดีเด่น และรับ

คัดเลือกจาก สำนักงาน ก.พ.ร. ให้เป็นหนึ่งใน “ต้นแบบความเป็นเลิศสู่การขยายผลอย่างยั่งยืน” ด้านการบริหารจัดการพื้นที่และทรัพยากรธรรมชาติ ที่มีเป้าหมายเพื่อสร้างงานและอาชีพของชุมชน ส่งเสริมการปรับระบบเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมคืนพื้นที่ป่า ควบคู่กับการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรดิน น้ำ ป่า และลดปัญหาฝุ่นควัน เป็นต้นแบบ “คนอยู่ร่วมกับป่าอย่างยั่งยืน” โดย สวพส. และหน่วยงานบูรณาการ ได้ใช้เป็นแนวทางปฏิบัติที่ดี (Good Practice) ในการขยายผลสำเร็จไปยังพื้นที่สูงอื่นที่มีบริบทภูมิสังคมและสภาพปัญหาใกล้เคียงกับพื้นที่ต้นแบบ ซึ่งประสบปัญหาความยากจน มีการทำไร่หมุนเวียน ใช้พื้นที่ไม่ถูกต้องเหมาะสม บุกเบิกพื้นที่ป่าต้นน้ำลำธารเพื่อขยายพื้นที่ทำกิน อันส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทั่วทั้งประเทศ เกิดปัญหาไฟป่าหมอกควัน น้ำท่วม และ

ดินชะล้างพังทลาย มีวัตถุประสงค์ในการขยายผลกระจายการพัฒนา เพื่อพัฒนาและแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมบนพื้นที่สูง ให้ชุมชนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม มีความเข้มแข็งและมีส่วนร่วม ลดความขัดแย้งกับหน่วยงานภาครัฐ รวมทั้งยกระดับการพัฒนาระบบราชการและการบริการสู่ความเป็นเลิศ โดยปัจจุบันมีพื้นที่ขับเคลื่อนการพัฒนาตามต้นแบบ ได้แก่ (1) จังหวัดแม่ฮ่องสอน อ.สบเมย ภายใต้โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงสบเมย และโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงแม่สามแลบ 31 กลุ่มบ้าน (2) จังหวัดเชียงใหม่ อ.อมก๋อย ภายใต้โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงสบโขง และโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงแม่แฮหลวง 6 กลุ่มบ้าน สวพส. ได้ปรับแนวทางการพัฒนา โดยการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาเชิงพื้นที่ กับหน่วยงานในระดับต่างๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน สถาบันการศึกษา NGO จังหวัด อำเภอ อปท. และชุมชน ผ่านคณะทำงาน และการจัดทำบันทึกความร่วมมือ (MOU) ให้มีการขยายงาน/กระจายการพัฒนาในวงกว้างมากขึ้น โดยเน้นการมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน บนฐานข้อมูล/แผนที่ชุดเดียวกัน องค์ความรู้ งานวิจัย เทคโนโลยี ดิจิทัล และระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

3. ความสำเร็จของการขยายผล/ต่อยอด (ผลผลิต/ผลลัพธ์/ผลกระทบ)

นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2563 – 2565 จากผลงานต้นแบบได้ขยายผลสู่ชุมชนบนพื้นที่สูงอื่นในท้องที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน และจังหวัดเชียงใหม่ นำไปสู่ประโยชน์ต่อการพัฒนาและแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมบนพื้นที่สูง อันเป็นแหล่งต้นน้ำลำธารที่สำคัญของประเทศ โดยให้ชุมชนเป็นจุดศูนย์กลางการพัฒนา สามารถเข้าถึงสิทธิด้านต่างๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น ชุมชนมีสิทธิร่วมจัดทำและเข้าถึงข้อมูล รับรู้ เข้าใจ และสามารถนำข้อมูลมาใช้ในการแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์ วางแผน ตัดสินใจ และได้รับการพัฒนาที่ตรงตามความต้องการของชุมชนโดยกระบวนการมีส่วนร่วมกับ สวพส. และหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง มีการกำหนดขอบเขตการใช้ประโยชน์ที่ดิน (Zoning) แบ่งแยกพื้นที่อยู่อาศัย พื้นที่ทำกิน และพื้นที่ป่าให้ชัดเจน ในการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาล (คทช.) เพื่อให้ชุมชนบนพื้นที่สูงมีสิทธิทำกิน และอยู่อาศัยอย่างเป็นหลักแหล่ง และได้รับการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น อย่างถูกต้องเหมาะสม ตามหลักวิชาการระเบียบ และกฎหมาย สอดคล้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่น

จังหวัดแม่ฮ่องสอน กลุ่มโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงอำเภอสบเมย ได้รับอนุมัติโดยอธิบดีกรมป่าไม้ จัดตั้ง “โครงการพัฒนาป่าไม้พัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงสบเมยและแม่สามแลบ” ตามมาตรา 19 พ.ร.บ. ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 เพื่อเป็นกรอบในการดำเนินงานในพื้นที่เขตป่าสงวนแห่งชาติอย่างถูกต้องตามกฎหมาย มีฐานข้อมูลเชิงพื้นที่และแผนที่การใช้ประโยชน์ที่ดินรายแปลง และนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการวางแผนการใช้ที่ดิน 31 ชุมชน โดยมีพื้นที่ขอบเขตหมู่บ้าน 191,913 ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ทำกิน 77,983 ไร่ พื้นที่อยู่อาศัย 1,384 ไร่ พื้นที่ป่า 112,546 ไร่ นำไปสู่การพัฒนาในหลายๆ มิติ ได้แก่ **ด้านโครงสร้างพื้นฐาน** แหล่งน้ำเพื่อใช้ในการเกษตร 25 แห่ง และระบบน้ำสะอาด 15 แห่ง ขยายเขตไฟฟ้าเข้าหมู่บ้าน 2 โครงการ ก่อสร้างถนน 2 โครงการ พัฒนาอาชีพที่หลากหลายสร้างรายได้ที่พอเพียง มีความมั่นคงด้านอาหาร ด้วยระบบเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และปศุสัตว์ ให้กับเกษตรกร 846 ครัวเรือน พื้นที่ 6,435 ไร่ สร้างรายได้ให้กับเกษตรกร 59,756,721 บาท มีการรับรองมาตรฐานอาหารปลอดภัย (GAP) 242 ราย 723 ไร่ และมาตรฐานอินทรีย์ 62 ราย 371 ไร่ **ด้านสิ่งแวดล้อม** จัดตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการพื้นที่ ร่วมจัดทำแผนและขับเคลื่อนกิจกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมีส่วนร่วม 31 ชุมชน อนุรักษ์ป่าโดยรอบชุมชน 112,546 ไร่ ปลูกป่าต้น

น้ำ 1,258 ไร่ โครงการสร้างป่าสร้างรายได้ 2,027 ไร่ สร้างฝายชะลอน้ำ 128 แห่ง จัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ 3,000 ไร่ ปลูกหญ้าแฝก 775,800 กล้า ลดการทำไร่หมุนเวียน 8,462 ไร่ เพิ่มพื้นที่สีเขียว 7,958 ไร่ ขึ้นทะเบียนป่าชุมชน 7,002 ไร่ จุดความร้อน Hotspot เปรียบเทียบ ปี 2563 และ 2565 ลดลง 390 จุด และส่งเสริมการตลาดต่อยอดกลุ่มสถาบันเกษตรกร ได้แก่ สหกรณ์พัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงสบเมย จำกัด และ สหกรณ์พัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงแม่สามแลบ จำกัด และพัฒนา เกิดชุมชนตัวอย่าง 8 ชุมชน เกษตรกรตัวอย่าง (Smart farmer) 45 คน และเยาวชนตัวอย่าง (Young Smart farmer) 6 ราย ผลดำเนินงานทำให้เกิดภาคีเครือข่ายหน่วยงานบูรณาการที่เข้มแข็งขึ้น มีการเชื่อมโยงฐานข้อมูล ทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ ไม่ซ้ำซ้อน เกิดประโยชน์สูงสุดอย่างเป็นรูปธรรม การบูรณาการขยายผลโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง และโครงการตามแนวพระราชดำริ เข้าไปเป็นต้นแบบและส่วนหนึ่งในนโยบาย แผนระดับจังหวัดแม่ฮ่องสอน ที่มีเป้าหมาย “สร้างสรรค์แม่ฮ่องสอนให้เป็น Valley of Charm เมืองน่าอยู่น่าเที่ยวอย่างมีคุณค่าและยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชน” พัฒนาคนอยู่ร่วมกับป่าพร้อมทั้งสร้างภาคีเครือข่ายขยายแผนการพัฒนาไปสู่พื้นที่อื่น

จังหวัดเชียงใหม่ ขยายผลในอำเภอมกเก๋ย โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงสบโขง 5 กลุ่มบ้าน และแม่แฮหลวง 1 กลุ่มบ้าน (บ้านปิตุคี) จัดตั้ง “โครงการพัฒนาป่าไม้พัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงสบโขง และแม่แฮหลวง” ตามมาตรา 19 ครอบคลุมพื้นที่ 102,064 ไร่ มีฐานข้อมูลเชิงพื้นที่ และแผนที่การใช้ประโยชน์ที่ดินรายแปลงนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการวางแผนการใช้ที่ดิน 6 ชุมชน กำหนดขอบเขตชุมชน 24,785 ไร่ เป็นพื้นที่ป่า 12,195 ไร่ พื้นที่ทำกิน 12,228 ไร่ พื้นที่อยู่อาศัย 361 ไร่ บันทึกความร่วมมือ (MOU) กับ อบต. และฝ่ายพัฒนาความยั่งยืนภาครัฐ เครือเจริญโภคภัณฑ์ (CP) เกิดการพัฒนาในหลายๆ มิติ ได้แก่ **ด้านโครงสร้างพื้นฐาน** พัฒนาแหล่งน้ำ เพื่อใช้ในการเกษตร 14 แห่ง 6 ชุมชน และระบบน้ำสะอาดเพื่ออุปโภคและบริโภค 13 แห่ง 6 ชุมชน ขยายเขตไฟฟ้าเข้าหมู่บ้าน 2 โครงการ **ด้านเศรษฐกิจ** พัฒนาอาชีพที่หลากหลายสร้างรายได้ที่พอเพียงให้กับเกษตรกร 326 ครัวเรือน พื้นที่ 1,269 ไร่ สร้างรายได้ให้กับเกษตรกร 3,799,572 บาท มีการรับรองมาตรฐานอาหารปลอดภัย (GAP) 17 ราย 9 ไร่ **ด้านสิ่งแวดล้อม** อนุรักษ์ป่าโดยรอบชุมชน 12,195 ไร่ ปลูกป่าต้นน้ำ 45 ไร่ จัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ 3,000 ไร่ ปลูกหญ้าแฝก 22,000 กล้า เพิ่มพื้นที่สีเขียว 4,858 ไร่ ขึ้นทะเบียนป่าชุมชน 2,468 ไร่ เกิดชุมชนตัวอย่าง 2 ชุมชน เกษตรกรผู้นำตัวอย่าง 21 ราย เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ และมีวิทยากรชุมชนขยายผลสำเร็จไปยังเกษตรกรและชุมชนอื่นๆ เกิดเครือข่ายความร่วมมือการพัฒนาาร่วมกันทั้งภาครัฐ เอกชน ประชาสังคม และชุมชน

นับเป็นความมุ่งมั่นตั้งใจร่วมกันของหน่วยงานทุกภาคส่วน ที่ได้ยกระดับการบริการภาครัฐและการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง กระจายการพัฒนาให้กับชุมชนอย่างทั่วถึง สามารถสร้างผลกระทบเชิงบวกต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม ทั้งยังก่อให้เกิดประโยชน์ต่อระบบราชการต่อไปด้วย

4. ปัจจัยความสำเร็จ

1) ชุมชนเป็นจุดศูนย์กลางการพัฒนา รู้สึกเป็นเจ้าของ มีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน 2) มีองค์ความรู้ ข้อมูลและเทคโนโลยี มีฐานข้อมูลที่เป็นชุดเดียวกัน และจัดทำแผนแม่บทพัฒนาชุมชน (Master Plan) 3) พัฒนาเชิงพื้นที่อย่างยั่งยืนเป็นระบบครบวงจร ตรงตามภูมิสังคม 4) การมีส่วนร่วมของชุมชน และการบูรณาการของหน่วยงาน 5) ผู้นำเกษตรกร เยาวชน และสถาบันเกษตรกรมีความเข้มแข็งในการพัฒนา 6) มีเจ้าหน้าที่อยู่ประจำพื้นที่ประสานงานและแก้ไขปัญหา 7) ความไว้วางใจของคนในชุมชนต่อหน่วยงานภาครัฐ

ส่วนที่ 2 ผลการดำเนินการ (กรอกข้อมูลผ่านทางระบบรับสมัครรางวัล)

**รายการตัวชี้วัดและแนวทางการพิจารณาประเภทเลื่องลือขยายผล
(Participation Expanded)**

มิติที่ 1 ความสำคัญในการขยายผลและความสามารถองค์กร (10 คะแนน)		
1.ความสำคัญ (ปัญหาและประเด็นการพัฒนา) วัตถุประสงค์และเป้าหมายในการขยายผลและหรือต่อยอด		
การดำเนินการ		ประเด็นการพิจารณา
ไม่ได้ดำเนินการ	ดำเนินการ	
☐	☒	<p>อธิบายความสำคัญ เป้าหมายที่กำหนด แนวทางการดำเนินการ และประโยชน์ที่จะได้รับในการที่ขยายผลหรือต่อยอด คำอธิบาย(จำเป็นต้องระบุ ไม่เกิน 1,000 ตัวอักษร)</p> <p>ปี 2543-2563 พื้นที่ป่าไม้ต้นน้ำทั่วประเทศไทยลดลงกว่า 4 ล้านไร่ ส่วนใหญ่เกิดในภาคเหนือปัญหาเกิดจากการความยากจน จึงเร่งพัฒนาเศรษฐกิจทำให้ป่าสมบูรณ์กลายเป็นพื้นที่เกษตร รัฐบาลมีนโยบายป่าไม้แห่งชาติกำหนดให้มีพื้นที่ป่าไม้ 40% ของพื้นที่ประเทศ เกิดความท้าทายในการแก้ไขปัญหาการบุกรุกทำลายป่า สวทส. ดำเนินโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงสเบเมย มีเป้าหมายพัฒนาชุมชนให้อยู่ดีมีสุขอย่างสมดุลและยั่งยืน เกิดชุมชนต้นแบบ "ห้วยน้ำใสโมเดล" ในปี 2563 โดดเด่นด้านบริหารจัดการพื้นที่ ลดการทำไร่หมุนเวียน คืนพื้นที่ป่า และชุมชนอยู่ร่วมกับป่าอย่างยั่งยืน กำหนดขอบเขตการใช้ที่ดิน ไม่บุกรุกทำลายป่า ปรับระบบเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม มีรายได้พอเพียง มีความมั่นคงด้านอาหาร อนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานทำให้ชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ภายใต้การมีส่วนร่วมของชุมชนและหน่วยงานรัฐ ในปี 2564 ขยายผลไปยังชุมชนที่มีภูมิสังคมใกล้เคียงในจังหวัดแม่ฮ่องสอน อ.สบเมย 31 กลุ่มบ้าน และจังหวัดเชียงใหม่ อ.อมก๋อย 5 กลุ่มบ้าน สร้างผลกระทบเชิงบวกต่อคุณภาพชีวิตของชุมชน ลดการบุกรุกพื้นที่ป่า เพิ่มพื้นที่สีเขียวได้อย่างเป็นรูปธรรม</p>
2.ภารกิจ/โครงการ/ต้นแบบที่นำมาใช้ในการขยายผลและหรือต่อยอด		
การดำเนินการ		ประเด็นการพิจารณา

ไม่ได้ ดำเนินการ	ดำเนินการ	
☐	☒	<p>(1) ต้นแบบที่นำมาใช้ในการขยายผลหรือต่อยอด เกี่ยวกับที่มา/สภาพปัญหา วัตถุประสงค์ เป้าหมาย ขอบเขตการดำเนินงาน ขั้นตอน/วิธีการทำงานแบบมีส่วนร่วม พร้อมแผนภาพ/ตัวแบบ (Model) (ถ้ามีขอเป็นเอกสารแนบไม่เกิน 1 หน้า) ของการทำงานแบบมีส่วนร่วมของโครงการที่เคยได้รับรางวัล</p> <p> เปิดไฟล์แนบ</p> <p>คำอธิบาย(จำเป็นต้องระบุ ไม่เกิน 1,000 ตัวอักษร)</p> <p>ชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง บ้านห้วยน้ำใส อ.สบเมย จ.แม่ฮ่องสอน 86 ครัวเรือน ขอบเขตพื้นที่ชุมชน 8,490 ไร่ เป็นพื้นที่ป่า 5,530 ไร่ พื้นที่ทำกิน 2,869 ไร่ เป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร ทางไกลยากต่อการเข้าถึงการพัฒนาของรัฐ ชุมชนขาดความรู้ มีความยากจน ไร้พื้นที่ไม่ถูกต้องเหมาะสม ผลิตพืชด้วยระบบไร้หมุนเวียนเพื่อบริโภคเป็นหลัก มีรายได้ไม่เพียงพอ และขาดความมั่นคงด้านอาหาร ทำให้มีการบุกรุกพื้นที่ป่า เผาเศษพืชเกิดปัญหาไฟป่าและหมอกควัน การชะล้างพังทลายของหน้าดิน ส่งผลต่อประชาชนทั้งต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำอย่างต่อเนื่อง สวพส. เริ่มดำเนินงานในปี 2558 มีวัตถุประสงค์ให้ชุมชนบนพื้นที่สูงมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ให้ "ชุมชนเป็นจุดศูนย์กลางในการพัฒนา" ดำเนินงานพัฒนาเชิงพื้นที่ทุกขั้นตอนร่วมกับหน่วยงานบูรณาการ จัดทำและใช้ฐานข้อมูล แผนที่รายแปลง องค์ความรู้ งานวิจัย และเทคโนโลยีเป็นเครื่องมือ ร่วมคิด วิเคราะห์วางแผนพัฒนาชุมชน ดำเนินการพัฒนาอย่างถูกต้องเหมาะสมตามระเบียบกฎหมาย ได้รับสิทธิและเข้าถึงการพัฒนาทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และโครงสร้างพื้นฐาน เกิดผลสำเร็จในการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน สุการคืนพื้นที่ป่าให้กับสังคมเป็นต้นแบบ คนอยู่ร่วมกับป่า</p>
☐	☒	<p>(2) อธิบายปัจจัยความสำเร็จและผลสำเร็จของผลงานต้นแบบ</p> <p> เปิดไฟล์แนบ</p> <p>คำอธิบาย(จำเป็นต้องระบุ ไม่เกิน 1,000 ตัวอักษร)</p> <p>1)ชุมชนเป็นจุดศูนย์กลางการพัฒนา รู้สึกเป็นเจ้าของ มีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน 2) มีองค์ความรู้ ข้อมูลและเทคโนโลยี มีฐานข้อมูลที่เป็นชุดเดียวกัน และจัดทำแผนแม่บทพัฒนาชุมชน 3)พัฒนาเชิงพื้นที่อย่างยั่งยืนเป็นระบบครบวงจร ตรงตามภูมิสังคม 4) การมีส่วนร่วมของชุมชน และการบูรณาการของหน่วยงาน 5) ผู้นำเกษตรกรเยาวชน และสถาบันเกษตรกรมีความเข้มแข็งในการพัฒนา 6) มีเจ้าหน้าที่อยู่ประจำพื้นที่ ประสานงานและแก้ไขปัญหา 7) ความไว้วางใจของคนในชุมชนต่อหน่วยงานภาครัฐ เกิดผลสำเร็จ คือ ชุมชนปรับระบบเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินให้เหมาะสม 1,668 ไร่ คืนพื้นที่ป่า 966 ไร่ รักษาป่าต้นน้ำ</p>

		5,530 ไร่ ได้รับการพัฒนาปัจจัยขั้นพื้นฐาน พัฒนาอาชีพร้อยละ 76 ของครัวเรือนทั้งหมด มีรายได้เฉลี่ยเพิ่มขึ้น 345% มีเกษตรกรผู้นำ ตัวอย่าง มีการรวมกลุ่มสหกรณ์เพื่อบริหารจัดการด้านการผลิตและตลาด เป็นพื้นที่ต้นแบบสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งก.พ.ร. และ UN ให้การยอมรับ การประเมินอัตราผลตอบแทนเชิงสังคมจากการลงทุน มิติทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ของโครงการพัฒนาฯ สบเมย 4.50 (ทุกๆ การลงทุน 1 บาทจะได้ผลประโยชน์กลับคืน 4.50 บาท)
--	--	--

มิติที่ 2 กระบวนการขยายผลหรือต่อยอด(40 คะแนน)

3.รูปแบบและวิธีการขยายผลหรือต่อยอดที่แสดงให้เห็นถึงการพัฒนาต่อยอดหรือนำบทเรียนจากภารกิจ/ต้นแบบเดิมมาปรับให้ดีขึ้น (วัตถุประสงค์ ขั้นตอนการดำเนินการ บทบาทของภาคส่วนในการขับเคลื่อน กลไกหรือวิธีการขับเคลื่อน แนวคิด/เทคโนโลยีที่นำมาใช้ในการดำเนินการ ประโยชน์ที่ได้จากโมเดลต้นแบบ)

การดำเนินการ		ประเด็นการพิจารณา
ไม่ได้ดำเนินการ	ดำเนินการ	
☐	☒	<p>(1) รูปแบบและวิธีการขยายผลหรือต่อยอดที่แสดงให้เห็นถึงการพัฒนาต่อยอดหรือนำบทเรียนจากภารกิจ/ต้นแบบเดิมมาปรับให้ดีขึ้นอย่างไร (วัตถุประสงค์ในการขยายผล/ต่อยอด โดยยกระดับการมีส่วนร่วมจากเดิม ขั้นตอนการดำเนินการ) คำอธิบาย(จำเป็นต้องระบุ ไม่เกิน 1,000 ตัวอักษร)</p> <p>ผลงานต้นแบบ "โครงการคู่วิถีคนอยู่ร่วมกับป่า ลดพื้นที่ไร่มุมนเวียน" บ้านห้วยน้ำใส ต.สบเมย อ.สบเมย จ.แม่ฮ่องสอน ได้รับรางวัลเลิศรัฐสาขาการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม ประจำปี 2563 ประเภทสัมฤทธิ์ผลประชาชนมีส่วนร่วม ระดับดีเด่น และรับคัดเลือกจาก สำนักงาน ก.พ.ร. ให้เป็นหนึ่งใน "ต้นแบบความเป็นเลิศสู่การขยายผลอย่างยั่งยืน" ด้านการบริหารจัดการพื้นที่และทรัพยากรธรรมชาติ ที่มีเป้าหมายเพื่อสร้างงานและอาชีพของชุมชน ส่งเสริมการปรับระบบเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม สูการคืนพื้นที่ป่า ควบคู่กับการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรดิน น้ำ ป่า และลดปัญหาฝุ่นควัน เป็นต้นแบบ "คนอยู่ร่วมกับป่าอย่างยั่งยืน" โดย สวพส. และหน่วยงานบูรณาการ ได้ใช้เป็นแนวทางปฏิบัติที่ดีในการขยายผลสำเร็จไปยังพื้นที่สูงอื่นที่มีบริบทภูมิสังคมและสภาพปัญหาใกล้เคียงกับพื้นที่ต้นแบบ ซึ่งประสบปัญหาความยากจน มีการทำไร่หมุนเวียน ไร่พื้นที่ไม่ถูกต้องเหมาะสม บุกรุกพื้นที่ป่าต้นน้ำลำธารเพื่อขยายพื้นที่ทำกิน อันส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทั่วประเทศ เกิดปัญหาไฟป่าหมอกควัน น้ำท่วม และดินชะล้างพังทลาย มีวัตถุประสงค์ในการขยายผลกระจายการพัฒนา เพื่อพัฒนาและแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมบนพื้นที่สูง ให้</p>

ชุมชนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม มีความเข้มแข็ง และมีส่วนร่วม ลดความขัดแย้งกับหน่วยงานภาครัฐ รวมทั้งยก ระดับการพัฒนาระบบราชการและการบริการสู่ความเป็นเลิศ มีเป้าหมายระยะยาวในพื้นที่สูงของประเทศไทย 54.97 ล้านไร่ ใน 20 จังหวัด 4,205 กลุ่มบ้าน ประชากรกว่า 1 ล้านคน ชาวไทยภูเขา 15 ขนเผ่า โดยเป็นชนเผ่ากะเหรี่ยงมากที่สุดร้อยละ 41 โดยปัจจุบันมี พื้นที่ขับเคลื่อนการพัฒนาตามต้นแบบ ได้แก่ (1) จังหวัด แม่ฮ่องสอน อ.สบเมย ภายใต้โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบ โครงการหลวงสบเมย และโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการ หลวงแม่สามแลบ 31 กลุ่มบ้าน รวมขอบเขตพื้นที่ 191,913 ไร่ (2) จังหวัดเชียงใหม่ อ.อมก๋อย ภายใต้โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบ โครงการหลวงสบโขง และโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการ หลวงแม่แฮหลวง 6 กลุ่มบ้าน ขอบเขตพื้นที่ 24,785 ไร่ สวพส. ได้ ปรับแนวทางการพัฒนา โดยการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการ พัฒนาเชิงพื้นที่ กับหน่วยงานในระดับต่างๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน สถาบันการศึกษา NGO จังหวัด อำเภอ อปท. และชุมชน ผ่านคณะ ทำงาน และการจัดทำบันทึกความร่วมมือ (MOU) ให้มีการขยาย งาน/กระจายการพัฒนาในวงกว้างมากขึ้น โดยเน้นการมีส่วนร่วม ในทุกขั้นตอน บนฐานข้อมูล/แผนที่ชุดเดียวกัน องค์ความรู้ งาน วิจัย เทคโนโลยีดิจิทัล และระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ มีขั้นตอน ดำเนินงาน ดังนี้ (1) จัดเวทีชุมชนสร้างความเข้าใจให้ตรงกัน ระดม ความคิดเห็น จัดทำแผนชุมชน (2) สสำรวจจัดทำฐานข้อมูลเชิง พื้นที่ ข้อมูลภูมิสังคมชุมชน แผนที่การใช้ประโยชน์ที่ดินรายแปลง และวิเคราะห์พื้นที่ (3) จัดเวทีชุมชนเพื่อปรึกษาหารือ กำหนด ขอบเขตการใช้ประโยชน์ที่ดิน ป้องกันการบุกรุกพื้นที่ป่า (4) ตั้ง คณะกรรมการชุมชนในการบริหารจัดการพื้นที่ และสร้างระเบียบ ข้อตกลง (5) จัดทำแผนบูรณาการของหน่วยงาน ตามแผนแม่บท ของโครงการพัฒนาพื้นที่สูง และแผนปฏิบัติการหน่วยงานในระดับ พื้นที่ (6) ขออนุญาตดำเนินงานในพื้นที่เขตป่าไม้ ให้ถูกต้องตาม ระเบียบกฎหมาย (7) ดำเนินกิจกรรมตามแผนของโครงการ โดย หน่วยงานสนับสนุนองค์ความรู้ งาน งบประมาณ บุคลากร และ ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง (8) พัฒนาศักยภาพของชุมชน ผู้นำ และ เกษตรกรตัวอย่าง (9) ติดตามและประเมินผล โดยมีคณะทำงาน โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงทั้งในระดับอำเภอ จังหวัด และระดับกรม ขับเคลื่อน ดำเนินงาน และกำกับติดตาม (10) สร้างภาคีเครือข่ายขยายผลงาน ผ่านการสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ การเรียนรู้ และการสร้างความร่วมมือในระดับต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศ

(2) บทบาทของภาคส่วนในการขับเคลื่อน กลไกหรือวิธีการขับเคลื่อน แนวคิด/เทคโนโลยีที่นำมาใช้ในการดำเนินการ) (*กรณี ที่ขยายผลเชิงพื้นที่โปรดระบุแต่ละพื้นที่ หากมีมากกว่า 2 พื้นที่ ให้หน่วยงานโทรประสาน สำนักงาน ก.พ.ร.)
พื้นที่ที่ 1

จังหวัดแม่ฮ่องสอน อ.สบเมย ภายใต้โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบ โครงการหลวงสบเมย และโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการ หลวงแม่สามแลบ 1) คณะทำงานระดับจังหวัดและอำเภอ ตามคำ

จังหวัดแม่ฮ่องสอนที่ 1496/2563 ลงวันที่ 30 ก.ค. 63 ภายใต้การทำงานแบบบูรณาการทุกภาคส่วน (1) คณะกรรมการอำนวยการพัฒนาพื้นที่สูงจังหวัดแม่ฮ่องสอน 40 หน่วยงาน เช่น จังหวัดแม่ฮ่องสอน สวพส. สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 1 สาขาแม่ฮ่องสอน หน่วยงานด้านเกษตรและสหกรณ์จังหวัด สถานีพัฒนาที่ดินแม่ฮ่องสอน การไฟฟ้า ทางหลวงชนบท ชลประทานแม่ฮ่องสอน สำนักงานทรัพยากรน้ำภาค 1 เป็นต้น กำหนดกรอบนโยบายและวางแผนปฏิบัติ การพัฒนาโครงการบนพื้นที่สูงจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยนำต้นแบบการพัฒนาที่ยั่งยืนของโครงการหลวง ควบคู่กับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ พิจารณา กลั่นกรอง และให้ความเห็นชอบแผนงาน/โครงการบนพื้นที่สูงจังหวัดแม่ฮ่องสอน กำกับดูแล ติดตามผลการดำเนินงานให้เกิดผลสัมฤทธิ์ (2) คณะทำงานโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการสบเมยและแม่สามแลบ อำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน 28 หน่วยงาน เช่น อำเภอสบเมย สวพส. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เกษตรอำเภอ ชุมชน เป็นต้น มีหน้าที่ประสานงานการปฏิบัติงาน และดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการและแผนปฏิบัติงานประจำปี ติดตามและรายงานความก้าวหน้าผลการปฏิบัติงาน ปัญหา อุปสรรคต่างๆ ตลอดจนเสนอแนะแนวทางแก้ไข้ปัญหาเพื่อพัฒนาชุมชนให้เกิดความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน ต่อคณะกรรมการอำนวยการพัฒนาบนพื้นที่สูงจังหวัดแม่ฮ่องสอน 2) หน่วยงานภายใต้บันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) สนับสนุนและขับเคลื่อนการพัฒนาในพื้นที่ตำบลสบเมย และตำบลแม่สามแลบ ร่วมกันระหว่าง สวพส. และองค์การบริหารส่วนตำบล สนับสนุนงบประมาณการขับเคลื่อนการพัฒนาให้สอดคล้องตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปีให้ครอบคลุมทุกมิติ 3) โครงการพัฒนาป่าไม้พัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงสบเมยและแม่สามแลบ เจ้าหน้าที่กรมป่าไม้เป็นหัวหน้าโครงการ และหน่วยงานร่วมบูรณาการเป็นผู้สนับสนุน ขออนุญาตดำเนินงานในพื้นที่เขตป่าสงวนแห่งชาติ โดยการจัดทำโครงการร่วมตามมาตรา 19 พรบ.ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 เพื่อให้สามารถดำเนินงานพัฒนาชุมชนเชิงพื้นที่เป็นไปอย่างถูกต้องตามกฎหมาย มุ่งเน้นให้ชุมชนเป็นจุดศูนย์กลางการพัฒนาเชิงพื้นที่ มีบทบาทสำคัญในการร่วมคิด วางแผนชุมชน และมีส่วนร่วมขับเคลื่อนดำเนินงาน สร้างความเสมอภาคเท่าเทียม ลดช่องว่าง สร้างสมดุลในการพัฒนาโดยเสริมพลังอำนาจ (Empower) และดึงศักยภาพของชุมชนให้ขับเคลื่อนการพัฒนาด้วยตนเองร่วมกับหน่วยงานร่วมบูรณาการ ตั้งแต่จัดทำฐานข้อมูล แผนที่รายแปลง วิเคราะห์ และวางแผนการพัฒนา เกิดเป็นแผนแม่บทพัฒนาชุมชนชุดเดียวกัน กำหนดเป้าหมายร่วมกันให้แม่นยำ เพื่อให้หน่วยงานนำไปจัดทำแผนงานแก้ไข้ปัญหาได้อย่างแท้จริง โดย สวพส. นำต้นแบบ "ห้วยน้ำใส" สื่อสารประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางต่างๆ กับภาคีเครือข่าย ให้เกิดการยอมรับและสร้างความร่วมมือในการขยายผลงานไปยังพื้นที่อื่น โดยสำนักงานจังหวัดแม่ฮ่องสอน นำไปเป็นแนวทางปฏิบัติที่ดี ในการพัฒนาตามเป้าหมาย "แม่ฮ่องสอนโมเดล คนอยู่ร่วมกับป่า" เพื่อแก้ไข้ปัญหาความยากจน พัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชน ควบคู่กับการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ต้นน้ำ โดยเป็นหน่วยงานหลักที่ช่วยประสานงานสร้างเครือข่ายขับเคลื่อนในระดับจังหวัดต่อไป เน้นการปฏิบัติงานบนฐานข้อมูลที่ครบถ้วน มีระบบ

แผนที่ และเทคโนโลยีดิจิทัลที่ทันสมัย เปิดเผย เชื่อมถือได้ เช่น ข้อมูลคนยากจน TP-MAP ข้อมูลพื้นที่สูง GIS Portal แผนที่การใช้ที่ดินรายแปลง (Application HRDI MAP) ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS) องค์ความรู้บนพื้นที่สูง (H-KM) รวมทั้งมีระบบติดตามแผนผลการดำเนินงานภายใต้แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน (MPIP)

พื้นที่ที่ 2

จังหวัดเชียงใหม่ อ.อมก๋อย ภายใต้โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงสบโขง และโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงแม่แฮหลวง 1) คณะทำงานระดับจังหวัดและอำเภอตามคำสั่งจังหวัดเชียงใหม่ ที่ ชม 0017.2/54346 ลงวันที่ 28 ธันวาคม 2561 เพื่อให้การดำเนินงานโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่เกิดประสิทธิภาพ ประชาชนได้รับประโยชน์สูงสุด ภายใต้การทำงานแบบบูรณาการทุกภาคส่วน ได้แก่ (1) คณะกรรมการอำนวยการพัฒนาพื้นที่สูงจังหวัดเชียงใหม่ 45 หน่วยงาน เช่นจังหวัดเชียงใหม่ สวพส. สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 1 หน่วยงานด้านเกษตรและสหกรณ์จังหวัด สถานีพัฒนาที่ดินเชียงใหม่ การไฟฟ้า ทางหลวงชนบท ขลประทานเชียงใหม่ สำนักงานทรัพยากรน้ำภาค 1 เป็นต้น กำหนดและพิจารณาแผนปฏิบัติงานประจำปีของโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ ชับเคลื่อนแผนแม่บทสู่การปฏิบัติที่สอดคล้องกับภารกิจ พร้อมติดตามผลปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของแต่ละหน่วยงานในระดับพื้นที่ ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะด้านการปรับปรุงการดำเนินงานโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงเพื่อให้เกิดการบูรณาการของหน่วยงานอย่างยั่งยืน (2) คณะทำงานโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงระดับอำเภอ อำเภออมก๋อย 32 หน่วยงาน เช่น อำเภออมก๋อย สวพส. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เกษตรอำเภอ ชุมชน เป็นต้น 2) หน่วยงานภายใต้บันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ระหว่าง สวพส. และองค์การบริหารส่วนตำบลแม่หลวง และยางเปียง ชับเคลื่อนการพัฒนาในพื้นที่ตำบลแม่หลวง และตำบลยางเปียง สนับสนุนงบประมาณการขับเคลื่อนการพัฒนาให้สอดคล้องตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ให้ครอบคลุมทุกมิติทั้งด้านเศรษฐกิจ การพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านการอนุรักษ์ และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และโครงสร้างปัจจัยพื้นฐานที่จำเป็น 3) โครงการพัฒนาป่าไม้พัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงสบโขงและแม่แฮหลวง โดยมีเจ้าหน้าที่กรมป่าไม้เป็นหัวหน้าโครงการ และหน่วยงานร่วมบูรณาการเป็นผู้สนับสนุนในการขออนุญาตดำเนินงานในพื้นที่เขตป่าสงวนแห่งชาติ โดยการจัดทำโครงการร่วมตามตรา 19 พรบ.ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 เพื่อให้สามารถดำเนินงานพัฒนาชุมชนเชิงพื้นที่เป็นไปอย่างถูกต้องตามกฎหมาย 4) สวพส. สนับสนุนเรื่องการฝึกอบรม ถ่ายทอดและเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับคุณภาพ และมาตรฐานกาแฟปลูก การจัดการแปลงกาแฟ การแปรรูป การเก็บรักษา ร่วมกับภาคเอกชน ได้แก่ Hillkoff และ lanna thai coffee สนับสนุนด้านการตลาดรับซื้อผลผลิต ให้แก่กลุ่มวิสาหกิจผู้ปลูกกาแฟแม่หลวง สมาชิก 23 คน กลุ่มวิสาหกิจกาแฟอราบิก้าตำบลยางเปียง สมาชิก

46 คนมุ่งเน้นให้ชุมชนเป็นจุดศูนย์กลางการพัฒนาเชิงพื้นที่ มีบทบาทสำคัญในการร่วมคิด วางแผนชุมชน และมีส่วนร่วมขับเคลื่อนดำเนินงาน สร้างความเสมอภาคเท่าเทียม ลดช่องว่างสร้างสมดุลในการพัฒนาโดยเสริมพลังอำนาจ (Empower) และดึงศักยภาพของชุมชนให้ขับเคลื่อนการพัฒนาด้วยตนเองร่วมกับหน่วยงานร่วมบูรณาการ ตั้งแต่จัดทำฐานข้อมูล แผนที่รายแปลง วิเคราะห์ และวางแผนการพัฒนา (Master Plan) เกิดเป็นแผนแม่บทพัฒนาชุมชนชุดเดียวกัน กำหนดเป้าหมายร่วมกันให้แม่นยำ เพื่อให้หน่วยงานนำไปจัดทำแผนงานแก้ไขปัญหาได้อย่างแท้จริง สวพส. ส่งเสริมให้มีการยกระดับบริการภาครัฐและการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม ให้ชุมชนเข้าถึงสิทธิในด้านต่างๆ ใช้อองค์ความรู้ในการแก้ไขปัญหา รวมทั้งเน้นการปฏิบัติงานบนฐานข้อมูลที่ครบถ้วน มีระบบแผนที่ และเทคโนโลยีดิจิทัลที่ทันสมัย เปิดเผยเชื่อถือได้ เช่น ข้อมูลคนยากจน TP-MAP ข้อมูลพื้นที่สูง GIS Portal เป็นต้น รวมถึงสนับสนุนการสื่อสาร เผยแพร่กิจกรรมผ่านสื่อสังคมออนไลน์ YOUTUBE FACEBOOK LINE "ของดีพื้นที่สูง" และ TIKTOK เช่น นอกแผนที่ เกษตรยุคใหม่ สไต้ลส์ชายแดน เป็นต้น

4.กลไก/การกำกับดูแลบริหารจัดการกลุ่ม/เครือข่ายที่รัฐได้จัดตั้งขึ้นหรือเครือข่ายที่ประชาชนได้ก่อตั้งขึ้นมา ทั้งการแลกเปลี่ยนความรู้ ทรัพยากร และการมีเป้าหมายร่วมกัน#หลังจากที่มีการจัดตั้งเป็นกลุ่ม/เครือข่าย มีรายละเอียดของกลุ่ม/เครือข่ายที่เกี่ยวข้องทั้งหมด อย่างไรบ้าง#

การดำเนินการ		ประเด็นการพิจารณา
ไม่ได้ดำเนินการ	ดำเนินการ	
☐	☒	<p>1. ระบุเป้าหมาย/ทิศทาง/อุดมการณ์ของกลุ่ม/เครือข่าย เช่น คณะกรรมการจัดการน้ำชลประทานสมุทรสงคราม (JMC) มีเป้าหมาย/ทิศทาง ในการส่งน้ำและบำรุงรักษาระบบชลประทาน เป็นต้น</p> <p>คำอธิบาย(จำเป็นต้องระบุ ไม่เกิน 1,000 ตัวอักษร)</p> <p>1) คณะทำงานระดับนโยบายทั้งในระดับแผนแม่บท และระดับพื้นที่ (จังหวัด อำเภอ และชุมชน) 2) หน่วยงานภายใต้บันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน ในการขับเคลื่อนการพัฒนาและสนับสนุนทรัพยากรในพื้นที่ และ3) กลุ่มสถาบันเกษตรกร (1) จังหวัดแม่ฮ่องสอน อ.สบเมย ได้แก่ สหกรณ์พัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงสบเมย จำกัด และสหกรณ์พัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงแม่สามแลบ จำกัด (2) จังหวัดเชียงใหม่ อ.อมก๋อย ได้แก่ วิสาหกิจชุมชนผ้าทอมือกะเหรี่ยงบ้านแม่ตอละ วิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกผักแม่หลอง และวิสาหกิจกาแฟอาราบิก้าตำบลยางเปียง รวมถึงมีกลุ่มพึ่งพาตนเอง โดยมีเป้าหมายสำคัญร่วมกันในการพัฒนา</p>

		<p>ชุมชนพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน ให้ชุมชนได้รับสิทธิและเข้าถึงการพัฒนาทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และโครงสร้างพื้นฐาน มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและพึ่งพาตนเองได้ ลดความยากจน มีรายได้เพียงพอต่อการดำรงชีพ ด้วยระบบการทำเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ควบคู่กับการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ เพิ่มพื้นที่ป่าและพื้นที่สีเขียว ภายใต้การดำเนินงานอย่างมีส่วนร่วมของชุมชน และหน่วยงานทุกภาคส่วน "คนอยู่ร่วมกับป่าอย่างยั่งยืน"</p>
☐	☒	<p>2. ระบุกฎกติกาของกลุ่ม/เครือข่าย เช่น คณะกรรมการจัดการน้ำชลประทานสมุทรสงคราม (JMC) มีข้อตกลงการส่งน้ำที่เห็นชอบร่วมกันทุกฝ่าย พร้อมร่วมกันบำรุงรักษาระบบชลประทาน เป็นต้น</p> <p>คำอธิบาย(จำเป็นต้องระบุ ไม่เกิน 1,000 ตัวอักษร)</p> <p>1) คณะทำงานระดับนโยบาย/แผนแม่บท ที่มีมติคณะรัฐมนตรีรองรับ มีคณะกรรมการประสานงานและสนับสนุนงานโครงการหลวง ซึ่งนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน กำหนดนโยบายและแนวทางการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งอนุมัติแผนงาน โครงการงบประมาณ เพื่อการดำเนินงาน ควบคุม กำกับดูแล และติดตามผลการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกปี</p> <p>2) หน่วยงานภายใต้บันทึกข้อตกลง (MOU) เพื่อบูรณาการความร่วมมือพัฒนาชุมชนให้มีคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ส่งเสริมพัฒนาอาชีพที่เหมาะสมและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม สนับสนุนการกำหนดขอบเขตพื้นที่ป่าและพื้นที่ทำกินให้เป็นไปตามระเบียบและกฎหมาย เสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน พัฒนาให้แหล่งเรียนรู้การพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง</p> <p>3) กลุ่มสถาบันเกษตรกร โดยกำหนดกฎระเบียบของสหกรณ์ และกำหนดนโยบายการดำเนินงานและการบริหารจัดการผลผลิตร่วมกันของคณะกรรมการและคนในชุมชน ใช้หลักการตลาดนำการผลิต เพื่อดำเนินธุรกิจอย่างครบวงจร ได้แก่ ติดต่อประสานตลาดรับซื้อผลผลิต วางแผนการผลิตร่วมกับสมาชิก ควบคุมการผลิตให้มีคุณภาพตรงตามตลาดต้องการ ยกระดับการเป็นสถาบันการเงินชุมชน รับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม</p>
☐	☒	<p>3. กรณีที่มีเงินทุน/แหล่งทุน โปรตรระบุ เช่น มีการจัดตั้งกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อแก้ปัญหาหนี้สินจากการรुक้าเข้ามาของโรงงานอุตสาหกรรม เกิดกองทุนสวัสดิการชุมชนเพื่อช่วยเหลือดูแลกัน เป็นต้น</p> <p>คำอธิบาย(จำเป็นต้องระบุ ไม่เกิน 1,000 ตัวอักษร)</p> <p>1) คณะทำงานระดับนโยบาย/แผนแม่บท เป็นแหล่งงบประมาณหลักในการสนับสนุนการดำเนินงานโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง ตามแผนแม่บทโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงระยะที่ 3 (พ.ศ.2560-2565) ซึ่งดำเนินงานในพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงจังหวัดแม่ฮ่องสอน และจังหวัดเชียงใหม่</p> <p>2) หน่วยงานภายใต้บันทึกข้อตกลง หรือ คณะทำงานระดับพื้นที่ เช่น องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานระดับอำเภอ ระดับจังหวัด ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และ</p>

		<p>หน่วยอื่นๆ เป็นแหล่งงบประมาณเสริมในการสนับสนุนการดำเนินงานโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง 3) กลุ่มสถาบันเกษตรกร เป็นงบประมาณต่อยอดความยั่งยืนในระดับชุมชน แยกเป็น (1) จังหวัดแม่ฮ่องสอน อ.สบเมย ได้แก่ สหกรณ์พัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงสบเมย จำกัด เงินทุน 1,355,256 บาท และ สหกรณ์พัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงแม่สามแลบ จำกัด เงินทุน 364,710 บาท (2) จังหวัดเชียงใหม่ อ.อมก๋อย ได้แก่ วิสาหกิจชุมชนผ้าทอมือกะเหรี่ยงบ้านแม่ดอละ เงินทุน 41,635 บาท วิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกผักแม่หลวง เงินทุน 150,873 บาท และ วิสาหกิจกาแฟอราบิก้าตำบลยางเปียง เงินทุน 54,800 บาท</p>
☐	☒	<p>4. ระบุผู้ประสานงานเครือข่าย/ผู้นำ เช่น นายปัญญา โดททอง ประธานกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์และสวัสดิการชุมชนแพรคหนามแดง เป็นผู้ประสานงาน คำอธิบาย(จำเป็นต่อระบบ ไม่เกิน 1,000 ตัวอักษร)</p> <p>1) คณะทำงานระดับนโยบาย/แผนแม่บทโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง สวพส. ทำหน้าที่เป็นเลขานุการและประสานงานหลัก 2) หน่วยงานภายใต้บันทึกข้อตกลง หรือคณะทำงานระดับพื้นที่ สวพส. และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้ประสานงาน ดังนี้ (1) จังหวัดแม่ฮ่องสอน อ.สบเมย นายพงษ์พิพัฒน์ มีเบญจมาศ อบต.แม่สามแลบ และนายอินศวร ทองประดิษฐ์ อบต.สบเมย (2) จังหวัดเชียงใหม่ อ.อมก๋อย นายคัมภีร์ สมัยอาหาร อบต.อมก๋อย นายอัครพล นพรัตน์พงษ์ไพโร อบต.แม่หลวง นายณัฐพงษ์ อ้ายคำ อบต.แม่ต๋น นายชัยวัฒน์ มติมหาชน อบต.ยางเปียง นายชนพัฒน์ เงินสุเจ อบต.นาเกียน และนายมนตรี บัวเกิด อบต.ม่อนจอง 3) กลุ่มสถาบันเกษตรกร สหกรณ์จังหวัด สวพส. และประธานสหกรณ์ เป็นผู้ประสานงาน (1) สหกรณ์พัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงสบเมย จำกัด สมาชิก 117 คน นายมาโนช มิ่งขวัญธารากุล ประธานกลุ่ม (2) สหกรณ์พัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงแม่สามแลบ จำกัด สมาชิก 138 คน นายสมหวัง เสริมดวงศ์ ประธานกลุ่ม (3) วิสาหกิจชุมชนผ้าทอมือกะเหรี่ยงบ้านแม่ดอละ สมาชิก 18 คน นางอารีย์ บุชบาศรีใสว ประธานกลุ่ม (4) วิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกผักแม่หลวง สมาชิก 23 คน นายชาติชาย ชิโน ประธานกลุ่ม (5) วิสาหกิจกาแฟอราบิก้าตำบลยางเปียง สมาชิก 46 คน นายระกา นามประเสริฐยิ่ง ประธานกลุ่ม</p>
☐	☒	<p>5. ระบุบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของกลุ่ม/เครือข่าย เช่น กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์และสวัสดิการชุมชนแพรคหนามแดง มีการแบ่งหน้าที่ดังนี้..... คำอธิบาย(จำเป็นต่อระบบ ไม่เกิน 1,000 ตัวอักษร)</p> <p>1) คณะทำงานระดับนโยบาย/แผนแม่บท มีหน้าที่ (1) พิจารณาแผนปฏิบัติงานของโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงในพื้นที่จังหวัดและอำเภอ (2) ขับเคลื่อนแผนแม่บทโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงไปสู่การปฏิบัติที่สอดคล้องกับภารกิจของแต่ละหน่วยงานในพื้นที่ (3) ติดตามผลการดำเนินงาน ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานภายใต้ภารกิจของแต่ละหน่วยงาน</p>

		<p>(4) ให้ข้อเสนอแนะด้านการปรับปรุงการดำเนินงานโครงการฯ เพื่อให้เกิดการบูรณาการของหน่วยงานอย่างยั่งยืน (5) แต่งตั้งคณะทำงานตามความเหมาะสมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานโครงการฯ (6) ดำเนินการอื่นใดตามที่ประธานคณะทำงานมอบหมาย 2) หน่วยงานภายใต้บันทึกข้อตกลง หรือคณะทำงานระดับพื้นที่ สวพส. ส่งเสริม สนับสนุน พัฒนา ปรับปรุง ช่อมแซม โครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภค อาชีพที่เหมาะสม การศึกษา สุขภาพ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และอนุรักษ์ พื้นฟู ป่าไม้ ดันน้ำ ลำธาร หน่วยงานท้องถิ่นสนับสนุนงบประมาณ หรือสร้างความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่ 3) กลุ่มสถาบันเกษตรกร บริหารจัดการผลผลิตและตลาด ทำแผนการผลิตและตลาด ควบคุมการผลิตภายใต้มาตรฐาน GAP อนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็ง</p>
☐	☒	<p>6. ระบุกลุ่มผู้มีได้ส่วนได้ส่วนเสียในกลุ่ม/เครือข่าย เช่น กลุ่ม สัจจะสะสมทรัพย์และสวัสดิการชุมชนแพรทนามแดง ประกอบไปด้วยกลุ่มเกษตรกร ชุมชน กลุ่มประมง ภาครัฐ มหาวิทยาลัย เป็นต้น คำอธิบาย(จำเป็นต้องระบุ ไม่เกิน 1,000 ตัวอักษร)</p> <p>(1) คณะทำงานระดับนโยบาย/แผนแม่บท หน่วยงานร่วมบูรณาการ 20 หน่วยงาน เช่น สวพส. กรมป่าไม้ กรมอุทยานฯ กรมพัฒนาที่ดิน กรมส่งเสริมการเกษตร กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมทรัพยากรน้ำ กรมทรัพยากรน้ำบาดาล กรมชลประทาน การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค และกรมทางหลวงชนบท เป็นต้น 2) หน่วยงานภายใต้บันทึกข้อตกลง หรือคณะทำงานระดับพื้นที่ (1) จังหวัดแม่ฮ่องสอน อ.สบเมย ภายใต้โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงสบเมย และโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงแม่สามแลบ ได้แก่ อำเภอสบเมย อบต.แม่สามแลบ อบต.สบเมย และสวพส. (2) จังหวัดเชียงใหม่ อ.อมก๋อย ภายใต้โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงสบโขง และโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงแม่แฮหลวง ได้แก่ อำเภออมก๋อย อบต.แม่หลวง อบต.ยางเปียง ฝ่ายพัฒนาความยั่งยืนภาครัฐ เครือเจริญโภคภัณฑ์ (CP) และสวพส. 3) กลุ่มสถาบันเกษตรกร ได้แก่ ชุมชน กลุ่มเกษตรกร และเกษตรกรในพื้นที่ (1) จังหวัดแม่ฮ่องสอน อ.สบเมย ภายใต้โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงสบเมย และแม่สามแลบ 501 คน และ 345 คน (2) จังหวัดเชียงใหม่ อ.อมก๋อย ภายใต้โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงสบโขง 201 คน และโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงแม่แฮหลวง 18 คน</p>
☐	☒	<p>7. การสร้างความไว้เนื้อเชื่อใจระหว่างเครือข่าย เช่น การพบปะพบคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในลักษณะ ถ้อยทีถ้อยอาศัย มีวัฒนธรรมแบบพึ่งพาอาศัยกัน ความตั้งใจที่จะแก้ปัญหาด้วยความช่วยเหลือกัน ตามมาด้วยการจัดทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง เป็นต้น คำอธิบาย(จำเป็นต้องระบุ ไม่เกิน 1,000 ตัวอักษร)</p>

หลักการโครงการหลวง "เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา" เป็นหัวใจในการสร้างความไว้วางใจและความศรัทธาระหว่างเครือข่ายและชุมชนในการพัฒนาเพื่อประโยชน์ต่อชุมชนและสังคม (1) ให้ชุมชนเป็นจุดศูนย์กลาง รู้สึกเป็นเจ้าของพื้นที่ ร่วมตัดสินใจและขับเคลื่อนการพัฒนาทุกขั้นตอน หน่วยงานเป็นที่เลื่อมใสและสนับสนุนสร้างความเชื่อมั่น ความไว้วางใจให้กับชุมชน (2) มีเจ้าหน้าที่ประจำพื้นที่ คอยติดตามประสานงาน ช่วยเหลือ พัฒนา แก้ไขปัญหาให้กับชุมชนอย่างใกล้ชิด รวมทั้งมีเจ้าหน้าที่ผู้เชี่ยวชาญในทุกด้านให้ความรู้ คำแนะนำ สนับสนุน การดำเนินงานตามแผนงาน ชุดเดียวกัน ร่วมกับชุมชนอย่างต่อเนื่อง (3) สร้างวัฒนธรรมการทำงานและอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข เจ้าหน้าที่ที่มีความจริงใจ สร้างความมั่นใจให้ชุมชนและหน่วยงาน ทำงานร่วมกันเป็นทีมแบบครอบครัว ถ้อยทีถ้อยอาศัย ช่วยเหลือพึ่งพากันทั้งด้านการทำงาน วิถีชีวิต วัฒนธรรม ความเป็นอยู่ของชุมชน (4) กลุ่ม Line มีหน่วยงานในระดับพื้นที่ ผู้นำชุมชน เกษตรกรสมาชิกโครงการ เพื่อติดตาม ประสานงาน แลกเปลี่ยน สื่อสาร องค์ความรู้ ประสบการณ์ และปัญหาอุปสรรคต่างๆ (5) ประชุมติดตามการดำเนินงานในพื้นที่ระหว่างกลุ่มเครือข่ายทุกเดือน และประชุมคณะทำงานทุกไตรมาส

5.ปัญหา/อุปสรรคในการดำเนินการและแนวทางการแก้ไขปัญหาในการขยายผลหรือต่อยอด

การดำเนินการ		ประเด็นการพิจารณา
ไม่ได้ดำเนินการ	ดำเนินการ	
☐	☒	<p>ปัญหา/อุปสรรคในการดำเนินการและแนวทางการแก้ไขปัญหา (กรณีที่ยขยายผลเชิงพื้นที่ ให้ระบุแต่ละพื้นที่หรือกรณีที่เป็นประเภทเปิดใจใกล้ชิดประชาชน (Open Governance) ให้ระบุในภาพรวม)</p> <p>พื้นที่ที่ 1</p> <p>จังหวัดแม่ฮ่องสอน อ.สบเมย ภายใต้โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงสบเมย และโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงแม่สามแลบ (1) พื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ห่างไกล ทุรกันดาร และยากต่อการเข้าถึงการพัฒนาของรัฐ รวมถึงมีข้อจำกัดด้านระเบียบกฎหมายในพื้นที่ป่าไม้ ทำให้ชุมชนยังขาดสิทธิในการใช้ประโยชน์ที่ดินและอยู่อาศัย และได้รับบริการจากภาครัฐอย่างทั่วถึง เช่น ถนน ไฟฟ้า แหล่งน้ำ สัญญาณโทรศัพท์ เป็นต้น ได้ดำเนินการขออนุญาตใช้พื้นที่เพื่อดำเนินงานในเขตป่าสงวนแห่งชาติให้ถูกต้อง โดยจัดทำโครงการร่วมตามมาตรา 19 กับกรมป่าไม้และหน่วยงานบูรณาการ ใช้กลไกเครือข่ายคณะทำงานบูรณาการและข้อตกลงต่างๆ กำหนดเป้าหมายและดำเนินการกระจายการพัฒนาชุมชนให้ครอบคลุมมากขึ้น ภายใต้แผนการปฏิบัติงานชุดเดียวกัน</p>

(2) การสื่อสารล่ามมาก ไม่เข้าใจ เนื่องจากเกษตรกรใช้ภาษาท้องถิ่นของชนเผ่ากะเหรี่ยงบนพื้นที่สูง จึงพัฒนาเยาวชนที่เป็นบุคลากรของเกษตรกรมีความรู้และเข้าใจภาษาไทยมาจับบทบาทช่วยเหลือด้านการสื่อสาร และเทคโนโลยีต่างๆ และสวพส. มอบหมายเจ้าหน้าที่ที่เป็นชนเผ่าสามารถสื่อสารภาษาท้องถิ่นได้ ปฏิบัติงานประจำในพื้นที่ (3) ชุมชนในพื้นที่ขยายผลส่วนใหญ่ยังมีการทำการเกษตรตามวิถีเดิม การปรับเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมของชุมชนให้เข้าร่วมการพัฒนาเป็นไปค่อนข้างยาก จึงได้ถ่ายทอดองค์ความรู้ แลกเปลี่ยนดูงาน ในพื้นที่ต้นแบบ และมีเกษตรกรผู้นำตัวอย่างที่เป็นชนเผ่าเดียวกันเป็นวิทยากร และเข้าไปช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รวมทั้งสร้างเครือข่ายให้ชุมชนมีการแลกเปลี่ยนและทำกิจกรรมร่วมกัน (4) โครงสร้างหน่วยงาน การทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานต่างๆ ยังไม่เชื่อมโยงกันได้มากนัก จึงสร้างเป้าหมายการพัฒนาเชิงพื้นที่ร่วมกันเพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ เป็นเครือข่ายและการมีส่วนร่วมของชุมชนในพื้นที่ ให้ชุมชนเข้าถึงสิทธิได้ง่ายขึ้น โดยกระจายอำนาจเพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรในท้องถิ่น ทำการส่งเสริมให้องค์กรส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในผลักดันการพัฒนาในพื้นที่มากขึ้น รวมทั้งผลักดันนโยบายการรับรองสิทธิที่ดินทำกิน (คทช.) เพื่อบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน เน้นการปรับโครงสร้างการทำงานของหน่วยงานภาครัฐแบบบูรณาการ โดยชุมชนเป็นจุดศูนย์กลางในการพัฒนาเชิงพื้นที่

พื้นที่ที่ 2

จังหวัดเชียงใหม่ อ.อมก๋อย ภายใต้โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงสบโขง และโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงแม่แฮหลวง (1) พื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ห่างไกล ทุรกันดาร และยากต่อการเข้าถึงการพัฒนาของรัฐ รวมถึงมีข้อจำกัดด้านระเบียบกฎหมายในพื้นที่ป่าไม้ ทำให้ชุมชนยังขาดสิทธิในการใช้ประโยชน์ที่ดินและอยู่อาศัย และได้รับบริการจากภาครัฐอย่างทั่วถึง เช่น ถนน ไฟฟ้า แหล่งน้ำ สัญญาณโทรศัพท์ เป็นต้น ได้ดำเนินการขออนุญาตใช้พื้นที่เพื่อดำเนินงานในเขตป่าสงวนแห่งชาติให้ถูกต้อง โดยจัดทำโครงการร่วมตามมาตรา 19 กับกรมป่าไม้และหน่วยงานบูรณาการ ใช้กลไกเครือข่ายคณะทำงานบูรณาการและข้อตกลงต่างๆ กำหนดเป้าหมายและดำเนินการกระจายการพัฒนาชุมชนให้ครอบคลุมมากขึ้น ภายใต้แผนการปฏิบัติงานชุดเดียวกัน (2) ด้วยลักษณะภูมิประเทศส่วนใหญ่มีความลาดชันสูง พื้นที่ทำกินสูงกว่าแหล่งน้ำ การทำเกษตรจึงมีความยากลำบากเดิมทำการเกษตรอาศัยน้ำฝนเป็นหลัก ปัจจุบันได้ร่วมกับกรมทรัพยากรน้ำ กรมชลประทาน กรมทรัพยากรน้ำบาดาล และกรมพัฒนาที่ดิน ดำเนินการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก พร้อมระบบกระจายน้ำ สนับสนุนภาคการเกษตร บรรเทาและแก้ไขปัญหาก็แล้ง และได้รับการปรับระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ชุดคันคูรับน้ำขอบเขาในพื้นที่การเกษตร (3) ชุมชนในพื้นที่ขยายผลส่วนใหญ่ยังมีการทำการเกษตรตามวิถีเดิม การปรับเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมของชุมชนให้เข้าร่วมการพัฒนาเป็นไปค่อนข้างยาก จึงถ่ายทอดองค์ความรู้ แลกเปลี่ยนดูงาน ในพื้นที่ต้นแบบ และมีเกษตรกรผู้นำตัวอย่างที่เป็นชนเผ่าเดียวกันเป็นวิทยากร และเข้าไปช่วยเหลือซึ่ง

กันและกัน รวมทั้งสร้างเครือข่ายให้ชุมชนมีการแลกเปลี่ยนและทำกิจกรรมร่วมกัน (4) โครงสร้างหน่วยงาน การทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานต่างๆ ยังไม่เชื่อมโยงกันได้มากนัก จึงสร้างเป้าหมายการพัฒนาเชิงพื้นที่ร่วมกันเพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ เป็นเครือข่ายและการมีส่วนร่วมของชุมชนในพื้นที่ ให้ชุมชนเข้าถึงสิทธิได้ง่ายขึ้น โดยกระจายอำนาจเพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรในท้องถิ่น ทำการส่งเสริมให้องค์กรส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในผลักดันการพัฒนาในพื้นที่มากขึ้น รวมทั้งผลักดันนโยบายการรับรองสิทธิที่ดินทำกิน (คทช.) เพื่อบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน เน้นการปรับโครงสร้างการทำงานของหน่วยงานภาครัฐแบบบูรณาการ โดยชุมชนเป็นจุดศูนย์กลางในการพัฒนาเชิงพื้นที่

มิติที่ 3 ผลผลิต/ผลลัพธ์/ผลกระทบ(40 คะแนน)

6. ผลผลิต/ ผลลัพธ์ /ผลกระทบ ของการดำเนินงานขยายผลหรือต่อยอดสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

6.1.ผลผลิตจากการขยายผลหรือต่อยอดการดำเนินงานในการสร้างการมีส่วนร่วมของหน่วยงานในการขยายผล กรณีที่ขยายผลในเชิงพื้นที่ให้ระบุในแต่ละพื้นที่ (แสดงหลักฐานเชิงประจักษ์เพิ่มเติมสรุปเฉพาะประเด็นที่สำคัญ)

การดำเนินการ		ประเด็นการพิจารณา
ไม่ได้ดำเนินการ	ดำเนินการ	
☐	☒	<p>ผลผลิตที่สำคัญจากการขยายผลหรือต่อยอดคืออะไร อธิบายให้ชัดเจน ในเชิงสถิติ รวมทั้งแสดงตัวชี้วัดที่วัดความสำเร็จของการดำเนินการพร้อมยกตัวอย่าง (*กรณีที่ขยายผลเชิงพื้นที่โปรดระบุแต่ละพื้นที่ หากมีมากกว่า 2 พื้นที่ให้หน่วยงานโทรประสาน สำนักงาน ก.พ.ร.) แสดงข้อมูลและตัวเลขที่สนับสนุนที่ชัดเจน</p> <p> เปิดไฟล์แนบ</p> <p>พื้นที่ที่ 1</p> <p>จังหวัดแม่ฮ่องสอน กลุ่มโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงอำเภอสะเมิง นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2563 - 2565 ชุมชนในพื้นที่ขยายผลในกลุ่มพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงอำเภอสะเมิง ได้รับอนุมัติโดยอธิบดีกรมป่าไม้ จัดตั้ง "โครงการพัฒนาป่าไม้พัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงสะเมิงและแม่สามแลบ" ตามมาตรา 19 พรบ. ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 เพื่อเป็นกรอบในการดำเนินงานในพื้นที่เขตป่าสงวนแห่งชาติอย่างถูกต้อง</p>

ตามกฎหมาย ครอบคลุมพื้นที่ 247,550 ไร่ 37 ชุมชน มีฐานข้อมูลเชิงพื้นที่และแผนที่การใช้ประโยชน์ที่ดินรายแปลง ทำให้รู้ข้อมูลบริบทภูมิสังคมของชุมชน และนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการวางแผนการใช้ที่ดิน 31 ชุมชน โดยมีพื้นที่ขอบเขตหมู่บ้าน 191,913 ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ทำกิน 77,983 ไร่ (2,369 ราย 8,499 แปลง) พื้นที่อยู่อาศัย 1,384 ไร่ พื้นที่ป่า 112,546 ไร่ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อใช้ในการเกษตรและรักษาดันน้ำ 25 แห่ง 15 ชุมชน และระบบกรองน้ำสะอาดเพื่ออุปโภคและบริโภค 15 แห่ง 15 ชุมชน ขยายเขตไฟฟ้าเข้าหมู่บ้าน 2 โครงการ ก่อสร้างถนนเพื่อคมนาคมและขนส่งผลผลิต 2 โครงการ ด้านเศรษฐกิจ พัฒนาอาชีพที่หลากหลายสร้างรายได้ที่พอเพียง มีความมั่นคงด้านอาหาร ด้วยระบบเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เช่น ะโวคาโด มะม่วง เสาวรสหวาน กาแฟ มะแขว่น น้อยหน่า มะละกอ พืชอาหาร พืชผัก บุก ข้าว และปศุสัตว์ ให้กับเกษตรกร 846 ครัวเรือน พื้นที่ 6,435 ไร่ สร้างรายได้ให้กับเกษตรกร 59,756,721 บาท มีการรับรองมาตรฐานอาหารปลอดภัย (GAP) 242 ราย 723 ไร่ และมาตรฐานอินทรีย์ 62 ราย 371 ไร่ 5) ด้านสิ่งแวดล้อม จัดตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการพื้นที่ ร่วมจัดทำแผนและขับเคลื่อนกิจกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมีส่วนร่วม 31 ชุมชน อนุรักษ์ป่าโดยรอบชุมชน 112,546 ไร่ ปลูกป่าต้นน้ำ 1,258 ไร่ โครงการสร้างป่าสร้างรายได้และป่าชาวบ้าน 442 ราย 2,027 ไร่ สร้างฝายชะลอน้ำ 128 แห่ง บวชป่า 686 ไร่ แนวกันไฟ 56 กม. จัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ 3,000 ไร่ ปลูกหญ้าแฝก 775,800 กล้า ความเข้มแข็งชุมชนและส่งเสริมการตลาดต่อยอดกลุ่มสถาบันเกษตรกรในการขับเคลื่อนและบริหารจัดการด้านต่างๆ ของชุมชน ได้แก่ สหกรณ์พัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงสบเมย จำกัด สมาชิก 117 คน สหกรณ์พัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงแม่สามแลบ จำกัด สมาชิก 138 คน และพัฒนาเกษตรกรตัวอย่าง (Smart farmer) 45 คน และเยาวชนตัวอย่าง (Young Smart farmer) 6 ราย

พื้นที่ที่ 2

จังหวัดเชียงใหม่ ขยายผลในอำเภออมก๋อย โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงสบโขง 5 กลุ่มบ้าน และแม่แฮหลวง 1 กลุ่มบ้าน (บ้านปืดคี) นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2563 - 2565 ชุมชนได้รับอนุมัติโดยอธิบดีกรมป่าไม้ จัดตั้งโครงการพัฒนาป่าไม้พัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงสบโขงและแม่แฮหลวง ตามมาตรา 19 พรบ.ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 ครอบคลุมพื้นที่ 102,064 ไร่ 14 ชุมชน มีฐานข้อมูลเชิงพื้นที่ และแผนที่การใช้ประโยชน์ที่ดินรายแปลงนำไปใช้ในการวางแผนการใช้ที่ดิน 6 ชุมชน กำหนดขอบเขตชุมชน 24,785 ไร่ เป็นพื้นที่ป่า 12,195 ไร่ พื้นที่ทำกิน 12,228 ไร่ (483 ราย 1,127 แปลง) พื้นที่อยู่อาศัย 361 ไร่ MOU กับ อบต. 2 แห่ง เพื่อเชื่อมโยงและกระจายการพัฒนาในระดับพื้นที่ให้ครอบคลุมชุมชนทั้งตำบล MOU กับฝ่ายพัฒนาความยั่งยืนภาครัฐ เครือเจริญโภคภัณฑ์ (CP) เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน สู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) BCG โมเดล และมุ่งสู่ความเป็นกลางทางคาร์บอน ในปี พ.ศ.2570 และจัดทำแผนแม่บทพัฒนาชุมชน ร่วมกันระหว่างชุมชนและหน่วยงานบูรณา

การทุกภาคส่วน 5 ชุมชน ด้านโครงสร้างพื้นฐาน พัฒนาแหล่งน้ำ สำหรับการเกษตรและรักษาต้นน้ำ 14 แห่ง 6 ชุมชน และระบบกรองน้ำสะอาดเพื่ออุปโภคและบริโภค 13 แห่ง 6 ชุมชน ขยายเขตไฟฟ้าเข้าหมู่บ้าน โดยการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค 2 โครงการ ก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็กในจุดที่มีความยากลำบากเป็นพิเศษเพื่อการคมนาคมและขนส่งผลผลิต ด้านเศรษฐกิจ พัฒนาอาชีพที่หลากหลายสร้างรายได้ที่พอเพียง มีความมั่นคงด้านอาหาร ให้กับเกษตรกร 326 ครัวเรือน พื้นที่ 1,269 ไร่ สร้างรายได้ให้กับเกษตรกร 3,799,572 บาท มีการรับรองมาตรฐานอาหารปลอดภัย (GAP) 17 ราย 9 ไร่ และมาตรฐานอินทรีย์ 1 ราย 1 ไร่ ด้านสิ่งแวดล้อม จัดตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการพื้นที่ ร่วมจัดทำแผนและขับเคลื่อนการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมีส่วนร่วม 6 ชุมชน อนุรักษ์ป่าโดยรอบชุมชน 12,195 ไร่ ปลูกป่าต้นน้ำ 45 ไร่ สร้างฝายชะลอน้ำ 12 แห่ง บวชป่า 30 ไร่ แนวกันไฟ 30 กม. จัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ 3,000 ไร่ ปลูกหญ้าแฝก 22,000 กล้า สร้างความเข้มแข็งชุมชนและส่งเสริมการตลาด ต่อยอดกลุ่มสถาบันเกษตรกรในการบริหารจัดการด้านต่างๆ ได้แก่ วิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกผักแม่ฮ่องสอน สมาชิก 23 คน วิสาหกิจกาแฟอราบิก้าตำบลยางเปียง สมาชิก 46 คน พัฒนาเกษตรกรตัวอย่าง 21 คน

6.2.ผลลัพธ์จากการขยายผลหรือต่อยอดการดำเนินงานในการสร้างการมีส่วนร่วมของหน่วยงานที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญ กรณีที่ขยายผลในเชิงพื้นที่ให้ระบุในแต่ละพื้นที่ (แสดงหลักฐานเชิงประจักษ์เพิ่มเติมสรุปเฉพาะประเด็นที่สำคัญ)

การดำเนินการ		ประเด็นการพิจารณา
ไม่ได้ดำเนินการ	ดำเนินการ	
☐	☒	<p>ผลลัพธ์จากการขยายผลหรือต่อยอดการดำเนินงานในการสร้างการมีส่วนร่วมของหน่วยงานที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญในแต่ละพื้นที่ แสดงข้อมูลและตัวเลขที่สนับสนุนที่ชัดเจน (*กรณีที่ขยายผลเชิงพื้นที่โปรดระบุแต่ละพื้นที่ หากมีมากกว่า 2 พื้นที่ให้หน่วยงานโทรประสาน สำนักงาน ก.พ.ร.)</p> <p> เปิดไฟล์แนบ</p> <p>พื้นที่ที่ 1</p> <p>จังหวัดแม่ฮ่องสอน กลุ่มโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงอำเภอสะเมิง จากผลดำเนินงานนำไปสู่ประโยชน์ต่อการพัฒนาและแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมบนพื้นที่สูง ให้ชุมชนมีสิทธิสาธารณสุขปลอดภัยขั้นพื้นฐาน มีคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น</p>

ชุมชนมีสิทธิร่วมจัดทำและเข้าถึงข้อมูล รับรู้ เข้าใจ และสามารถนำข้อมูลมาใช้ในการแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์ วางแผน ตัดสินใจ และได้รับการพัฒนาที่ตรงตามความต้องการของชุมชนโดยกระบวนการมีส่วนร่วมกับ สวพส. และหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง 31 ชุมชน มีการกำหนดขอบเขตการใช้ประโยชน์ที่ดิน (Zoning) แบ่งแยกพื้นที่อยู่อาศัย พื้นที่ทำกิน และพื้นที่ป่าให้ชัดเจน ควบคุมป้องกันการบุกรุกพื้นที่ป่า วางแผนและใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างถูกต้องเหมาะสม ไม่ขัดต่อระเบียบกฎหมาย สร้างการยอมรับ ลดความขัดแย้งระหว่างเกษตรกรแต่ละราย รวมถึงระหว่างชุมชนกับหน่วยงานภาครัฐ และได้ดำเนินการร่วมกับกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาล (คทช.) เพื่อให้ชุมชนบนพื้นที่สูงมีสิทธิทำกินและอยู่อาศัยอย่างเป็นทางการเป็นหลักแหล่ง ทั้ง 31 ชุมชน พื้นที่เป้าหมาย 79,367 ไร่ ชุมชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์พื้นที่ป่าต้นน้ำลำธาร 112,546 ไร่ ลดการทำไร่หมุนเวียน 8,462 ไร่ เพิ่มพื้นที่สีเขียว 7,958 ไร่ ขึ้นทะเบียนป่าชุมชนตามระเบียบกรมป่าไม้ 7,002 ไร่ จุดความร้อน Hotspot เปรียบเทียบ ปี 2563 และ 2565 ลดลง 390 จุด เกิดภาคีเครือข่ายหน่วยงานบูรณาการที่เข้มแข็งขึ้น มีการเชื่อมโยงฐานข้อมูล การจัดทำแผน และพัฒนาชุมชนเชิงพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ ไม่ซ้ำซ้อน เกิดประโยชน์สูงสุดอย่างเป็นรูปธรรม เกิดชุมชนตัวอย่าง 8 ชุมชน (2 ชุมชนที่ได้รับการประเมินตามเกณฑ์โครงการ Low Carbon ระดับดีมาก) และเกษตรกรผู้นำตัวอย่าง 51 ราย เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้และวิทยากรชุมชนขยายผลสำเร็จไปยังเกษตรกรและชุมชนอื่นๆ ชุมชน ผู้นำชุมชน เยาวชน กลุ่มสถาบันเกษตรกร มุ่งองค์ความรู้ติดตัว มีความเข้มแข็ง สามารถบริหารจัดการพื้นที่และขับเคลื่อนกระจายการพัฒนาาร่วมกับหน่วยงานได้มากขึ้น กลุ่มสหกรณ์สามารถจัดการด้านการผลิตและต่อรองด้านตลาดได้ และเกิดภาคีเครือข่ายหน่วยงานบูรณาการที่เข้มแข็งขึ้น มีการเชื่อมโยงฐานข้อมูล การจัดทำแผน และพัฒนาชุมชนเชิงพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ ไม่ซ้ำซ้อน เกิดประโยชน์สูงสุดอย่างเป็นรูปธรรม

พื้นที่ที่ 2

จังหวัดเชียงใหม่ อำเภออมก๋อย โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงสบโขง และโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงแม่แฮหลวง (บ้านปืดคี) ทำให้ชุมชนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม ชุมชนมีสิทธิในการร่วมจัดทำและเข้าถึงข้อมูล รับรู้ เข้าใจ และสามารถนำข้อมูลมาใช้ในการแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์ วางแผน ตัดสินใจ และได้รับการพัฒนาที่ตรงตามความต้องการของชุมชนโดยกระบวนการมีส่วนร่วมกับ สวพส. และหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง 6 ชุมชน กำหนดขอบเขตการใช้ประโยชน์ที่ดิน (Zoning) แบ่งแยกพื้นที่อยู่อาศัย พื้นที่ทำกิน และพื้นที่ป่า ให้ชัดเจน ควบคุมป้องกันการบุกรุกพื้นที่ป่า วางแผนและใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างถูกต้องเหมาะสม ไม่ขัดต่อระเบียบกฎหมาย สร้างการยอมรับ ลดความขัดแย้งระหว่างเกษตรกรแต่ละราย รวมถึงระหว่างชุมชนกับหน่วยงานภาครัฐ และได้ดำเนินการร่วมกับกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในการจัด

ที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาล (คทช.) เพื่อให้ชุมชนบนพื้นที่สูงมีสิทธิทำกิน และอยู่อาศัยอย่างเป็นหลักแหล่ง ทั้ง 6 ชุมชน พื้นที่เป้าหมาย 12,590 ไร่ แก้ไขปัญหาความยากจนและสร้างความมั่นคงด้านอาหารให้กับเกษตรกร ส่งเสริมการปรับระบบเกษตรแบบดั้งเดิมที่ปลูกพืชในระบบไร่หมุนเวียนที่ใช้เพื่อบริโภคเป็นหลัก สู่ระบบเกษตรแบบประณีต เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และได้รับรองมาตรฐาน สร้างรายได้เพิ่มให้กับครัวเรือนจากการส่งเสริมเฉลี่ย 12,000 บาท/ครัวเรือน มีมูลค่ารวม 3,799,572 บาท และมีพืชอาหาร สมุนไพรท้องถิ่นหายาก (Food Bank) สำหรับบริโภคในครัวเรือน ชุมชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์พื้นที่ป่าต้นน้ำลำธาร 12,251 ไร่ เพิ่มพื้นที่สีเขียว 4,858 ไร่ ขึ้นทะเบียนป่าชุมชนตามระเบียบกรมป่าไม้ 2,468 ไร่ ไม่เกิดจุดความร้อน (Hotspot) 2 ปี เกิดชุมชนตัวอย่าง 2 ชุมชน เกษตรกรผู้นำตัวอย่าง 21 ราย เป็นแหล่งเรียนรู้และวิทยากรชุมชนขยายผลสำเร็จไปยังเกษตรกรและชุมชนอื่นๆ ชุมชน ผู้นำชุมชน เยาวชน กลุ่มสถาบันเกษตร มีองค์ความรู้ติดตัว มีความเข้มแข็ง สามารถบริหารจัดการพื้นที่และขับเคลื่อนกระจายการพัฒนาพร้อมกับหน่วยงานได้มากขึ้น กลุ่มสหกรณ์สามารถจัดการด้านการผลิตและต่อรองด้านตลาดได้ และเกิดภาคีเครือข่ายหน่วยงานบูรณาการที่เข้มแข็งขึ้น มีการเชื่อมโยงฐานข้อมูล การจัดทำแผน และพัฒนาชุมชนเชิงพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ ไม่ซ้ำซ้อน เกิดประโยชน์สูงสุดอย่างเป็นรูปธรรม

6.3.ผลกระทบต่อการดำเนินงานตามพันธกิจขององค์กร/กรม (แสดงหลักฐานเชิงประจักษ์เพิ่มเติมสรุปเฉพาะประเด็นที่สำคัญ)

การดำเนินการ		ประเด็นการพิจารณา
ไม่ได้ดำเนินการ	ดำเนินการ	
☐	☒	<p>ผลกระทบต่อการดำเนินงานตามพันธกิจขององค์กร/กรม</p> <p>เปิดไฟล์แนบ</p> <p>คำอธิบาย(จำเป็นต้องระบุ ไม่เกิน 1,000 ตัวอักษร)</p> <p>เป้าหมายให้ประชาชนหลุดพ้นจากความยากจน ชุมชนมีสังคมที่ดี มีความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้และทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีความสมบูรณ์ รวมทั้งสนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ซึ่ง สวทส. เป็นตัวกลางการนำผลสำเร็จของโครงการเป็นกลไก เพื่อกระตุ้นและสร้างแรงจูงใจให้หน่วยราชการใช้เป็นแนวทางปฏิบัติที่ดี ก่อให้เกิดประโยชน์และสร้างการเปลี่ยนแปลงต่อระบบราชการ และความเป็นอยู่ของประชาชน ส่งเสริมให้มีการยกระดับบริการภาครัฐและการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม สามารถสร้างผลกระทบเชิงบวกต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนได้อย่างเป็นรูปธรรม รวม</p>

ทั้งการจัดทำโครงการร่วม การจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) และแผนกกำลังของคณะทำงาน อันนำไปสู่การสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตที่มั่นคงผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน ทำให้ชุมชนได้รับสิทธิและมีโอกาสเข้าถึงการพัฒนาในมิติด้านเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และโครงสร้างพื้นฐาน จำเป็นได้กว้างขวางยิ่งขึ้น พื้นที่ป่าต้นน้ำลำธารได้รับการอนุรักษ์ฟื้นฟู จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยสำนักงานจังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นหน่วยงานหลักในการบูรณาการขยายผลโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง และโครงการตามแนวพระราชดำริ เข้าไปเป็นต้นแบบและส่วนหนึ่งในนโยบาย แผนระดับจังหวัดแม่ฮ่องสอน ที่มีเป้าหมาย "สร้างสรรค์แม่ฮ่องสอนให้เป็น Valley of Charm เมืองน่าอยู่น่าเที่ยวอย่างมีคุณค่าและยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชน" พัฒนาคอนอยู่ร่วมกับป่าพร้อมทั้งสร้างภาคีเครือข่ายขยายแผนการพัฒนาไปสู่พื้นที่อื่น จังหวัดเชียงใหม่ โดยสำนักงานจังหวัดเชียงใหม่ เป็นหน่วยงานหลักในการบูรณาการขยายผลโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง และโครงการตามแนวพระราชดำริ ได้แต่งตั้งคณะทำงานระดับอำเภออมก๋อย พัฒนาอาชีพความเป็นอยู่ของชาวเขา เพื่อลดการปลูกพืชเสพติดและฟื้นฟูสภาพป่าต้นน้ำลำธาร สวพส. เป็นตัวกลางนำผลสำเร็จของโครงการเป็นกลไก เพื่อกระตุ้นและสร้างแรงจูงใจให้หน่วยงานภาครัฐมีการพัฒนาพื้นที่เดิมอย่างต่อเนื่องและขยายผลในวงกว้างไปยังชุมชนที่มีภูมิสังคมใกล้เคียงกันทำให้ชุมชนไม่มีพื้นที่ลึกลอบปลูกฝิ่น ได้รับสิทธิและมีโอกาสเข้าถึงการพัฒนาในมิติด้านเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และโครงสร้างพื้นฐาน

6.4.ประโยชน์ที่ประชาชน กลุ่มเป้าหมาย และหน่วยงานได้รับจากกระบวนการมีส่วนร่วมที่สร้างผลกระทบสูงกับคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน กรณีที่ขยายผลในเชิงพื้นที่ให้ระบุในแต่ละพื้นที่ (แสดงหลักฐานเชิงประจักษ์เพิ่มเติมสรุปเฉพาะประเด็นที่สำคัญ)

การดำเนินการ		ประเด็นการพิจารณา
ไม่ได้ดำเนินการ	ดำเนินการ	
☐	☒	<p>การขยายผลหรือต่อยอดของหน่วยงานมีประโยชน์ที่สำคัญต่อประชาชน กลุ่มเป้าหมาย และหน่วยงานคืออะไร สร้างผลกระทบสูงกับคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน พร้อมยกตัวอย่าง (*กรณีที่ขยายผลเชิงพื้นที่โปรดระบุแต่ละพื้นที่ หากมีมากกว่า 2 พื้นที่ให้หน่วยงานโทรประสาน สำนักงาน ก.พ.ร.)</p> <p> เปิดไฟล์แนบ</p> <p>พื้นที่ที่ 1</p>

จังหวัดแม่ฮ่องสอน ภายใต้กลุ่มโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงอำเภอสะเมิง เกิดผลกระทบที่สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDG) ขยายผลในวงกว้างเกิดประโยชน์ ดังนี้ (1) ชุมชนในพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงอำเภอสะเมิง ซึ่งเป็นชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง สามารถเข้าถึงสิทธิด้านการใช้ประโยชน์ที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย และการพัฒนาด้านต่างๆ อย่างทั่วถึง มีทัศนคติเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาตนเองและเพื่อประโยชน์ส่วนรวม เกิดความร่วมมืออย่างเข้มแข็งกับหน่วยงานรัฐ ยกระดับและกระจายการพัฒนา ให้มีคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ที่ยั่งยืน ควบคู่กับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน จนเกิดเป็นต้นแบบ "คนอยู่ร่วมกับป่า" ในระดับประเทศ ขยายผลการพัฒนาให้กับ ชาวกะเหรี่ยงในจังหวัดแม่ฮ่องสอน 415 กลุ่มบ้าน ประชากร 279,088 ราย คิดเป็นร้อยละ 71 ของชาวกะเหรี่ยงทั้งประเทศ และต่อเนื่องสู่ชนเผ่ากะเหรี่ยงทั่วทั้งประเทศ 1,656 กลุ่มบ้าน ประชากร 394,951 คน รวมถึงชุมชนในพื้นที่ต้นน้ำลำธารอื่นๆ ได้ต่อไป (เป้าหมายการพัฒนาที่ 15, 2, 12) (2) เกิดพลังในการทำงานแบบภาคีเครือข่าย บูรณาการขยายความสำเร็จของการดำเนินงานและประยุกต์ใช้กับพื้นที่อื่น ผ่านยุทธศาสตร์/แผนระดับจังหวัดแม่ฮ่องสอน ที่มีสำนักงานจังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นผู้ประสานหลัก และทุกหน่วยงานกำหนดแผนงาน/ งบประมาณพัฒนาเชิงพื้นที่ โดยมีฐานข้อมูลที่ครบถ้วนและเทคโนโลยีที่ทันสมัย เชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ มีเป้าหมายยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนจังหวัดแม่ฮ่องสอน ให้คนอยู่ร่วมกับป่า และมีรายได้ที่เพียงพอสามารถแก้ไขปัญหาความยากจนและปัญหาสิ่งแวดล้อมได้อย่างเป็นรูปธรรม เกิดนวัตกรรมความร่วมมือ (เป้าหมายการพัฒนาที่ 17) (3) เกิดการจัดการและการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน เป็นการส่งเสริมและสนับสนุนเพื่อแก้ไขปัญหาและลดผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของโลก พื้นที่ต้นน้ำลำธารได้รับการอนุรักษ์ฟื้นฟู และช่วยเพิ่มพื้นที่ป่าสร้างความหลากหลายทางชีวภาพ มีการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างถูกต้องเหมาะสม ทรัพยากรดิน น้ำ และป่าไม้ไม่มีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้น ลดสารเคมี ไฟป่า ฝุ่นควัน และมลภาวะเป็นพิษ เกิดประโยชน์ให้กับชุมชนทั้งในพื้นที่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ทั้งในระดับประเทศและระดับโลก (เป้าหมายการพัฒนาที่ 13)

พื้นที่ที่ 2

จังหวัดเชียงใหม่ ภายใต้โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงสบโขง และโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงแม่แฮหลวง (บ้านปืดคี) สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDG) ก่อเกิดประโยชน์ (1) สามารถเข้าถึงสิทธิด้านการใช้ประโยชน์ที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย และได้รับการพัฒนาด้านต่างๆ อย่างทั่วถึง ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีทัศนคติเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาตนเองและเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ชุมชนมีภูมิคุ้มกันพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงต่อสถานการณ์การผันผวนของเศรษฐกิจ และการเปลี่ยนแปลงอากาศโลก เกิดความร่วมมืออย่างเข้มแข็งกับหน่วยงานรัฐ ยกระดับและกระจายการพัฒนา ให้มีคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ที่ยั่งยืน ควบคู่กับการ

อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน (เป้าหมายการพัฒนาที่ 15, 2, 12) และเป็นชุมชนต้นแบบ "คนอยู่ร่วมกับป่า ได้อย่างสมดุลและยั่งยืน" ให้แก่ชุมชนข้างเคียงได้ขยายผลการพัฒนาต่อยอดเป็นวงกว้าง (2) หน่วยงานในพื้นที่เครือข่ายอำเภออมก๋อย ได้รับความร่วมมือจากชุมชนสามารถดำเนินการพัฒนาเชิงพื้นที่ หน่วยงานเกิดการเชื่อมโยงงาน และฐานข้อมูลร่วมกันอย่างเป็นระบบ มีเป้าหมายยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้คนอยู่ร่วมกับป่า และมีรายได้ที่เพียงพอ สามารถแก้ไขปัญหาความยากจนและลดปัญหาสิ่งแวดล้อมได้อย่างเป็นรูปธรรม ตามยุทธศาสตร์ แผนแม่บท และแผนการวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง ที่สอดคล้องกับการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี มุ่งเน้นการสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนา ความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน การพัฒนาที่สอดคล้องกับสภาพภูมิสังคม โดยนำองค์ความรู้ของโครงการหลวงไปปรับใช้ร่วมกับภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้เกิดความยั่งยืนและความสมดุลในทุกมิติ เน้นคนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา (เป้าหมายการพัฒนาที่ 17) (3) ชุมชนเกิดการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพให้เกิดความสมดุลและยั่งยืน มีการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างถูกต้องเหมาะสมตามภูมิสังคมไม่ขัดต่อระเบียบกฎหมาย พื้นที่ต้นน้ำลำธารได้รับการอนุรักษ์ฟื้นฟู และช่วยเพิ่มพื้นที่ป่า สร้างความหลากหลายทางชีวภาพ ทรัพยากรดิน น้ำ ป่าไม่มีความอุดมสมบูรณ์และสัตว์ป่ามีแหล่งอาหารและที่อยู่อาศัยที่สมบูรณ์และปลอดภัย การเกษตรประณีตลดการใช้สารเคมี ที่ก่อเกิดมลภาวะเป็นพิษแก่ดิน น้ำ ป่าอากาศ เกิดประโยชน์กับสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ในระดับประเทศและโลก (เป้าหมายการพัฒนาที่ 13)

มิติที่ 4 ความยั่งยืน(10 คะแนน)

7.เปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างจากการนำเอาต้นแบบไปขยายผลในแต่ละพื้นที่และการนำไปบรรจุเป็นนโยบายของหน่วยงานหรือองค์กร (แสดงหลักฐานเชิงประจักษ์เพิ่มเติมสรุปเฉพาะประเด็นที่สำคัญ)

การดำเนินการ		ประเด็นการพิจารณา
ไม่ได้ดำเนินการ	ดำเนินการ	
☐	☒	<p>เปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างจากการนำเอาต้นแบบไปขยายผลในแต่ละพื้นที่และการนำไปบรรจุเป็นนโยบายของหน่วยงานหรือองค์กร (*กรณีที่ย้ายผลเชิงพื้นที่โปรดระบุแต่ละพื้นที่ หากมีมากกว่า 2 พื้นที่ให้หน่วยงานโทรประสาน สำนักงาน ก.พ.ร.)</p>

เปิดไฟล์แนบ

พื้นที่ที่ 1

จังหวัดแม่ฮ่องสอน จากพื้นที่ต้นแบบ บ้านห้วยน้ำใส 1 กลุ่มบ้าน ซึ่งมีประชากร 86 ครัวเรือน ขอบเขตพื้นที่ 8,490 ไร่ ได้ขยายไปยังพื้นที่ใกล้เคียงในเขตอำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอนจำนวน 31 กลุ่มบ้าน ขอบเขตพื้นที่ 191,913 ไร่ ซึ่งเป็นชุมชนชาวกะเหรี่ยงที่มีบริบทพื้นที่และภูมิสังคมใกล้เคียงกัน อาศัยอยู่ตามแนวชายแดน ยากจน ขาดความมั่นคงด้านอาหาร ขาดโอกาส และห่างไกลความเจริญ มีการดำรงชีพเพาะปลูกพืชเพื่อยังชีพเป็นหลัก ในระบบไร่หมุนเวียน การสื่อสารและปรับทัศนคติให้กับชุมชนเพื่อยอมรับสิ่งใหม่และเข้าถึงโอกาสพัฒนายังเป็นไปอย่างยากลำบาก ซึ่งในการดำเนินงานผ่านต้นแบบซึ่งเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญ และขยายผลโดยบรรจุเป็นแผนและดำเนินการพัฒนาโดยหน่วยงานทั้งในระดับกรมกอง ระดับจังหวัด อำเภอ อปท. และทุกภาคส่วน ร่วมขับเคลื่อนกับชุมชนและสถาบันเกษตรกร ผ่านคณะทำงานและจัดทำ MOU ภายใต้การขออนุญาตใช้พื้นที่ให้ถูกต้องตามกฎหมาย มีชุมชนเป็นจุดศูนย์กลาง มีผู้นำและเกษตรกรตัวอย่างในพื้นที่ต้นแบบช่วยสนับสนุน สามารถขับเคลื่อนสร้างการพัฒนาให้เป็นไปอย่างง่ายและรวดเร็วมากยิ่งขึ้น จนไปสู่การพัฒนาคนอยู่ร่วมกับป่า สอดคล้องกับนโยบายระดับจังหวัดและการพัฒนาพื้นที่สูงต่อไป

พื้นที่ที่ 2

จังหวัดเชียงใหม่ ได้ขยายผลงานต้นแบบ "บ้านห้วยน้ำใส" ไปยังพื้นที่ในเขต อ.อมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 6 กลุ่มบ้าน พื้นที่ขอบเขตชุมชน 24,785 ไร่ ซึ่งเป็นชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง ที่มีบริบทพื้นที่ที่มีความใกล้เคียงกัน ซึ่งชุมชนมีความยากจน และด้อยโอกาสในการเข้าถึงบริการภาครัฐ แต่มีปัญหาที่แตกต่างคือการปลูกพืชเศรษฐกิจ ซึ่งมีการใช้สารเคมีสูง และยังคงมีปัญหาด้านยาเสพติด ซึ่งเจ้าหน้าที่มีความยากในการสร้างความเข้าใจและเข้าถึงชุมชน แต่ด้วยการประยุกต์ใช้กระบวนการจากต้นแบบและการดำเนินงานตามแนวทางโครงการหลวง ที่มี สวพส. เป็นตัวกลางในการดำเนินงาน ผ่านคณะทำงาน และความร่วมมือทั้งภาครัฐ เอกชน และท้องถิ่น ทำให้เกิดการขับเคลื่อนร่วมกันนำไปสู่ผลลัพธ์เป้าหมายเดียวกัน ในการแก้ไขปัญหาคความยากจน ทำให้เกิดการอนุรักษ์ และฟื้นฟูป่าต้นน้ำลำธาร โดยชุมชนเป็นจุดศูนย์กลางมีส่วนร่วมกับหน่วยงานทุกชั้นตอน โดยในภาพรวม สวพส. ได้จัดทำแผนระดับที่ 3 เป็นแผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570) โดยมีเป้าหมายเชิงพื้นที่ร่วมกับหน่วยงานทุกภาคส่วน และสร้างเครือข่ายให้ทุกหน่วยงานจัดทำแผนสนับสนุนการดำเนินงานร่วมกัน เพื่อประโยชน์ต่อประเทศชาติต่อไป

8.การถ่ายทอดบทเรียนและผลการดำเนินการเพื่อให้หน่วยงานอื่นสามารถนำไปศึกษาและเป็นต้นแบบ

การดำเนินการ		ประเด็นการพิจารณา
ไม่ได้ดำเนินการ	ดำเนินการ	
☐	☒	<p>การถ่ายทอดบทเรียนและผลการดำเนินการ เพื่อให้หน่วยงานอื่นสามารถนำไปศึกษาและเป็นต้นแบบ (หากมีต้องแสดงรายละเอียด)</p> <p>คำอธิบาย(จำเป็นต้องระบุ ไม่เกิน 1,000 ตัวอักษร)</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px;"> <p>1) เจ้าหน้าที่ สวพส. เป็นตัวกลาง ถ่ายทอด จัดฝึกอบรม นำเสนอผ่านเวทีการประชุมร่วมกับหน่วยงานบูรณาการ ในระดับอำเภอ/จังหวัด และศึกษาดูงานในพื้นที่ต้นแบบ โดยมีผู้นำชุมชนเกษตรกรตัวอย่างและกลุ่มสถาบันเกษตรกรร่วมเป็นวิทยากร เพื่อต่อยอดการพัฒนางานเดิม และขยายผลงานกระจายการพัฒนาให้กับเกษตรกรและชุมชนในพื้นที่อื่นๆ ในพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงอำเภอสบเมย 10,782 ราย และพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงอำเภอมก๋อย 4,570 ราย</p> <p>2) สื่อสารประชาสัมพันธ์ ผ่านช่องทางสื่อต่างๆ เช่น Website สวพส., Facebook, Line, สื่อโทรทัศน์ ช่อง Thai PBS, สื่อสิ่งพิมพ์, คลิปวิดีโอ เป็นต้น</p> <p>https://www.facebook.com/hrdi.or.th/videos/619034195871096?locale=ms_MY</p> <p>https://www.facebook.com/tpbsnorth/videos/588861419325466/</p> <p>https://www.facebook.com/hrdi.or.th/videos/684849016115602?locale=ms_MY https://www.hrdi.or.th/Activities/detail/428?fbclid=IwAR2iBc49dsR24pBbaTRkwGake6iu_SPuz-9WYvcS5FZT5WmqxD1wIdRb9sc</p> </div>

แบบฟอร์มการสมัครรางวัลการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม
ประจำปี 2566
ประเภทเลื่องลือขยายผล (Participation Expanded)

รางวัลระดับสูงสุดของการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมทุกประเภทที่มอบให้กับหน่วยงานของรัฐ ที่นำต้นแบบ (Best Practice) โครงการหรือผลงานที่เคยได้รับรางวัลไปขยายผลหรือต่อยอดการดำเนินงานในพื้นที่อื่น ๆ หรือต่อยอดจากผลงานเดิม แล้วเกิดการเปลี่ยนแปลงหรือการพัฒนาที่มีนัยสำคัญและมีผลกระทบสูง (High Impact) และเกิดประโยชน์และยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน กลุ่มเป้าหมาย หรือประชาชนในพื้นที่ ที่ขยายผลหรือต่อยอดจนเกิดความสำเร็จเทียบเคียงต้นแบบหรือมากกว่า

คำชี้แจง

หน่วยงานที่สมัครขอรับรางวัล

หน่วยงานที่เคยได้รับรางวัลการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมในระดับดีและดีเด่น

กรณารอกข้อมูลที่ตรงกับความจริงเกี่ยวกับผลงานที่นำเสนอ

1. เป็นการนำต้นแบบจากโครงการ/ผลงานที่เคยได้รับรางวัลการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม ประเภท

เปิดใจใกล้ชิดประชาชน (Open Governance) ระดับ ดี ดีเด่น

ปีที่ได้รับรางวัล..... ระบุปีที่น่าไปขยายผล.....

สัมฤทธิ์ผลประชาชนมีส่วนร่วม (Effective Change) ระดับ ดี ดีเด่น

ระบุชื่อผลงาน “สร้างอาชีพ สร้างรายได้ ภายใต้ที่ดินจำกัด ปีที่ได้รับรางวัล พ.ศ.2564

ระบุปีที่น่าไปขยายผล พ.ศ.2564

2. รูปแบบการขยายเป็นลักษณะใด

เป็นการต่อยอดจากผลงานเดิม คือ

เป็นการขยายผลในเชิงพื้นที่ไม่น้อยกว่า 2 พื้นที่ ได้แก่

- 1) ขยายผลไปยัง 5 หมู่บ้านในพื้นที่ตอยช้าง ได้แก่ บ้านตอยช้าง บ้านตอยช้างใหม่ บ้านตอยช้างสีชู บ้านใหม่พัฒนา และบ้านแสนเจริญ อ.แม่สรวย จ.เชียงราย
- 2) บ้านห้วยเขย่ง อ.ทองผาภูมิ จ.กาญจนบุรี

ข้อมูลของหน่วยงานที่สมัครขอรับรางวัล

1. ชื่อหน่วยงานที่สมัครขอรับรางวัล.....สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน).....
  2. หน่วยงานที่รับผิดชอบผลงาน.....สำนักพัฒนา สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)
  3. ชื่อผลงาน/โครงการ....."ห้วยก้างปลา" ต่อยอดต้นแบบ ขยายประโยชน์ ตอบโจทย์พื้นที่น้อย.....
  4. ผู้ประสานงาน (อย่างน้อย 2 คน)
    - 4.1 ชื่อ-นามสกุล.....นางสาวไอล ไกทอง.....
ตำแหน่ง.....นักวิชาการส่งเสริมและพัฒนา 5.....
สำนัก/กอง.....สำนักพัฒนา.....
เบอร์โทรศัพท์.....053-328496-8 ต่อ 2204.....เบอร์โทรสาร.....053-328494.....
โทรศัพท์มือถือ.....084-616-2552.....e-mail.....bimai_35@hotmail.com.....
    - 4.2 ชื่อ-นามสกุล.....นางสาวอติปริยา สิริสิทธิ์.....
ตำแหน่ง.....นักวิชาการส่งเสริมและพัฒนา 3.....
สำนัก/กอง.....สำนักพัฒนา.....
เบอร์โทรศัพท์.....053-281238-40.....เบอร์โทรสาร.....053-270752.....
โทรศัพท์มือถือ.....062-159-8942.....e-mail.....kakhaoy-xg@hotmail.com.....
    - 4.3 ชื่อ-นามสกุล.....นางสาวอภิขญา พิมพ์ดี.....
ตำแหน่ง.....เจ้าหน้าที่โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงห้วยก้างปลา.....
สำนัก/กอง.....สำนักพัฒนา.....
เบอร์โทรศัพท์..........เบอร์โทรสาร.....
โทรศัพท์มือถือ.....082-682-3283.....e-mail.....frenzy_twin@hotmail.com.....
    - 4.4 ชื่อ-นามสกุล.....นายภราดร นายหวาง.....
ตำแหน่ง.....เจ้าหน้าที่โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงห้วยก้างปลา.....
สำนัก/กอง.....สำนักพัฒนา.....
เบอร์โทรศัพท์..........เบอร์โทรสาร.....
โทรศัพท์มือถือ.....09-3781-7821.....e-mail.....paradonnaiwang@gmail.com.....
- หมายเหตุ เพื่อประโยชน์ในการติดต่อกลับ กรุณากรอกข้อมูลผู้ประสานงานให้ครบถ้วน โดยเฉพาะ เบอร์โทรศัพท์มือถือ

รายงานบทสรุปผู้บริหาร ประเภทเรื่องสื่อขยายผล

ส่วนที่ 1 บทสรุปผู้บริหาร (Executive Summary)

1. ที่มา/ปัญหา

สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) หรือ สวพส. ประสบความสำเร็จในการดำเนินงานในพื้นที่บ้านห้วยก้างปลา ภายใต้โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงห้วยก้างปลา จากการนำกระบวนการมีส่วนร่วมมาแก้ปัญหาเชิงพื้นที่ โดยยกระดับการผลิตพืชเศรษฐกิจให้เป็นพืชทางเลือกใหม่ที่สร้างรายได้ภายใต้ข้อจำกัดเรื่องพื้นที่ทำกิน โดยเปลี่ยนจากการผลิตมากแต่สร้างรายได้น้อย สู่อการผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูงที่ผลิตน้อยสร้างรายได้มาก ลดการใช้วัตถุดิบและลดของเสียจากกระบวนการผลิตตามแนวทาง BCG Model ใช้นวัตกรรมจากงานวิจัยการผลิตพืชผักเศรษฐกิจตลอดโซ่อุปทานมาต่อยอดและสร้างองค์ความรู้ให้เกษตรกร ร่วมกับการบริหารจัดการพื้นที่ด้วยแผนที่การใช้ประโยชน์ที่ดินรายแปลง เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนบนพื้นที่สูงด้วยการพัฒนาสถาบันเกษตรกร ทำให้เกษตรกรกลุ่มชาติพันธุ์ที่อาศัยอยู่ตามขอบเขตพื้นที่ลุ่มน้ำจัน กว่า 278 ครัวเรือนในพื้นที่โครงการฯ ซึ่งส่วนใหญ่มีสัดส่วนการถือครองที่ดินเฉลี่ยเพียง 2-5 ไร่ต่อครัวเรือน ไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเองและรुकป่าขยายที่ทำกินเพื่อปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ข้ามพินความยากจน เข้าถึงทรัพยากรทางเศรษฐกิจ และสามารถใช้ประโยชน์เหนือที่ดินของตนเองได้ โดยตั้งแต่ปี 2560-2565 สร้างรายได้ให้เกษตรกรจากการปรับระบบการปลูกพืชรวม 9.25 ล้านบาท เป็นรายได้จากการส่งเสริมผักอินทรีย์มูลค่า 1.68 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 47.21 ของรายได้จากการส่งเสริมทั้งหมดในปี 2565 เกษตรกร 26 ราย มีรายได้เพิ่มขึ้นเฉลี่ยครอบครัวละ 64,489 บาท/ปี เพิ่มขึ้นร้อยละ 51 เกิดการรวมของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนลุ่มน้ำจัน และพัฒนาตราสินค้าชุมชนภายใต้แบรนด์ “โอบดอยออร์แกนิก” ได้รับรางวัลชมเชยจากการประกวดวิสาหกิจชุมชนดีเด่น จังหวัดเชียงราย ปี 2565 ปัจจุบันบ้านห้วยก้างปลาเป็นแหล่งเรียนรู้ “ชุมชนต้นแบบทำน้อยได้มาก” ที่มีการบริหารจัดการพื้นที่อย่างถูกต้อง 26,504 ไร่ ครอบคลุม 24 หย่อมบ้าน สามารถแก้ปัญหาการทำลายความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติและระบบนิเวศบนพื้นที่สูง โดยกันแนวเขตเพื่อดูแลป่าชุมชน 9,340 ไร่ และป่าต้นน้ำได้มากถึง 29,246 ไร่ ลดจุดความร้อน (hot spot) จากปี 2563 จำนวน 256 จุด เหลือเพียง 15 จุดในปี 2565

2. การนำต้นแบบมาขยายผล/ต่อยอด และประยุกต์/ต่อยอด อย่างไร

สวพส. ใช้กระบวนการจัดการความรู้และนำผลสำเร็จของการสร้างรายได้ภายใต้ที่ดินจำกัด ไปต่อยอดและขยายผลยังบริบทชุมชนบนพื้นที่สูงที่มีที่ทำดินน้อย/ไรที่ทำกิน เสี่ยงต่อการรุกป่าเพื่อขยายที่ทำกิน ตั้งอยู่ในพื้นที่เชิงเขาไหล่เขาหรือภูเขาสลับซับซ้อนใกล้เคียงกับพื้นที่ป่าต้นน้ำ เป็นกลุ่มเปราะบางมีฐานะยากจนหรือผู้ที่ต้องการได้รับความช่วยเหลือเป็นพิเศษ แบ่งเป็น 1) ต่อยอดไปยังบ้านเครือข่ายการดำเนินงานของห้วยก้างปลา 2 หย่อมบ้าน ได้แก่ บ้านโป่งน้ำร้อน และบ้านสันโค้ง และ 2) ขยายผลไปยังพื้นที่ดอยช้าง 5 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านดอยช้าง บ้านดอยช้างใหม่ บ้านดอยช้างสีชู บ้านใหม่พัฒนา และบ้านแสนเจริญ อ.แม่สรวย จ.เชียงราย และพื้นที่ห้วยเขย่ง อ.ทองผาภูมิ จ.กาญจนบุรี โดยใช้การพัฒนาแบบโครงการหลวง หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่จะขยายผลไปสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ (from SEP to SDGs) และกระบวนการมีส่วนร่วมระดับเสริมอำนาจให้ประชาชน (Empower) มาเป็นแนวทางการต่อยอด ขยายผล ได้แก่ (1) สำรวจและวิเคราะห์สภาพพื้นที่ ค้นหากลุ่มเป้าหมายคนยากจน ด้อยโอกาส ให้เจ้าของชุมชนร่วมสะท้อนปัญหาความต้องการ และกำหนดแนวทางการพัฒนาร่วมกับเจ้าหน้าที่ สวพส. ด้วยการจัดทำแผนชุมชน และแผนพัฒนารายพื้นที่และรายกลุ่มบ้าน ระยะ 5 ปี (Master plan) (2) จัดทำฐานข้อมูลและแผนที่เชื่อมโยงการพัฒนาเชิงพื้นที่ที่ร่วมกับทุกภาคส่วน สำหรับนำไปใช้ประโยชน์ในการ

วางแผนงานและงบประมาณให้การสนับสนุนการพัฒนาพื้นที่ (3) จัดทำแผนที่การใช้ประโยชน์ที่ดินรายแปลงร่วมกับสมาชิกในชุมชน ปรับระบบการใช้ประโยชน์ที่ดินของชุมชนให้เหมาะสม (4) ใช้นวัตกรรม/ชุดองค์ความรู้จากงานวิจัยการของ สวพส. ที่สอดคล้องกับ BCG Model มาส่งเสริมการปรับเปลี่ยนระบบการเกษตรดั้งเดิมเป็นระบบเกษตรประณีตทั้งการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ สร้างโอกาสในการแข่งขันของเกษตรกรบนพื้นที่สูง เน้นการใช้พื้นที่น้อยแต่ให้ผลตอบแทนสูง (5) พัฒนา Highland Smart Farmer ที่มีศักยภาพในการขับเคลื่อนทั้งด้านการตลาดและการบริหารจัดการการผลิตตั้งแต่ในแปลงปลูกจนถึงมือผู้บริโภค (From Farm to Table) (6) จัดตั้งคณะกรรมการภายใต้ความร่วมมือกับส่วนราชการในพื้นที่และองค์กรปกครองส่วนถิ่น เป็นกลไกในการประสานงานการดำเนินงานร่วมกัน

3. ความสำเร็จของการขยายผล/ต่อยอด (ผลผลิต/ผลลัพธ์/ผลกระทบ)

เกิดการเสริมสร้างความสมดุลในมิติต่าง ๆ ทั้งความสมดุลระหว่างการพัฒนาความสามารถในการแข่งขันกับต่างประเทศกับความสามารถในการพึ่งตนเองได้อย่างมั่นคง จากการเพิ่มผลิตภาพทางการเกษตรและรายได้ของเกษตรกรรายเล็กที่เพิ่มขึ้น ความสมดุลของการกระจายโอกาสเพื่อลดความเหลื่อมล้ำระหว่างกลุ่มคนและพื้นที่ และ ความสมดุลทางธรรมชาติเพื่อให้คนอยู่ร่วมกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างยั่งยืน ซึ่งช่วยรักษาระบบนิเวศบนพื้นที่สูงของประเทศ สอดคล้องกับเป้าหมาย SDGs ที่ 1 2 12 13 และ 15 ดังนี้

1) **พื้นที่ขยายผลต่อขยาย 5 หมู่บ้าน ด้านเศรษฐกิจ** เกษตรกรมีรายได้จากการส่งเสริมการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์แบบประณีตระหว่างปี 2562-2565 มูลค่ารวม 67.61 ล้านบาท เป็นรายได้จากการผลิตสินค้าอินทรีย์ผ่านกลุ่มวิสาหกิจจอยซ์พัฒนา ปริมาณ 415.18 ตัน มูลค่า 10.74 ล้านบาท และในปี 2565 มีปริมาณการส่งจำหน่ายสินค้าอินทรีย์และสินค้าภายใต้การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) จำนวน 121.93 ตัน มูลค่า 3.93 บาท จากเกษตรกร 47 ราย จำนวน 75 โรงเรือน เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นเฉลี่ย 83,617 บาทต่อครัวเรือนต่อปี เพิ่มขึ้นร้อยละ 10.19 **ด้านสังคม** เกิดยุวเกษตรกรรุ่นใหม่ในพื้นที่ 5 ราย มีแปลงเรียนรู้ต้นแบบการทำเกษตรอินทรีย์ภายใต้ที่ดินจำกัด 2 แปลง มีเกษตรกรผู้นำที่มีศักยภาพ 35 ราย เกิดการรวมกลุ่มเป็นสถาบันเกษตรกรในพื้นที่ทั้งในลักษณะกลุ่มพึ่งตนเองและกลุ่มวิสาหกิจ จำนวน 7 กลุ่ม เกิดการปรับเปลี่ยนทัศนคติของเกษตรกรรายย่อยในชุมชนเกี่ยวกับระบบการผลิตอาหารที่ยั่งยืนด้วยเกษตรอินทรีย์ เกิดทักษะในการเพิ่มผลิตภาพและการผลิตที่ช่วยรักษาระบบนิเวศสอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัดเชียงราย ปี 2566-2570 ในการส่งเสริมนวัตกรรมสินค้าเกษตรมูลค่าสูงภายใต้แนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน **ด้านสิ่งแวดล้อม** เกิดการบริหารจัดการพื้นที่อย่างเหมาะสม 4,618 แปลง พื้นที่ 47,033 ไร่ ครอบคลุม 17 หย่อมบ้าน โดยสามารถกันแนวเขตเพื่อดูแลป่าชุมชนเพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียว จำนวน 4,748 ไร่ ป่าต้นน้ำ จำนวน 51,357 ไร่ สามารถลดจุด hot spot จาก 367 จุดในปี 2563 เหลือ 101 จุดในปี 2565

2) **พื้นที่ขยายผลห้วยเขย่ง ด้านเศรษฐกิจ** เกษตรกรมีรายได้จากการส่งเสริมการปลูกพืชผักสร้างมูลค่าจำนวน 102 โรงเรือน และเลี้ยงสัตว์แบบประณีตระหว่างปี 2562-2565 มูลค่ารวม 14.95 ล้านบาท เป็นรายได้จากการผลิตสินค้าอินทรีย์ที่ได้รับรองมาตรฐาน Organic Thailand 426 ตัน มูลค่ารวม 10.31 ล้านบาท ในปี 2565 มีปริมาณการส่งจำหน่ายสินค้าอินทรีย์ 143 ตัน มูลค่า 3.53 ล้านบาท เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นเฉลี่ย 86,412 บาทต่อครัวเรือนต่อปี ภาวะหนี้สินในครัวเรือนของเกษตรกรลดลง ร้อยละ 80 **ด้านสังคมและสาธารณสุข** กลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ห้วยเขย่งสามารถใช้ชีวิตได้อย่างเสมอภาค มีศักดิ์ศรี และมีสุขภาวะที่ดี เปลี่ยนชีวิตจากคนยากจนที่ด้อยโอกาส เป็นคนที่มีคุณค่าในสังคม (From Nobody to Somebody) เพิ่มโอกาสในการ

เข้าถึงแหล่งอาหารที่ปลอดภัย มีคุณค่าทางโภชนาการ และเพียงพอตลอดทั้งปี บ้านห้วยเขียงกลายเป็นพื้นที่ต้นแบบการขยายงานเกษตรอินทรีย์ให้กลุ่มปกากะญอและชาวเมียนมาร์ที่อยู่ในเขตมรดกโลกทุ่งใหญ่นเรศวรฝั่งตะวันตก นอกจากนี้ ยังนำมาสู่การขยายผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาพื้นที่แบบโครงการหลวงห้วยเขียงเป็นต้นแบบการแก้ปัญหาพื้นที่ที่มีปัญหาด้านกรรมสิทธิ์ที่ดิน โดยสร้างทางเลือกการทำเกษตรแปลงรวมใช้พื้นที่สาธารณะสร้างการมีส่วนร่วมของเกษตรกร และประสานความร่วมมือกับภาคส่วนต่าง ๆ ในปีงบประมาณ 2565 สวพส. ร่วมกับกาญจนบุรีกำหนดตรงพัฒนาจังหวัด ให้พัฒนาแหล่งผลิตพืชอินทรีย์ที่ใหญ่ที่สุดในภาคกลาง และด้านการตลาดอย่างครบวงจร **ด้านสิ่งแวดล้อม** เกิดการบริหารจัดการพื้นที่อย่างถูกต้องเหมาะสม 767 แปลง พื้นที่ 7,762 ไร่ ครอบคลุม 6 หย่อมบ้าน สามารถกันแนวเขตเพื่อดูแลป่าชุมชนเพิ่มพื้นที่สีเขียว 1,537 ไร่ ป่าต้นน้ำ 13,169 ไร่ สามารถลดจุด hot spot จาก 478 จุดในปี 2563 เหลือเพียง 24 จุดในปี 2565

4. ปัจจัยความสำเร็จ

- 1) การมีกลไกเชิงนโยบายของ สวพส. ที่เอื้อต่อกระบวนการสร้างการมีส่วนร่วม ซึ่งยึดชุมชนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา อาศัยองค์ความรู้ตามแนวทางโครงการหลวง นวัตกรรม และเทคโนโลยีดิจิทัล ขับเคลื่อนให้ชุมชนเข้าถึงข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อให้เกิดบริการที่ตรงตามปัญหา ความต้องการของชุมชน ควบคู่กับการยึดถือผลประโยชน์ของส่วนรวมเป็นที่ตั้ง
- 2) การมีแผนพัฒนารายพื้นที่และรายกลุ่มบ้าน (Master plan) ที่เกิดจากกระบวนการมีส่วนร่วมและสามารถนำมาขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชนได้จริง
- 3) การมีเจ้าหน้าที่ประจำในพื้นที่ที่มีความใกล้ชิดกับชุมชน เป็นผู้อำนวยการความสะดวกและประสานทรัพยากรจากหน่วยงานต่างๆ
- 4) การมีต้นแบบที่ดีในชุมชน แหล่งเรียนรู้ มีผู้นำเกษตรกรที่มีศักยภาพในการถ่ายทอดองค์ความรู้และพร้อมให้ความช่วยเหลือเพื่อนสมาชิกอยู่เสมอ

ส่วนที่ 2 ผลการดำเนินการ (กรอกข้อมูลผ่านทางระบบรับสมัครรางวัล)

**รายการตัวชี้วัดและแนวทางการพิจารณาประเภทเลื่องลือขยายผล
(Participation Expanded)**

มิติที่ 1 ความสำคัญในการขยายผลและความสามารถองค์กร (10 คะแนน)		
1.ความสำคัญ (ปัญหาและประเด็นการพัฒนา) วัตถุประสงค์และเป้าหมายในการขยายผลและหรือต่อยอด		
การดำเนินการ		ประเด็นการพิจารณา
ไม่ได้ดำเนินการ	ดำเนินการ	
☐	☒	<p>อธิบายความสำคัญ เป้าหมายที่กำหนด แนวทางการดำเนินการ และประโยชน์ที่จะได้รับในการที่ขยายผลหรือต่อยอด คำอธิบาย(จำเป็นต้องระบุ ไม่เกิน 1,000 ตัวอักษร)</p> <p>จากการยกระดับการผลิตพืชเศรษฐกิจ เป็นพืชทางเลือกใหม่ที่สร้างรายได้ภายใต้ข้อจำกัดเรื่องพื้นที่ทำกินร่วมกับการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนบนพื้นที่สูง โดยเปลี่ยนจากการผลิตมากแต่สร้างรายได้น้อย สู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูงที่ผลิตน้อยสร้างรายได้มาก ร่วมกับการขับเคลื่อนการตลาดนำการผลิต ทำให้เกษตรกรในพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงห้วยก้างปลาข้ามพ้นความยากจน มีรายได้มั่นคง เกิดการรวมกลุ่มมีอำนาจในการต่อรองมากขึ้น สวพส. ใช้กระบวนการจัดการความรู้เป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนขยายผลสำเร็จของพื้นที่ต้นแบบ โดยถอดบทเรียนความสำเร็จ จัดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และจัดเก็บองค์ความรู้เป็นฐานข้อมูล นำไปต่อยอดในบ้านเครือข่ายการดำเนินงานของห้วยก้างปลา 2 หย่อมบ้าน และขยายผลไปยัง 5 หมู่บ้านในพื้นที่ดอยช้าง อ.แม่สรวย จ.เชียงราย และพื้นที่ห้วยเขย่ง อ.ทองผาภูมิ จ.กาญจนบุรี ซึ่งเป็นชุมชนชาติพันธุ์ที่ยากจนเป็นพิเศษ ขาดโอกาส อาศัยในเขตพื้นที่ต้นน้ำ และมีข้อจำกัดเรื่องพื้นที่ทำกิน ให้สามารถใช้ประโยชน์จากพื้นที่ได้เต็มศักยภาพ และยกระดับการคุณภาพการผลิตให้ได้มาตรฐาน GAP และมาตรฐานอินทรีย์</p>
2.ภารกิจ/โครงการ/ต้นแบบที่นำมาใช้ในการขยายผลและหรือต่อยอด		
การดำเนินการ		ประเด็นการพิจารณา

ไม่ได้ ดำเนินการ	ดำเนินการ	
☐	☒	<p>(1) ต้นแบบที่นำมาใช้ในการขยายผลหรือต่อยอด เกี่ยวกับที่มา/สภาพปัญหา วัตถุประสงค์ เป้าหมาย ขอบเขตการดำเนินงาน ขั้นตอน/วิธีการทำงานแบบมีส่วนร่วม พร้อมแผนภาพ/ตัวแบบ (Model) (ถ้ามีขอเป็นเอกสารแนบไม่เกิน 1 หน้า) ของการทำงานแบบมีส่วนร่วมของโครงการที่เคยได้รับรางวัล</p> <p> เปิดไฟล์แนบ</p> <p>คำอธิบาย(จำเป็นต้องระบุ ไม่เกิน 1,000 ตัวอักษร)</p> <p>โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงห้วยก้างปลา ทำงานในพื้นที่ลุ่มน้ำจัน ต.ป่าตึง อ.แม่จัน จ.เชียงราย 31 หย่อมบ้าน ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ ทำอาชีพเกษตร ถือครองที่ดินเฉลี่ย 2-5 ไร่/ครัวเรือน โดย 278 ครัวเรือนไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง ต้องเช่าพื้นที่ มีการรุกป่าขยายที่ทำกินเพื่อปลูกข้าวโพด และออกจากพื้นที่ไปขายแรงงานต่างถิ่น ปี 2561 สวพส.เข้าดำเนินงานเพื่อแก้ปัญหาความยากจนและการใช้ประโยชน์พื้นที่ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ตั้งแต่รับฟังและร่วมวิเคราะห์ปัญหาความต้องการของชุมชน ให้ชุมชนเป็นผู้ตัดสินใจวางแผนดำเนินงาน ร่วมติดตามและประเมินผลในรูปแบบคณะทำงาน และใช้นวัตกรรมจากงานวิจัยการผลิตพืชเศรษฐกิจตลอดห่วงโซ่อุปทานมาต่อยอดและสร้างองค์ความรู้ให้เกษตรกร บริหารจัดการพื้นที่ด้วยแผนที่ดินรายแปลง ส่งเสริมพืชทางเลือกใหม่ในระบบการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ใช้พื้นที่น้อยแต่มูลค่าสูงตามแนวทาง BCG Model สร้างรายได้เพียงพอตลอดปี พัฒนาสถาบันเกษตรกรระดับเคลื่อนงานตลาดเพื่อสร้างอำนาจการต่อรอง และบูรณาการกับหน่วยงานภาครัฐ เอกชน ในการสนับสนุนความรู้ วัสดุอุปกรณ์ เงินทุน และการรับซื้อผลผลิตของชุมชน</p>
☐	☒	<p>(2) อธิบายปัจจัยความสำเร็จและผลสำเร็จของผลงานต้นแบบ</p> <p> เปิดไฟล์แนบ</p> <p>คำอธิบาย(จำเป็นต้องระบุ ไม่เกิน 1,000 ตัวอักษร)</p> <p>1) ยึดชุมชนเป็นศูนย์กลาง ใช้องค์ความรู้ตามแนวทางโครงการหลวง นวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลขับเคลื่อนให้ชุมชนเข้าถึงข้อมูล แก้ไขตรงปัญหาความต้องการของชุมชน 2) มีเจ้าหน้าที่ประจำใกล้ชิดกับชุมชน อำนวยความสะดวกและประสานทรัพยากรจากหน่วยงานต่างๆ 3) มีแผนพัฒนารายพื้นที่และรายกลุ่มบ้านจากกระบวนการมีส่วนร่วม 4) มีผู้นำเกษตรกรที่เป็นต้นแบบความสำเร็จ และมีศักยภาพการถ่ายทอดความรู้ 5) มีกลุ่มวิสาหกิจชุมชนลุ่มน้ำจันที่เข้มแข็งตามหลัก "ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมพัฒนา" มีศักยภาพบริหารจัดการตลาด มีรายได้จากการรวบรวมผลผลิตและจำหน่ายต้นกล้า 1.02 ล้านบาท จัดตั้งกองทุนเงินออมสร้างรายได้ปี 60-65</p>

รวม 9.25 ล้านบาท ปี 65 มีรายได้จากการส่งเสริมผักอินทรีย์ 1.68 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 47.21 ของรายได้จากการส่งเสริมทั้งหมด เกษตรกร 31 ราย มีรายได้เพิ่มขึ้นเฉลี่ยครอบครัวละ 64,489 บาท/ปี เพิ่มขึ้นร้อยละ 51 มีการพัฒนาผู้นำเกษตรกรเป็นต้นแบบในชุมชน 19 ราย บริหารจัดการพื้นที่อย่างถูกต้อง 26,504 ไร่ ใน 24 หย่อมบ้าน สามารถกันแนวเขตเพื่อดูแลป่าชุมชน 9,340 ไร่ และป่าต้นน้ำ 29,246 ไร่ ลดจุด hot sport จากปี 63 จำนวน 256 จุด เหลือ 15 จุดในปี 65

มิติที่ 2 กระบวนการขยายผลหรือต่อยอด(40 คะแนน)

3.รูปแบบและวิธีการขยายผลหรือต่อยอดที่แสดงให้เห็นถึงการพัฒนาต่อยอดหรือนำบทเรียนจากภารกิจ/ต้นแบบเดิมมาปรับให้ดีขึ้น (วัตถุประสงค์ ขั้นตอนการดำเนินการ บทบาทของภาคส่วนในการขับเคลื่อน กลไกหรือวิธีการขับเคลื่อน แนวคิด/เทคโนโลยีที่นำมาใช้ในการดำเนินการ ประโยชน์ที่ได้จากโมเดลต้นแบบ)

การดำเนินการ		ประเด็นการพิจารณา
ไม่ได้ดำเนินการ	ดำเนินการ	
☐	☒	<p>(1) รูปแบบและวิธีการขยายผลหรือต่อยอดที่แสดงให้เห็นถึงการพัฒนาต่อยอดหรือนำบทเรียนจากภารกิจ/ต้นแบบเดิมมาปรับให้ดีขึ้นอย่างไร (วัตถุประสงค์ในการขยายผล/ต่อยอด โดยยกระดับการมีส่วนร่วมจากเดิม ขั้นตอนการดำเนินการ)</p> <p> เปิดไฟล์แนบ</p> <p>คำอธิบาย(จำเป็นต้องระบุ ไม่เกิน 1,000 ตัวอักษร)</p> <p>สวพส. ขยายผลสำเร็จการสร้างรายได้ภายใต้ที่ดินจำกัด ไปยังชุมชนบนพื้นที่สูงที่มีที่ทำกินน้อย/ไรที่ทำกิน ชุมชนกลุ่มเปราะบางที่มีความยากจนเป็นพิเศษ รวมถึงชุมชนที่มีความเสี่ยงในการบุกรุกป่าเพื่อขยายที่ทำกิน ใน 5 หมู่บ้าน ของพื้นที่ดอยช้าง อ.แม่สรวย จ.เชียงราย ซึ่งเป็นพื้นที่เชิงเขาไหล่เขาและภูเขาสลับซับซ้อน ไกลเคียงกับพื้นที่ป่าต้นน้ำ มีความเสี่ยงต่อการบุกรุกป่าเพื่อขยายพื้นที่ปลูกกาแฟ และพื้นที่ห้วยเขยง อ.ทองผาภูมิ จ.กาญจนบุรี ซึ่งประชากร 3 ใน 4 เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่อพยพย้ายถิ่นมาอาศัยในรูปของประชากรแฝง ไร้สัญชาติ ไม่มีที่อยู่อาศัย ไม่มีที่ทำกินเป็นหลักแหล่ง โดยนำแนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืนแบบโครงการหลวง หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่สนับสนุนการบรรลุ SDGs ของสหประชาชาติมาใช้ในการดำเนินงาน เริ่มจาก 1) สำรวจและวิเคราะห์สภาพพื้นที่ ชี้แจงทำความเข้าใจ สอบถามบริบทภูมิสังคม ค้นหาคนจนเป้าหมายด้วยโอกาสที่ต้องได้รับการพัฒนา เปิดโอกาสให้ชุมชนร่วมแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์และสะท้อนปัญหาความต้องการ กำหนดแนวทางการพัฒนาร่วมกับเจ้า</p>

หน้าที่ สวพส. และจัดทำเป็นแผนชุมชน ซึ่งนำมาสู่การจัดทำแผนพัฒนารายพื้นที่และรายกลุ่มบ้าน ระยะ 5 ปี (Master plan) 2) จัดทำฐานข้อมูลและแผนที่เชื่อมโยงการพัฒนาเชิงพื้นที่ร่วมกับกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ชาวบ้าน เกษตรกร ผู้นำชุมชน กลุ่มเยาวชน อปท. และหน่วยงานร่วมบูรณาการ เพื่อให้มีเครื่องมือชุดเดียวกัน สำหรับนำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนงานและงบประมาณสนับสนุนการพัฒนาพื้นที่ 3) จัดทำแผนที่การใช้ประโยชน์ที่ดินรายแปลงของชุมชนร่วมกับชุมชนและหน่วยงานร่วมบูรณาการ โดยแยกขอบเขตที่อยู่อาศัย ที่ทำกิน และที่ป่าอย่างชัดเจน เพื่อปรับระบบการใช้ประโยชน์ที่ดินของชุมชนให้เหมาะสม 4) ใช้นวัตกรรม/องค์ความรู้จากงานวิจัยการเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่าที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมบนพื้นที่สูง สอดคล้องกับ BCG Model มาส่งเสริมการปรับเปลี่ยนระบบการเกษตรดั้งเดิมเป็นเกษตรประณีตทั้งการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ สร้างโอกาสในการแข่งขันของเกษตรกรบนพื้นที่สูง เน้นการใช้พื้นที่น้อยแต่ให้ผลตอบแทนสูง โดยแบ่งเป็นการส่งเสริมพืชผักระยะสั้นในโรงเรือนตามมาตรฐาน GAP และอินทรีย์สร้างรายได้รายสัปดาห์/รายเดือน และการส่งเสริมการปลูกไม้ผล ไม้ยืนต้น กาแฟ และพืชท้องถิ่นในที่ดินอาศัยนำฝนสร้างรายได้ระยะยาว 5) พัฒนาผู้นำเกษตรกรเป็นต้นแบบการพัฒนาร่วมกับชุมชน เป็นแหล่งเรียนรู้และถ่ายทอดให้กับคนในชุมชนและพื้นที่อื่น และเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนสถาบันเกษตรกร ทั้งด้านการตลาดและการบริหารจัดการผลผลิตตั้งแต่ในแปลงปลูกจนถึงมือผู้บริโภค (From Farm to Folk) ได้แก่ วางแผนการตลาดร่วมกับลูกค้า วางแผนการผลิต ยกระดับคุณภาพและมาตรฐานสินค้า คัดดูแลและบรรจุผลผลิต กระทั่งส่งผลผลิตถึงมือลูกค้า และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี นวัตกรรมสมัยใหม่ในการผลิตและการจัดการฟาร์มโดยนาระบบ Smart Farm มาใช้ในการบริหารจัดการพื้นที่เพาะปลูกเพื่อให้สอดคล้องและเตรียมรองรับกับสภาพอากาศที่เปลี่ยนแปลง 6) จัดตั้งคณะกรรมการภายใต้ความร่วมมือกับส่วนราชการในพื้นที่และ อปท. เพื่อเป็นกลไกประสานการดำเนินงานร่วมกันอย่างเป็นรูปธรรม และติดตามประเมินผลความก้าวหน้าการดำเนินงาน หาแนวทางแก้ไขปัญหา และปรับปรุงการดำเนินงานของหน่วยงาน รวมทั้งสนับสนุนการดำเนินงานในระดับพื้นที่

(2) บทบาทของภาคส่วนในการขับเคลื่อน กลไกหรือวิธีการขับเคลื่อน แนวคิด/เทคโนโลยีที่นำมาใช้ในการดำเนินการ) (*กรณีที่ย้ายผลเชิงพื้นที่โปรดระบุแต่ละพื้นที่ หากมีมากกว่า 2 พื้นที่ ให้นำหน่วยงานโทรประสาน สำนักงาน ก.พ.ร.)
พื้นที่ที่ 1

สวพส. เป็นผู้ประสานทรัพยากร ปฏิบัติงานใกล้ชิดกับชุมชนหน่วยงานร่วมบูรณาการในพื้นที่ต่อยอดและขยายผล ทั้งในส่วนกลางระดับท้องถิ่น และภาคเอกชน ภายใต้แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน ระยะ 5 ปี (พ.ศ.2566 - 2570) แผนปฏิบัติการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง ระยะ 5 ปี และแผนพัฒนารายพื้นที่ (Master Plan) โดยขับเคลื่อนงานในรูปแบบคณะกรรมการ/คณะทำงาน ได้แก่ (1) คณะกรรมการระดับจังหวัด มีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานกรรมการ (2) คณะกรรมการระดับพื้นที่

มีนายอำเภอเป็นประธานกรรมการ (3) ระดับชุมชน มีผู้นำชุมชน และกลุ่มเกษตรกร ทำหน้าที่ร่วมกันขับเคลื่อนชุมชนให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ร่วมกับการนำข้อมูลจากระบบสารสนเทศมาวิเคราะห์เพื่อขับเคลื่อนนโยบายสู่การพัฒนาเชิงพื้นที่ เช่น ข้อมูลจาก TPMap ข้อมูลของชุมชนบนพื้นที่สูง (GIS Portal) ข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดินรายแปลง ข้อมูลโครงสร้างพื้นฐาน 1) หมู่บ้านขยายผลในพื้นที่ดอยช้าง จ.เชียงราย มี อบท. สนับสนุนพลาสติกโรงเรือน เกษตรอำเภอแม่สรวย อบรมให้ความรู้การบริหารจัดการกลุ่ม สำนักงานทรัพยากรน้ำ ภาค 1 และกรมชลประทานสนับสนุนการจัดทำระบบน้ำเพื่อการเกษตร สำนักงานพัฒนาที่ดินจังหวัดเชียงราย สนับสนุนการทำปุ๋ยหมักและปุ๋ยชีวภาพเพื่อปรับปรุงดิน ศูนย์พัฒนาการเกษตรที่สูง สนับสนุนเมล็ดพันธุ์ กรมวิชาการเกษตร สนับสนุนการตรวจและรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์รวมถึงการถ่ายทอดความรู้การใช้สารชีวภัณฑ์ต่าง ๆ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนดอยช้างพัฒนา ร่วมตัวกันผลิตพืชผักสร้างมูลค่า โดยใช้ฐานภูมิปัญญาท้องถิ่นผสมผสานองค์ความรู้จากการส่งเสริมจากหน่วยงานทุกภาคส่วน

พื้นที่ที่ 2

2) พื้นที่ขยายผลห้วยเขย่ง จ.กาญจนบุรี ผู้นำชุมชนเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการขอมติเห็นชอบร่วมกันในการสนับสนุนพื้นที่สาธารณะของชุมชน ให้เกษตรกรไร้สัญชาติที่มีฐานะยากจนได้มีพื้นที่ทำกินในการปลูกผักอินทรีย์ 70 ไร่ สำนักงานพัฒนาที่ดินจังหวัดกาญจนบุรี สนับสนุนการปรับพื้นที่ในแปลง 70 ไร่ ให้กับเกษตรกร สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ภาค 7 กรมทรัพยากรน้ำ สนับสนุนการจัดทำระบบน้ำเพื่อการเกษตร กศน.ตำบลห้วยเขย่ง อบรมให้ความรู้การปลูกพืชอินทรีย์และสนับสนุนปุ๋ยอินทรีย์จังหวัดกาญจนบุรีและบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) สนับสนุนงบประมาณในการก่อสร้างโรงเรือนปลูกพืชอัจฉริยะ กรมวิชาการเกษตรสนับสนุนการตรวจและรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ กลุ่มพึ่งตนเองเกษตรอินทรีย์ห้วยเขย่งเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนา ร่วมกับหน่วยงานรัฐ บริษัท เนชเชอร์ล แอนด์ พรีเมียมฟู้ด จำกัด ซื้อผลผลิตของกลุ่มฯ และสนับสนุนระบบการขนส่งผลผลิตโดยรถห้องเย็นเก็บผลผลิตในพื้นที่เพื่อให้คงคุณภาพและความสดของผลผลิตไปยังศูนย์รับซื้อของบริษัท

4.กลไก/การกำกับดูแลบริหารจัดการกลุ่ม/เครือข่ายที่รัฐได้จัดตั้งขึ้นหรือเครือข่ายที่ประชาชนได้ก่อตั้งขึ้นมา ทั้งการแลกเปลี่ยนความรู้ ทรัพยากร และการมีเป้าหมายร่วมกัน#หลังจากที่มีการจัดตั้งเป็นกลุ่ม/เครือข่าย มีรายละเอียดของกลุ่ม/เครือข่ายที่เกี่ยวข้องทั้งหมด อย่างไรบ้าง#

การดำเนินการ		ประเด็นการพิจารณา
ไม่ได้ดำเนินการ	ดำเนินการ	

☐	☒	<p>1. ระบุเป้าหมาย/ทิศทาง/อุดมการณ์ของกลุ่ม/เครือข่าย เช่น คณะกรรมการจัดการน้ำชลประทานสมุทรสงคราม (JMC) มีเป้าหมาย/ทิศทาง ในการส่งน้ำและบำรุงรักษาระบบชลประทาน เป็นต้น</p> <p>คำอธิบาย(จำเป็นต้องระบุ ไม่เกิน 1,000 ตัวอักษร)</p> <p>1) หมู่บ้านขยายผลในพื้นที่ดอยช้าง 5 หมู่บ้าน (บ้านดอยช้าง บ้านดอยช้างใหม่ บ้านดอยช้างลิซู่ บ้านใหม่พัฒนา และบ้านแสนเจริญ) จัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนดอยช้างพัฒนา เพื่อสร้างพืชเศรษฐกิจทางเลือก นอกเหนือจากการผลิตกาแฟซึ่งเป็นอาชีพหลักเพียงอาชีพเดียว เน้นการใช้ประโยชน์พื้นที่ทำกินน้อยแต่ให้มูลค่าสูง เพื่อลดการขยายที่ทำกินไปรุกป่าพื้นที่ป่าต้นน้ำ และเพิ่มช่องทางตลาดที่หลากหลาย 2) พื้นที่ขยายผลห้วยเขย่ง มีการจัดตั้งกลุ่มพึ่งตนเองเกษตรอินทรีย์ห้วยเขย่ง เพื่อร่วมกันในการสร้างโอกาสการเข้าถึงองค์ความรู้สำหรับสร้างอาชีพ สร้างรายได้ ให้แก่กลุ่มคนไร้สัญชาติที่เปราะบาง ยากจนเป็นพิเศษ ไร้ที่ทำกิน ได้เข้าถึงทรัพยากรและปัจจัยสำหรับการดำรงชีวิตขั้นพื้นฐานที่พอเพียง</p>
☐	☒	<p>2. ระบุกฎกติกาของกลุ่ม/เครือข่าย เช่น คณะกรรมการจัดการน้ำชลประทานสมุทรสงคราม (JMC) มีข้อตกลงการส่งน้ำที่เห็นชอบร่วมกันทุกฝ่าย พร้อมร่วมกันบำรุงรักษาระบบชลประทาน เป็นต้น</p> <p>คำอธิบาย(จำเป็นต้องระบุ ไม่เกิน 1,000 ตัวอักษร)</p> <p>1) กลุ่มวิสาหกิจชุมชนดอยช้างพัฒนาในพื้นที่ดอยช้าง มีมติให้สมาชิกซื้อปัจจัยการผลิตจากกลุ่มเท่านั้น เพื่อควบคุมการใช้สารเคมีต้องห้ามตามข้อกำหนดการปลูกพืชอินทรีย์ ต้องกระจายแผนปลูกพืชให้สมาชิกอย่างเท่าเทียมกัน และห้ามนำผลิตผลเคมีมาขายเป็นผลิตผลอินทรีย์ 2) กลุ่มพึ่งตนเองเกษตรอินทรีย์ห้วยเขย่ง มีเป้าหมายร่วมกันในการปลูกพืชอินทรีย์ ให้เป็นสัญลักษณ์ของความซื่อสัตย์ แสดงถึงการยอมรับและความเท่าเทียมในสังคม เป็นเครื่องมือที่เชื่อมสังคมให้กลุ่มชาติพันธุ์ที่ไม่มีอาชีพและยังขาดความรู้ในการประกอบอาชีพ ได้มีช่องทางทำมาหากิน ดังนั้นกติกามีการปฏิบัติร่วมกันที่สำคัญ คือหากมีการตรวจพบสารเคมีตกค้างในผลผลิตของเกษตรกรสมาชิกรายใด ผู้นั้นจะถูกให้ออกจากกลุ่มทันที</p>
☐	☒	<p>3. กรณีที่มีเงินทุน/แหล่งทุน โปรตรระบุ เช่น มีการจัดตั้งกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อแก้ปัญหาหนี้สินจากการรุกป่าเข้ามาของโรงงานอุตสาหกรรม เกิดกองทุนสวัสดิการชุมชนเพื่อช่วยเหลือดูแลกัน เป็นต้น</p> <p>คำอธิบาย(จำเป็นต้องระบุ ไม่เกิน 1,000 ตัวอักษร)</p> <p>1) กลุ่มวิสาหกิจชุมชนดอยช้างพัฒนา สมาชิก 43 ราย มีเงินทุนหมุนเวียน 200,000 บาท มีรายได้จากการหน่ายผลผลิต 3.93 ล้านบาท การจำหน่ายปัจจัยการผลิตและต้นกล้า 43,000 บาท กำไรสุทธิจากการดำเนินธุรกิจ 40,000 บาท โดยหักค่าการจัดการ 2.50 บาทต่อกิโลกรัม สำหรับเป็นค่าการจัดการของกลุ่มประกอบ</p>

		<p>ด้วยค่าตอบแทนคณะกรรมการ 2 บาทต่อกิโลกรัม และส่วนที่เหลือนำไปสมทบเป็นเงินทุนของกลุ่ม 50 สตางค์ 2) กลุ่มพึ่งตนเอง เกษตรอินทรีย์ห้วยเขย่ง มีสมาชิก 24 ราย มีเงินทุนหมุนเวียน 36,000 บาท กำหนดให้จ่ายค่าเช่าที่ดินหลังการจำหน่ายผลผลิตแต่ละรอบ 150 บาท เพื่อเป็นทุนหมุนเวียนในการบริหารจัดการกลุ่ม</p>
☐	☒	<p>4. ระบุผู้ประสานงานเครือข่าย/ผู้นำ เช่น นายปัญญา โดททอง ประธานกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์และสวัสดิการชุมชนแพรกหนามแดง เป็นผู้ประสานงาน คำอธิบาย(จำเป็นต้องระบุ ไม่เกิน 1,000 ตัวอักษร)</p> <p>1) นายสรรภรณ์ พิมพ์พวง เป็นประธานกลุ่ม กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ดอยช้างพัฒนา กำกับและติดตามดูการดำเนินงานให้เป็นไปตาม กติกาของกลุ่ม ได้แก่ ธุรกิจร้านค้าปัจจัยการผลิต การรวบรวมผลผลิตจำหน่าย รวมถึงการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานบูรณาการในพื้นที่ 2) นายคำแสง มีทา ผู้ประสานงาน กลุ่มพึ่งตนเอง เกษตรอินทรีย์ห้วยเขย่ง อดีตเป็นกำนันตำบลห้วยเขย่ง เป็นผู้นำที่ช่วยขับเคลื่อนการทำงานด้านผักอินทรีย์ในพื้นที่ห้วยเขย่ง โดยได้มอบพื้นที่ของชุมชน 70 ไร่ ให้เป็นแปลงเกษตรรวม เพื่องานวิจัย และการส่งเสริมการปลูกพืชผักอินทรีย์ในพื้นที่ โดยให้เกษตรกรที่ไม่มีที่ดินทำกินในหมู่บ้านและหมู่บ้านใกล้เคียงเข้ามาใช้ประโยชน์ นางมาลี ทองเมธารัตน์ และนางทองสุข ประกอบแสง เกษตรกร ผู้นำที่เป็นผู้ช่วยนักวิจัยของ สวพส. ร่วมทำงานวิจัยทดสอบในแปลงเกษตรของตนเอง และเป็นต้นแบบถ่ายทอดผลงานวิจัยที่ได้ผลสำเร็จไปสู่เกษตรกรรายอื่น</p>
☐	☒	<p>5. ระบุบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของกลุ่ม/เครือข่าย เช่น กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์และสวัสดิการชุมชนแพรกหนามแดง มีการแบ่งหน้าที่ดังนี้..... คำอธิบาย(จำเป็นต้องระบุ ไม่เกิน 1,000 ตัวอักษร)</p> <p>กลุ่มวิสาหกิจดอยช้างพัฒนา แบ่งบทบาทของคณะกรรมการเป็นกลุ่มย่อยตามรายชนิดพืช โดยให้สมาชิกเลือกหัวหน้าทีม ทำหน้าที่ในการประสานแผนการผลิต การเพาะกล้า และการติดตามแปลงของสมาชิกร่วมกับเจ้าหน้าที่ สวพส. ประสานงานกับคู่ค้า และคัดเลือกสมาชิกเข้ากลุ่ม กลุ่มพึ่งตนเองเกษตรอินทรีย์ห้วยเขย่ง มีการแต่งตั้งคณะกรรมการ โดยมอบหมายให้กรรมการผู้มีสัญชาติไทยรับหน้าที่ทำธุรกรรมทางการเงินแทนสมาชิกที่ไร้สัญชาติ มีการกำหนดกฎระเบียบที่สมาชิกเห็นชอบและถือปฏิบัติร่วมกัน เช่น การจัดสรรสัดส่วนพื้นที่เกษตร การแบ่งผลประโยชน์จากการจำหน่ายผลผลิตให้แก่สมาชิกกลุ่มอย่างเท่าเทียม การช่วยเหลือและขับเคลื่อนการดำเนินงานกลุ่ม</p>
☐	☒	<p>6. ระบุกลุ่มผู้มีได้ส่วนได้ส่วนเสียในกลุ่ม/เครือข่าย เช่น กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์และสวัสดิการชุมชนแพรกหนามแดง ประกอบด้วยกลุ่มเกษตรกร ชุมชน กลุ่มประมง ภาครัฐ มหาวิทยาลัย เป็นต้น</p>

		<p>คำอธิบาย(จำเป็นต้องระบุ ไม่เกิน 1,000 ตัวอักษร)</p> <p>กลุ่มวิสาหกิจดอยช้างพัฒนา ได้แก่ เกษตรกร สถาบันเกษตรกร ผู้นำชุมชนบ้านดอยช้าง บ้านดอยช้างใหม่ บ้านดอยช้างสีชู บ้านใหม่พัฒนา และบ้านแสนเจริญ โรงเรียน โรงพยาบาลในจังหวัดเชียงราย รพสต. ในพื้นที่ หน่วยงานบูรณาการ เช่น กรมวิชาการ เกษตร สหกรณ์จังหวัดเชียงราย และบริษัทคู่ค้า ชุมชนใกล้เคียง กลุ่มผู้ใช้น้ำได้เชื่อมแม่สรวยที่ได้รับผลกระทบจากการลดการใช้สารเคมี กลุ่มฟุ้งตนเองเกษตรอินทรีย์ห้วยเขย่ง ได้แก่ เกษตรกร สถาบันเกษตรกร ผู้นำชุมชน รพสต. ในพื้นที่ ปตท. องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยเขย่ง บริษัทคู่ค้า เกษตรและสหกรณ์จังหวัด สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด สำนักงานเกษตรจังหวัด</p>
☐	☒	<p>7. การสร้างความไว้วางใจระหว่างเครือข่าย เช่น การพบปะพบคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในลักษณะ ถ้อยทีถ้อยอาศัย มีวัฒนธรรมแบบพึ่งพาอาศัยกัน ความตั้งใจที่จะแก้ปัญหาด้วยความช่วยเหลือกัน ตามมาด้วยการจัดทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง เป็นต้น</p> <p>คำอธิบาย(จำเป็นต้องระบุ ไม่เกิน 1,000 ตัวอักษร)</p> <p>กลุ่มวิสาหกิจดอยช้างพัฒนา ยึดหลักการทำงานเป็นทีม เปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนแสดงความคิดเห็น ได้รับสิทธิที่พึงมีร่วมกัน ใช้การประชุมสื่อสารสร้างสรรค์ สร้างความสัมพันธ์อันดีร่วมกัน อย่างน้อยเดือนละ 2 ครั้ง มีการสื่อสารข้อมูลการส่งผลผลิต การคืนเงิน ให้กับสมาชิกทราบผ่าน line กลุ่มทุกสัปดาห์ กลุ่มฟุ้งตนเอง เกษตรอินทรีย์ห้วยเขย่ง วิธีการแลกเปลี่ยนพูดคุยกันอย่างต่อเนื่อง ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม เน้นการให้คุณค่ากับความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิก ซึ่งมีทั้งชาวไทยและกลุ่มชาติพันธุ์ไร้สัญชาติ ให้เกียรติซึ่งกันและกันอย่างเท่าเทียม โดยสมาชิกที่ไร้สัญชาติได้รับโอกาสในการร่วมให้การต้อนรับและบรรยายสรุปผลการดำเนินงานให้แก่คณะผู้บริหารหน่วยงานและคณะศึกษาดูงานในพื้นที่ มีการจัดกิจกรรมพัฒนาชุมชนร่วมกันเป็นประจำทุกปี</p>
<p>5.ปัญหา/อุปสรรคในการดำเนินการและแนวทางการแก้ไขปัญหาในการขยายผลหรือต่อยอด</p>		
<p>การดำเนินการ</p>		<p>ประเด็นการพิจารณา</p>
<p>ไม่ได้ดำเนินการ</p>	<p>ดำเนินการ</p>	<p>ปัญหา/อุปสรรคในการดำเนินการและแนวทางการแก้ไขปัญหา (กรณีที่ขยายผลเชิงพื้นที่ ให้ระบุแต่ละพื้นที่หรือกรณีที่เป็นประเภทเปิดใจใกล้ชิดประชาชน (Open Governance) ให้ระบุในภาพรวม)</p>
☐	☒	

พื้นที่ที่ 1

ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานขยายผลในพื้นที่ดอยช้าง จากการปลูกกาแฟเป็นพืชเชิงเดี่ยวชนิดเดียวในพื้นที่และผลผลิตสินค้าเกษตรแบบดั้งเดิมของชุมชนมีการใช้พื้นที่มากรวมไปถึงมีการใช้ปุ๋ยเคมี และมีค่าแรงงานค่อนข้างสูง ทำให้เกษตรกรในพื้นที่ไม่เชื่อมั่นว่าการผลผลิตสินค้าปลอดภัยหรือสินค้าอินทรีย์โดยใช้พื้นที่น้อย จะสามารถสร้างรายได้ที่เพียงพอต่อการดำรงชีพได้ จึงมีผู้ให้ความสนใจน้อย ขณะเดียวกันก็พบว่ามีการเกษตรกรจำนวนหนึ่งไม่มีความเชื่อมั่นในหลักการแบบโครงการหลวง สวพส. จึงได้พัฒนาผู้นำเกษตรกรในพื้นที่ จำนวน 10 คน เป็นตัวอย่างโดยการทำการเกษตรแบบผสมผสาน ลดการใช้สารเคมี ใช้แรงงานครัวเรือน "ทำน้อยได้มาก" แต่สามารถสร้างรายได้ตลอดทั้งปี

พื้นที่ที่ 2

พื้นที่ขยายผลห้วยเขย่ง กลุ่มชาติพันธุ์ที่มีความหลากหลายทั้งด้านภาษาและวัฒนธรรม ทำให้เกิดปัญหาในการสื่อสารและความเชื่อมั่น สวพส. จึงดึงกลุ่มเยาวชนรุ่นใหม่บุตรหลานของคนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ และเป็นตัวกลางในการสื่อสารสร้างความเข้าใจ เมื่อเกิดการเปิดใจยอมรับการส่งเสริมอาชีพให้กลุ่มเปราะบางจึงได้รับความร่วมมือและประสบความสำเร็จได้อย่างรวดเร็ว ขณะที่ผู้นำชุมชนก็เข้ามามีส่วนในการหนุนเสริมการดำเนินงานของโครงการฯ ด้วยการเป็นตัวกลางสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างสมาชิกในบ้านห้วยเขย่ง ให้ดูแลเกื้อกูลกลุ่มเปราะบางในฐานะสมาชิกคนหนึ่งของคนในชุมชน นำมาสู่การจัดประชาคมเพื่อมอบพื้นที่สาธารณะของชุมชน 70 ไร่ ให้ชาติพันธุ์ไร้สัญชาติ ได้มีที่ทำกินและปลูกผักอินทรีย์เป็นอาชีพสร้างรายได้

มิติที่ 3 ผลผลิต/ผลลัพธ์/ผลกระทบ(40 คะแนน)

6. ผลผลิต/ ผลลัพธ์ /ผลกระทบ ของการดำเนินงานขยายผลหรือต่อยอดสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

6.1.ผลผลิตจากการขยายผลหรือต่อยอดการดำเนินงานในการสร้างการมีส่วนร่วมของหน่วยงานในการขยายผล กรณีที่ขยายผลในเชิงพื้นที่ให้ระบุในแต่ละพื้นที่ (แสดงหลักฐานเชิงประจักษ์เพิ่มเติมสรุปเฉพาะประเด็นที่สำคัญ)

การดำเนินการ		ประเด็นการพิจารณา
ไม่ได้ดำเนินการ	ดำเนินการ	
☐	☒	ผลผลิตที่สำคัญจากการขยายผลหรือต่อยอดคืออะไร อธิบายให้ชัดเจน ในเชิงสถิติ รวมทั้งแสดงตัวชี้วัดที่วัดความสำเร็จของ

**การดำเนินการพร้อมยกตัวอย่าง (*กรณีที่ขยายผลเชิงพื้นที่
โปรดระบุแต่ละพื้นที่ หากมีมากกว่า 2 พื้นที่ให้หน่วยงานโทร
ประสาน สำนักงาน ก.พ.ร.) แสดงข้อมูลและตัวเลขที่สนับสนุนที่
ชัดเจน**

พื้นที่ที่ 1

1) หมู่บ้านขยายผลในพื้นที่ดอยช้าง 5 หมู่บ้าน อ.แม่สรวย จ.เชียงราย เกษตรกรมีรายได้จากการส่งเสริมการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์แบบประณีตมูลค่าระหว่างปี 2562-2565 มูลค่ารวม 67.61 ล้านบาท เป็นรายได้จากการผลิตสินค้าอินทรีย์ผ่านกลุ่มวิสาหกิจดอยช้างพัฒนาจากพืชที่ได้รับรองมาตรฐานอินทรีย์ 13 ชนิด ปริมาณ 415.18 ตัน มูลค่า 10.74 ล้านบาท และในปี 2565 มีปริมาณการส่งจำหน่ายสินค้าอินทรีย์และสินค้าภายใต้การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) จำนวน 121.93 ตัน มูลค่า 3.93 บาท จากเกษตรกร 47 ราย จำนวน 75 โรงเรือน มีเกษตรกรที่มีพื้นที่เกษตรอยู่ในที่ดอนอาศัยน้ำฝน 387 ราย พื้นที่ 1,660 ไร่ ได้รับการสนับสนุนองค์ความรู้และไม้ผลเศรษฐกิจทางเลือก ได้แก่ พืชกาแฟ อโวคาโด มะคาเดีย ร่วมกับการส่งเสริมการปลูกพืชท้องถิ่น เช่น มะขามป้อม และไผ่ ทั้งนี้เกิดการกำหนดขอบเขตการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างเหมาะสมโดยแบ่งพื้นที่ทำกิน 4,618 แปลง 47,033 ไร่ ครอบคลุม 17 หย่อมบ้าน พื้นที่ป่าต้นน้ำ 51,357 ไร่ ส่งเสริมการทำปุ๋ยหมักเพื่อปรับปรุงบำรุงดินทดแทนการใช้ปุ๋ยเคมี ลดต้นทุนการผลิต และลดการเผาวัสดุทางการเกษตรได้ 92 ตัน ชุมชนได้รับการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และเพื่อการเกษตรจากแผนบูรณาการร่วมกับสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ภาค 1 และกรมชลประทาน จำนวน 36 จุด

พื้นที่ที่ 2

2) พื้นที่ขยายผลห้วยเขย่ง อ.ทองผาภูมิ จ.กาญจนบุรี มีรายได้จากการส่งเสริมการปลูกพืชผักสร้างมูลค่าจำนวน 102 โรงเรือน และเลี้ยงสัตว์แบบประณีตระหว่างปี 2562-2565 มูลค่ารวม 14.95 ล้านบาท โดยแบ่งเป็นรายได้จากการผลิตสินค้าอินทรีย์ที่ได้รับรองมาตรฐาน Organic Thailand จากกรมวิชาการเกษตร 30 ชนิด เช่น คะน้า ผักกาดฮ่องเต้ ผักกาดกวางตุ้ง ผักกาดหยกขาว พืชตระกูลสลัด ผักบุ้ง แดงกวางญี่ปุ่น แดงร้าน และพืชท้องถิ่นอื่นๆ ปริมาณผลผลิต 426 ตัน มูลค่ารวม 10.31 ล้านบาท และในปี 2565 มีปริมาณการส่งจำหน่ายสินค้าอินทรีย์ 143 ตัน มูลค่า 3.53 ล้านบาท จากเกษตรกร 48 ราย เกษตรกรได้รับการส่งเสริมการทำปุ๋ยหมักเพื่อปรับปรุงบำรุงดินทดแทนการใช้ปุ๋ยเคมีและลดต้นทุนการผลิต 30 ตัน ชุมชนมีแหล่งน้ำสำหรับอุปโภคบริโภคและเพื่อการเกษตรที่อยู่นอกเหนือเขตชลประทาน จากการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานร่วมบูรณาการตามแผนพัฒนารายกลุ่มบ้าน จำนวน 43 จุด

6.2.ผลลัพธ์จากการขยายผลหรือต่อยอดการดำเนินงานในการสร้างการมีส่วนร่วมของหน่วยงานที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญ กรณีที่ขยายผลในเชิงพื้นที่ให้ระบุในแต่ละพื้นที่ (แสดงหลักฐานเชิงประจักษ์เพิ่มเติมสรุปเฉพาะประเด็นที่สำคัญ)

การดำเนินการ		ประเด็นการพิจารณา
ไม่ได้ดำเนินการ	ดำเนินการ	
☐	☒	<p>ผลลัพธ์จากการขยายผลหรือต่อยอดการดำเนินงานในการสร้างการมีส่วนร่วมของหน่วยงานที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญในแต่ละพื้นที่ แสดงข้อมูลและตัวเลขที่สนับสนุนที่ชัดเจน (*กรณีที่ขยายผลเชิงพื้นที่โปรดระบุแต่ละพื้นที่ หากมีมากกว่า 2 พื้นที่ให้หน่วยงานโทรประสาน สำนักงาน ก.พ.ร.)</p> <p>พื้นที่ที่ 1</p> <p>1) หมู่บ้านขยายผลในพื้นที่ดอยช้าง ด้านเศรษฐกิจ เกษตรกรได้ รับการสร้างโอกาสเชิงรายได้ โดยมีรายได้เพิ่มขึ้นเฉลี่ย 83,617 บาทต่อครัวเรือนต่อปี เพิ่มขึ้นร้อยละ 10.19 ชุมชนสามารถขยาย ตลาดไปสู่ตลาดภายในจังหวัดเชียงราย (Local market) สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของจังหวัด ด้านสังคม มีเยาวชนหัวก้าวหน้าที่กลับคืนถิ่นเพื่อประกอบอาชีพ เกษตรกร จำนวน 5 ราย ภายในชุมชนมีแปลงเรียนรู้ต้นแบบการทำ การเกษตรอินทรีย์ภายใต้ที่ดินจำกัด 2 แปลง โดยระหว่างปี 2564-2565 มีผู้เข้ามาศึกษาเรียนรู้ จำนวน 120 ราย มีเกษตรกรผู้นำ ที่มีศักยภาพในการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการเกษตร จำนวน 35 ราย เกิดการรวมกลุ่มเป็นสถาบันเกษตรกรในพื้นที่ทั้งในลักษณะ กลุ่มพึ่งตนเองและกลุ่มวิสาหกิจ จำนวน 7 กลุ่ม เช่น กลุ่มผู้ปลูกชา กลุ่มปศุสัตว์ กลุ่มวิสาหกิจสามปางเป็นหนึ่งใน ต้น ต้น สิ่ง แวดล้อม เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ยั่งยืน และ สอดคล้องกับขีดความสามารถในการรองรับของระบบนิเวศใน พื้นที่ดอยช้าง เกิดการบริหารจัดการพื้นที่อย่างเหมาะสม 4,618 แปลง พื้นที่ 47,033 ไร่ เกษตรกร 2,440 ราย ครอบคลุม 17 หย่อม บ้าน โดยสามารถกันแนวเขตเพื่อดูแลป่าชุมชนเพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียว จำนวน 4,748 ไร่ ป่าต้นน้ำ จำนวน 51,357 ไร่ สามารถลดจุด hot spot จาก 367 จุดในปี 2563 เหลือ 101 จุดในปี 2565</p> <p>พื้นที่ที่ 2</p> <p>2) พื้นที่ขยายผลห้วยเขย่ง ด้านเศรษฐกิจ เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นเฉลี่ย 86,412 บาทต่อครัวเรือนต่อปี ซึ่งสูงกว่าเส้นความยากจน ของประเทศในปี 2563 (33,144 บาท) ภาวะหนี้สินในครัวเรือนของ เกษตรกรลดลง ร้อยละ 80 ด้านสังคมและสาธารณสุข ชาติพันธุ์ สมาชิกกลุ่มเกษตรอินทรีย์ห้วยเขย่ง ได้รับการปฏิบัติจากสังคม และชุมชนอย่างเท่าเทียม เป็นการลดความเหลื่อมล้ำในสังคม เปลี่ยนชีวิตจากคนยากจนที่ด้อยโอกาส เป็นคนที่มีคุณค่าในสังคม (From Nobody to Somebody) ขณะเดียวกันยังเพิ่มโอกาสในการ เข้าถึงแหล่งอาหารที่ปลอดภัย มีคุณค่าทางโภชนาการ และเพียงพอตลอดทั้งปี เกษตรกรใช้สารชีวภัณฑ์ (Bio-product) ทดแทน การใช้สารเคมี จำนวน 8 ชนิด ส่งผลให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่ง</p>

แวดล้อม ดิน น้ำ ป่า ไม่มีสารเคมีอันตรายปนเปื้อน เป็นผลดีต่อสุขภาพของคนในชุมชน โดยมีผลการตรวจการปนเปื้อนสารเคมีในดินและน้ำอยู่ในเกณฑ์ที่ไม่เกินค่ามาตรฐาน และผลการตรวจสอบเคมีในเลือดของเกษตรกร มากกว่าร้อยละ 95 อยู่ในระดับที่ปลอดภัย นอกจากนี้ ยังสร้างเกษตรกรผู้นำ 4 คน ที่สามารถเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ที่เป็นแนวปฏิบัติที่ดีให้แก่คณะศึกษาดูงานในพื้นที่ มีคณะศึกษาดูงานทั้งจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในจังหวัดและต่างจังหวัด เช่น กศน.ห้วยเขย่ง สำนักงานทรัพยากรน้ำ ภาค 7 ipsis อ่างทองพวงมณี สำนักงานเกษตรจังหวัด สถาบันปลูกป่าและระบบนิเวศ ปตท. สถาบันการศึกษาในพื้นที่ รวมทั้งจากประเทศเพื่อนบ้าน เช่น เมียนมาร์ บ้านห้วยเขย่งกลายเป็นพื้นที่ต้นแบบการขยายงานเกษตรอินทรีย์ให้กลุ่มปลูกกาแฟและชาวเมียนมาร์ที่อยู่ในเขตมรดกโลกทุ่งใหญ่นเรศวรฝั่งตะวันตก ผลจากการดำเนินงานดังกล่าวส่งผลให้ สวพส. ได้รับรางวัลองค์กรต้นแบบด้านสิทธิมนุษยชน ประจำปี 2565 (Human Rights Awards 2022) ระดับดีเด่น ประเภทส่วนราชการระดับกรมหรือเทียบเท่า จากกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ด้านสิ่งแวดล้อม เกิดการบริหารจัดการพื้นที่อย่างถูกต้องเหมาะสม โดยแบ่งลักษณะการใช้ประโยชน์ออกเป็นพื้นที่ทำกิน ที่อยู่อาศัย และพื้นที่ป่า 767 แปลง พื้นที่ 7,762 ไร่ เกษตรกร 587 ราย ครอบคลุม 6 หย่อมบ้าน สามารถกินแนวเขตเพื่อดูแลป่าชุมชนเพิ่มพื้นที่สีเขียว 1,537 ไร่ ป่าต้นน้ำ 13,169 ไร่ สามารถลดจุด hot spot จาก 478 จุดในปี 2563 เหลือเพียง 24 จุดในปี 2565

6.3.ผลกระทบต่อการทำงานตามพันธกิจขององค์กร/กรม (แสดงหลักฐานเชิงประจักษ์เพิ่มเติมสรุปเฉพาะประเด็นที่สำคัญ)

การดำเนินการ		ประเด็นการพิจารณา
ไม่ได้ดำเนินการ	ดำเนินการ	
☐	☒	<p>ผลกระทบต่อการทำงานตามพันธกิจขององค์กร/กรม คำอธิบาย(จำเป็นต้องระบุ ไม่เกิน 1,000 ตัวอักษร)</p> <p>สวพส. มีต้นแบบการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมตามบริบทพื้นที่ Area-based เพื่อแก้ไขปัญหาที่มีมิติซับซ้อนเฉพาะบนพื้นที่สูง และสามารถนำต้นแบบการพัฒนาพื้นที่สูงตามแบบโครงการหลวงและการขยายผลสำเร็จงานโครงการหลวงเพื่อยกระดับการพัฒนาชุมชนบนพื้นที่สูงแบบองค์รวมครอบคลุมทุกมิติ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมและโครงสร้างพื้นฐาน ให้พื้นที่สูง 20 จังหวัด 4,250 กลุ่มบ้าน ประชากรกว่า 1 ล้านคน ได้รับโอกาสในการเข้าถึงบริการพื้นฐาน ซึ่งมีความสำคัญต่อการบรรลุแผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570) ที่มีเป้าหมายในการช่วยให้ประชาชนหลุดพ้นจากความยากจน ชุมชนมีสังคมที่ดีมีความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้และ</p>

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีความสมบูรณ์ ปรับเปลี่ยนรูปแบบการพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืนตามแนวทาง BCG Model โดยการผลิตสินค้าที่มีมูลค่าสูง ในพื้นที่น้อยและใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ตามหลักการ "ทำน้อย ได้มาก" มีการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรตามความเหมาะสมของขนาดและบริบทของพื้นที่ได้ อย่างมีประสิทธิภาพจากการใช้เทคโนโลยีระบบการผลิตที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงการยกระดับผลผลิตสู่มาตรฐานอาหารปลอดภัย ในขณะที่ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้รับการอนุรักษ์ฟื้นฟูอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมการเติบโตโดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง สนับสนุนการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ด้านการสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำ การเพิ่มความมั่นคงของเศรษฐกิจฐานราก แก้ไขปัญหาความยากจนแบบพุ่งเป้า รวมถึง สวพส. สามารถยกระดับคุณภาพและประสิทธิภาพของการบริหารจัดการภาครัฐ ให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างเป็นรูปธรรม หันต่อสถานการณ์ และสามารถสร้างความร่วมมือและแบ่งปันองค์ความรู้และประสบการณ์ไปยังประเทศต่างๆ เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน เช่น สปป.ลาว เมียนมาร์ ภูฏาน โคลอมเบีย อัฟกานิสถาน เป็นต้น

6.4.ประโยชน์ที่ประชาชน กลุ่มเป้าหมาย และหน่วยงานได้รับจากกระบวนการมีส่วนร่วมที่สร้างผลกระทบสูงกับคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน กรณีที่ขยายผลในเชิงพื้นที่ให้ระบุในแต่ละพื้นที่ (แสดงหลักฐานเชิงประจักษ์เพิ่มเติมสรุปเฉพาะประเด็นที่สำคัญ)

การดำเนินการ		ประเด็นการพิจารณา
ไม่ได้ดำเนินการ	ดำเนินการ	
☐	☒	<p>การขยายผลหรือต่อยอดของหน่วยงานมีประโยชน์ที่สำคัญต่อประชาชน กลุ่มเป้าหมาย และหน่วยงานคืออะไร สร้างผลกระทบสูงกับคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน พร้อมยกตัวอย่าง (*กรณีที่ขยายผลเชิงพื้นที่โปรดระบุแต่ละพื้นที่ หากมีมากกว่า 2 พื้นที่ให้หน่วยงานโทรประสาน สำนักงาน ก.พ.ร.)</p> <p> เปิดไฟล์แนบ</p> <p>พื้นที่ที่ 1</p> <p>1) หมู่บ้านขยายผลในพื้นที่ดอยช้าง เกิดการปรับเปลี่ยนทัศนคติของเกษตรกรรายย่อยในชุมชนเกี่ยวกับระบบการผลิตอาหารที่ยั่งยืนด้วยเกษตรอินทรีย์/ ทำให้ชุมชนเข้าถึงอาหารปลอดภัยและมีโภชนาการจากการผลิตพืชอินทรีย์/มาตรฐานความปลอดภัย เกษตรกรมีภูมิคุ้มกัน เกิดทักษะในการเพิ่มผลิตภาพและการผลิตที่ช่วยรักษาระบบนิเวศ ช่วยพัฒนาการใช้ประโยชน์ที่ดินและ</p>

คุณภาพดินจากการส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์ จำนวน 5 ชนิด สอดคล้องกับนโยบายของจังหวัดเชียงราย "เชียงรายเมืองท่องเที่ยวสร้างสรรค์สะอาด ปลอดภัย น่ายล" ตามแผนพัฒนาจังหวัดเชียงราย ปี พ.ศ. 2566-2570 ในการส่งเสริมนวัตกรรมสินค้าเกษตรมูลค่าสูงภายใต้แนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน เสริมขีดความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยแล้ง นอกจากนี้ การเกิดยุวเกษตรกรหรือมีเยาวชนรุ่นใหม่ที่เป็นไปขยายแรงงานต่างถิ่นกลับภูมิลำเนาประกอบอาชีพเกษตรอินทรีย์ โดยเข้าถึงองค์ความรู้จากรุ่นพ่อแม่ผ่านลงมือทำและองค์ความรู้ดิจิทัลสะท้อนให้เห็นถึงความภาคภูมิใจในคุณค่าของการเกษตรและยอมรับอาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพที่มีเกียรติยศ มีความสำคัญต่อการดำรงชีพและเศรษฐกิจทั้งระดับภูมิภาคและระดับประเทศ นอกจากนี้ สวพส. ได้ลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือเพื่อพัฒนาและยกระดับการดำเนินงานบนพื้นที่สูงมุ่งสู่ "การพัฒนาที่ยั่งยืน" กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพื้นที่ในจังหวัดเชียงราย โดยจะได้มีการดำเนินงานขับเคลื่อนการพัฒนา ยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนบนพื้นที่สูงให้มีความอยู่ดีมีสุข และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม แก้ไขความจนแบบพุ่งเป้า สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรมในทุกมิติภายใต้เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน พร้อมยกระดับแผนปฏิบัติการโครงการพัฒนาพื้นที่สูง ให้เป็นแผนบูรณาการด้านการพัฒนาพื้นที่สูงระดับตำบล และผลักดันสู่ระบบงบประมาณแบบแผนงานบูรณาการต่อไป

พื้นที่ที่ 2

2) พื้นที่ขยายผลห้วยเขย่ง กลุ่มชาติพันธุ์และประชากรแฝงในบ้านห้วยเขย่งกว่า 600 คน สามารถใช้ชีวิตได้อย่างเสมอภาค มีศักดิ์ศรีและมีสุขภาวะที่ดี สามารถเข้าถึงโอกาสในการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองและสามารถประกอบอาชีพสร้างรายได้ที่มั่นคงรวมถึงได้รับการพัฒนาจนสามารถพึ่งพาตนเองได้ ช่วยลดภาระของหน่วยงานรัฐและองค์กรส่วนท้องถิ่นโดยเฉพาะในด้านการอพยพย้ายถิ่นฐาน ปัญหาอาชญากรรม กลุ่มเปราะบางสามารถเป็นกำลังในการขับเคลื่อนการพัฒนาภายในชุมชน และส่งผลกระทบเชิงบวกต่อชุมชนและสังคมภายนอก ทั้งในเขตจังหวัดกาญจนบุรี ภูมิภาคและประเทศ นอกจากนี้ ยังเป็นแหล่งเรียนรู้ให้ชุมชนอื่น สอดคล้องกับนโยบายจังหวัดกาญจนบุรีส่งเสริมการพัฒนาระบบเกษตรกรอย่างครบวงจร นำมาสู่การขยายผลรูปแบบการดำเนินงานโครงการพัฒนาพื้นที่แบบโครงการหลวงห้วยเขย่งเป็นต้นแบบการแก้ปัญหาพื้นที่ที่มีปัญหาด้านกรรมสิทธิ์ที่ดิน โดยสร้างทางเลือกการทำเกษตรแปลงรวมใช้พื้นที่สาธารณะ สร้างการมีส่วนร่วมของเกษตรกร และประสานความร่วมมือกับภาคส่วนต่าง ๆ ให้เข้ามาสนับสนุนการทำงานให้ประสบผลสำเร็จในการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างคุ้มค่า ภายใต้ระเบียบที่ถูกต้องเหมาะสมตามหลักวิชาการ โดยในปีงบประมาณ 2565 สวพส. ร่วมกับกาญจนบุรีกำหนดธงพัฒนาจังหวัด ให้พัฒนาแหล่งผลิตพืชอินทรีย์ที่ใหญ่ที่สุดในภาคกลาง และด้านการตลาดอย่างครบวงจร สอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจแบบใหม่ ตามแนวทาง BCG Model

มิติที่ 4 ความยั่งยืน(10 คะแนน)

7.เปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างจากการนำเอาต้นแบบไปขยายผลในแต่ละพื้นที่และการนำไปบรรจุเป็นนโยบายของหน่วยงานหรือองค์กร (แสดงหลักฐานเชิงประจักษ์เพิ่มเติมสรุปเฉพาะประเด็นที่สำคัญ)

การดำเนินการ		ประเด็นการพิจารณา
ไม่ได้ดำเนินการ	ดำเนินการ	
☐	☒	<p>เปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างจากการนำเอาต้นแบบไปขยายผลในแต่ละพื้นที่และการนำไปบรรจุเป็นนโยบายของหน่วยงานหรือองค์กร (*กรณีที่ขยายผลเชิงพื้นที่โปรดระบุแต่ละพื้นที่ หากมีมากกว่า 2 พื้นที่ให้หน่วยงานโทรประสาน สำนักงาน ก.พ.ร.)</p> <p> เปิดไฟล์แนบ</p> <p>พื้นที่ที่ 1</p> <div style="border: 1px solid gray; padding: 5px;"> <p>แต่ละพื้นที่มีความแตกต่างกัน โดยหมู่บ้านขยายผลในพื้นที่ดอยช้าง พื้นที่ปลูกกาแฟที่สำคัญของประเทศมีความเสี่ยงในการบุกรุกพื้นที่ป่าเพื่อขยายพื้นที่ทำกิน จึงเน้นปลูกพืชทางเลือกที่ใช้พื้นที่น้อยแต่สร้างรายได้ตลอดทั้งปี โดยจัดสรรพื้นที่สร้างโรงเรือนขนาดใหญ่ เพื่อให้สามารถปลูกพืชพร้อมกันได้หลากหลายชนิด กระจายความเสี่ยงจากความผันผวนของราคาผลผลิต</p> </div> <p>พื้นที่ที่ 2</p> <div style="border: 1px solid gray; padding: 5px;"> <p>พื้นที่ขยายผลห้วยเขย่ง ซึ่งเป็นกลุ่มเปราะบาง ไร้สัญชาติ ไม่มีพื้นที่ทำกิน สวพส. ผลักดันให้เกิดเวทีประชาคมเพื่อมอบพื้นที่ชุมชน 70 ไร่ ให้กลุ่มชาติพันธุ์ได้มีที่ทำกินและปลูกผักอินทรีย์เป็นอาชีพสร้างรายได้ในลักษณะแปลงรวม โดยการถ่ายทอดแลกเปลี่ยนความรู้และการบริหารจัดการ สามารถดำเนินการได้อย่างใกล้ชิด ง่ายและสะดวกรวดเร็ว</p> </div>

8.การถ่ายทอดบทเรียนและผลการดำเนินการเพื่อให้หน่วยงานอื่นสามารถนำไปศึกษาและเป็นต้นแบบ

การดำเนินการ		ประเด็นการพิจารณา
ไม่ได้ดำเนินการ	ดำเนินการ	
☐	☐	

การ		
○	●	<p>การถ่ายทอดบทเรียนและผลการดำเนิน การเพื่อให้หน่วยงานอื่นสามารถนำไปศึกษาและเป็นต้นแบบ (หากมีต้องแสดงรายละเอียด)</p> <p>คำอธิบาย(จำเป็นต้องระบุ ไม่เกิน 1,000 ตัวอักษร)</p> <p>พื้นที่ขยายผลดอยช้าง กระจายการพัฒนาไปสู่เยาวชนคนรุ่นใหม่ โดยร่วมกับโรงเรียนบ้านดอยช้างเป็นต้นแบบการเรียนรู้ด้าน การเกษตรในโครงการอัจฉริยะเกษตรประณีตในโรงเรียน (Science Technology Innovation (STI) :Smart intensive Framing) พื้นที่ ขยายผลห้วยเขย่ง เป็นต้นแบบการขยายงานส่งเสริมการทำ เกษตรอินทรีย์ให้กลุ่มปกากะญอและชาวเมี่ยนมาร์ที่อยู่อาศัยใน เขตมรดกโลกทุ่งใหญ่นเรศวรฝั่งตะวันตก อ.สังขละบุรี จ.กาญจนบุรี และเป็นต้นแบบให้ศูนย์ฝึกอาชีพ จ.กาญจนบุรี "สาม สงฆ์ทรงพระคุณ" ครอบคลุม 18 ตำบล 10 จังหวัด ตามแนว ชายแดนทางทิศตะวันตก ได้แก่ สุพรรณบุรี และราชบุรี รวม 34 คริวเรือน</p>

แบบฟอร์มการสมัครรางวัลการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม
ประจำปี 2566
ประเภทเรื่องลือขยายผล (Participation Expanded)

รางวัลระดับสูงสุดของการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมทุกประเภทที่มอบให้กับหน่วยงานของรัฐที่นำต้นแบบ (Best Practice) โครงการหรือผลงานที่เคยได้รับรางวัลไปขยายผลหรือต่อยอดการดำเนินงานในพื้นที่อื่น ๆ หรือต่อยอดจากผลงานเดิม แล้วเกิดการเปลี่ยนแปลงหรือการพัฒนาที่มีนัยสำคัญและมีผลกระทบสูง (High Impact) และเกิดประโยชน์และยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน กลุ่มเป้าหมาย หรือประชาชนในพื้นที่ที่ขยายผลหรือต่อยอดจนเกิดความสำเร็จเทียบเคียงต้นแบบหรือมากกว่า

คำชี้แจง

หน่วยงานที่สมัครขอรับรางวัล

หน่วยงานที่เคยได้รับรางวัลการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมในระดับดีและดีเด่น

กรณกรอกข้อมูลที่ตรงกับความจริงเกี่ยวกับผลงานที่นำเสนอ

1. เป็นการนำต้นแบบจากโครงการ/ผลงานที่เคยได้รับรางวัลการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม ประเภท

เปิดใจใกล้ชิดประชาชน (Open Governance) ระดับ ดี ดีเด่น

ปีที่ได้รับรางวัล..... ระบุปีที่น่าไปขยายผล.....

สัมฤทธิ์ผลประชาชนมีส่วนร่วม (Effective Change) ระดับ ดี ดีเด่น

ระบุชื่อผลงาน มั่นคงด้วยอาหาร ธรรมชาติในป่า รักษาทรัพยากร ปีที่ได้รับรางวัล 2564

ระบุปีที่น่าไปขยายผล 2564-2565

2. รูปแบบการขยายเป็นลักษณะใด

เป็นการต่อยอดจากผลงานเดิม

เป็นการขยายผลในเชิงพื้นที่ไม่น้อยกว่า 2 พื้นที่ ได้แก่

1) ขยายผลการดำเนินงานสู่ชุมชนเครือข่าย 15 หมู่บ้าน ในพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงวาวี อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย

2) โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงแม่สลอง (ดอยกลาง) อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงใหม่

3) โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงปางมะโอ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

4) โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงโป่งคำ อำเภอสันติสุข จังหวัดเชียงใหม่

ข้อมูลของหน่วยงานที่สมัครขอรับรางวัล

1. ชื่อหน่วยงานที่สมัครขอรับรางวัล สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)
2. หน่วยงานที่รับผิดชอบผลงาน สำนักวิจัยและสำนักพัฒนา สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)
3. ชื่อผลงาน/โครงการ..... ป่าสมบูรณ์ เพิ่มพูนความหลากหลาย ขยายสู่ความยั่งยืน
4. ผู้ประสานงาน (อย่างน้อย 2 คน)
  - 4.1 ชื่อ-นามสกุล นางสาวจารุณี ฤทธิวงศ์.....
ตำแหน่ง นักวิจัย 6.....
สำนัก/กอง สำนักวิจัย.....
เบอร์โทรศัพท์ 0 5332 8496-8 ต่อ 3404..... เบอร์โทรสาร 0 5332 8496.....
โทรศัพท์มือถือ 08-1024-9393..... e-mail jp.foodbank@gmail.com, jaruneeep@hrdi.or.th
  - 4.2 ชื่อ-นามสกุล นายสุทัศน์ บุญเป็ง.....
ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมและพัฒนา 5.....
สำนัก/กอง สำนักพัฒนา โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงวาวี อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย
เบอร์โทรศัพท์ 08-1960-8709..... เบอร์โทรสาร -.....
โทรศัพท์มือถือ 08-1960-8709..... e-mail Suthat.oh@gmail.com
  - 4.3 ชื่อ-นามสกุล นางสาวกมลทิพย์ เรารัตน์.....
ตำแหน่ง นักวิจัย 5.....
สำนัก/กอง สำนักวิจัย.....
เบอร์โทรศัพท์ 0 5332 8496-8 ต่อ 3404..... เบอร์โทรสาร 0 5332 8496.....
โทรศัพท์มือถือ 08-4043-1754..... e-mail kamontip39@hotmail.com
  - 4.4 ชื่อ-นามสกุล นายสมนึก บุญเกิด.....
ตำแหน่ง เจ้าหน้าที่โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงปางมะโอ.....
สำนัก/กอง สำนักพัฒนา โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงปางมะโอ อำเภอเชียงดาว จังหวัด
เชียงใหม่เบอร์โทรศัพท์..... เบอร์โทรสาร.....
โทรศัพท์มือถือ 098-8817949..... e-mail jackychan-_-@hotmail.com
  - 4.5 ชื่อ-นามสกุล นายนิวัฒน์ คำมา.....
ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมและพัฒนา 4.....
สำนัก/กอง สำนักพัฒนา โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงแม่สลอง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัด
เชียงรายเบอร์โทรศัพท์..... เบอร์โทรสาร.....
โทรศัพท์มือถือ 081-023-4570..... e-mail nivat_com13@hotmail.com
  - 4.6 ชื่อ-นามสกุล นางสาวชัญญา นุช เกษนา.....
ตำแหน่ง เจ้าหน้าที่โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงโป่งคำ.....
สำนัก/กอง สำนักพัฒนา โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงโป่งคำ อำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน
เบอร์โทรศัพท์..... เบอร์โทรสาร.....
โทรศัพท์มือถือ 086-1868698..... e-mail agri_kai@hotmail.com

รายงานบทสรุปผู้บริหาร ประเภทเลื่องลือขยายผล

ส่วนที่ 1 บทสรุปผู้บริหาร (Executive Summary) ความยาวต้องไม่เกิน 3 หน้ากระดาษ A4

1. ที่มา/ปัญหา

พื้นที่สูงของประเทศไทยเป็นแหล่งของความหลากหลายทางชีวภาพที่สำคัญ ทั้งเป็นแหล่งอาหาร ยา รักษาโรค ไม้ใช้สอย ช่วยรักษาสมดุลของระบบนิเวศ ปัจจุบันมีประชาชนอาศัยบนพื้นที่สูงจำนวน 4,205 ชุมชน มากกว่า 1 ล้านคน และมีจำนวนมากที่ยากจนจากการขาดโอกาสและทางเลือกในการดำรงชีวิตและประกอบอาชีพ การขยายการทำการเกษตรเพื่อสร้างรายได้ให้เพียงพอต่อค่าใช้จ่ายในครัวเรือนที่เพิ่มขึ้น เป็นสาเหตุหนึ่งของการบุกรุกป่าไม้ ทำให้เกิดความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและ ความหลากหลายทางชีวภาพ ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางด้านอาหารและเศรษฐกิจโดยรวมของชุมชนบนพื้นที่สูง สวพส. ตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าว จึงนำผลสำเร็จของ “ชุมชนป่าเมี่ยงแม่พริก” ต้นแบบการบริหารจัดการทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพในรูปแบบธนาคารอาหารชุมชนแบบมีส่วนร่วม ไปขยายผลใน 2 บริบท ได้แก่ บริบทชุมชนป่าเมี่ยง (ชาอัสสัม) และบริบทชุมชนปลูกข้าวโพด/ไร่หมุนเวียน ในพื้นที่เครือข่ายจังหวัดเชียงราย เชียงใหม่ และน่าน รวม 25 ชุมชน เพื่อสร้างความมั่นคงด้านอาหารและสร้างรายได้ที่พอเพียงต่อการดำรงชีพของชุมชน ลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจให้แก่ชุมชนบนพื้นที่สูง รวมทั้งพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนจากพืชอาหารและสมุนไพรท้องถิ่น เพื่อเป็นกลไกในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและ ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

2. การนำต้นแบบมาขยายผล/ต่อยอด และประยุกต์/ต่อยอด อย่างไร

1) การพัฒนาต่อยอดการดำเนินงานในพื้นที่เดิม ชุมชนป่าเมี่ยงแม่พริกประกอบด้วย 3 หมู่บ้าน ได้แก่ ปางกลาง ปางต้นผึ้ง ปางอาณาเขต โดยขับเคลื่อนกิจกรรมการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และส่งเสริมการใช้ประโยชน์ทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพอย่างต่อเนื่อง และยกระดับสถาบันเกษตรกรโดยจัดตั้ง “กลุ่มวิสาหกิจชุมชนป่าเมี่ยงแม่พริกสามปางเป็นหนึ่ง” เป็นการปรับจากกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตและแปรรูปข้าวป่าเมี่ยงแม่พริก (เดิม) ให้มีการบริหารจัดการร่วมกันทั้ง 3 หมู่บ้าน เพื่อให้สมาชิกได้รับการส่งเสริมอย่างทั่วถึงและง่ายต่อการบริหารจัดการ มุ่งให้สมาชิกร่วมกันแก้ไขปัญหาการผลิต การแปรรูป และการจำหน่ายสินค้าการเกษตรภายในชุมชน มีกิจกรรมสำคัญ ได้แก่ (1) การอนุรักษ์ ฟื้นฟูและดูแลรักษาฐานทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่เป็นแหล่งอาหาร ยาสมุนไพร และใช้สอยของชุมชนอย่างต่อเนื่อง (2) การพัฒนาต่อยอดจากความหลากหลายทางชีวภาพในท้องถิ่นเป็นผลิตภัณฑ์ของชุมชน เพื่อเพิ่มมูลค่าและยกระดับสินค้าที่เป็นอัตลักษณ์ของชุมชน (3) การพัฒนาฐานการเรียนรู้ เกษตรกรผู้นำ และเยาวชนเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้และวิทยากรในการถ่ายทอดและเผยแพร่ความรู้สู่สมาชิกภายในชุมชนและชุมชนเครือข่ายอื่นๆ และ (4) การเก็บข้อมูลความหลากหลายของชนิดพรรณไม้ โครงสร้างสังคมพืช มวลชีวภาพและการกักเก็บคาร์บอนในพื้นที่ป่าธนาคารอาหารชุมชน

2) การขยายผลโมเดลธนาคารอาหารชุมชน จากต้นแบบชุมชนป่าเมี่ยงแม่พริกสู่ชุมชนเครือข่าย 25 หมู่บ้าน ครอบคลุมพื้นที่ชุมชนบริบทป่าเมี่ยงในพื้นที่ดำเนินงานของโครงการฯ วาวิ อ. แม่สรวย จ. เชียงราย 15 หมู่บ้าน พื้นที่โครงการฯ แม่สลอง (ดอยกลาง) อ. แม่สาย เชียงใหม่ 2 หมู่บ้าน และพื้นที่โครงการฯ ปางมะโอ อ. เชียงดาว จ. เชียงใหม่ 4 หมู่บ้าน และขยายสู่บริบทพื้นที่ที่มีการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์/ไร่หมุนเวียน ได้แก่ พื้นที่โครงการฯ โป่งคำ อ. สันติสุข จ. น่าน 4 หมู่บ้าน โดยมีรูปแบบในการขยายผลคือ (1) การอบรมเพื่อสร้างความเข้าใจให้กับผู้นำชุมชนและเยาวชน ถึงความสำคัญ หลักการ และขั้นตอนการดำเนินงานของโมเดลธนาคารอาหารชุมชนโดยเจ้าหน้าที่ สวพส. (2) การสร้างผู้รู้รุ่นใหม่ในการสืบทอดความรู้ ภูมิปัญญาการใช้ประโยชน์พืชท้องถิ่น (3) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างชุมชนต้นแบบป่าเมี่ยงแม่พริกและชุมชนเครือข่าย ผ่านการศึกษาดูงานในพื้นที่จริง และการจัดตั้งกลุ่มสังคม

ออนไลน์ เพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ แนวทางการปฏิบัติ และพืชพรรณท้องถิ่น (4) การสนับสนุนสื่อการเรียนรู้ด้านความหลากหลายทางชีวภาพและการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน (5) การสนับสนุนองค์ความรู้และเทคโนโลยีในการอนุรักษ์ฟื้นฟู และต่อยอดการใช้ประโยชน์พืชและเห็ดในท้องถิ่น สนับสนุนต้นแม่พันธุ์พืช/หัวเชื้อเห็ดท้องถิ่นให้กับชุมชน

3. ความสำเร็จของการขยายผล/ต่อยอด (ผลผลิต/ผลลัพธ์/ผลกระทบ)

1) **พื้นที่ขยายผลเครือข่าย 15 หมู่บ้าน ใน จ. เชียงรายและชุมชนป่าเมี่ยงแม่พริก ด้านเศรษฐกิจ** มีความมั่นคงด้านอาหารเพิ่มขึ้น มีแหล่งอาหารที่เพียงพอ มีโภชนาการและความปลอดภัย ชุมชนมีพืชอาหารท้องถิ่นที่หลากหลายในการเลือกบริโภคกว่า 53 ชนิด ส่งผลให้สามารถลดรายจ่ายจากการซื้ออาหารลง ร้อยละ 50 นอกจากนี้ สามารถปลูกข้าวสำหรับบริโภคในครัวเรือนหรือแลกเปลี่ยนภายในชุมชน และการรวมกลุ่มผู้ผลิตและแปรรูปข้าวเหนียวดำพันธุ์ลิ้มผัวซึ่งมีราคาสูงกว่าข้าวขาว สำหรับจำหน่ายสู่ตลาดภายนอก และแลกเปลี่ยนเป็นข้าวขาวสำหรับบริโภคในครัวเรือน ลดรายจ่ายจากการซื้อข้าวเพื่อบริโภคลง ร้อยละ 62 **ก่อให้เกิดความมั่นคงด้านรายได้** ในปี 2564-2565 เกษตรกรป่าเมี่ยงแม่พริกมีรายได้จากพืชท้องถิ่น ข้าว กาแฟ ไม้ผล น้ำผึ้ง และผลิตภัณฑ์แปรรูปกว่า 4.93 ล้านบาท **ด้านสังคม** มีการรวมกลุ่มสถาบันเกษตรกรที่มีความเข้มแข็ง โดยยกระดับจากกลุ่มย่อยต่างๆ รวมเป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนป่าเมี่ยงแม่พริก สามปางเป็นหนึ่งใน ช่วยเพิ่มอำนาจการต่อรองกับสมาชิกชุมชน เกิดการสร้างผู้รู้รุ่นใหม่ในการสืบทอดความรู้และมีผู้นำเกษตรกรเป็นวิทยากรประจำท้องถิ่น ขยายโอกาสให้กับกลุ่มเปราะบางผู้พิการชมรมเครือข่ายมหามิตรพัฒนาเด็กพิการตำบลวาวี (สมาชิก 180 คน) เข้าถึงความรู้ในการประกอบอาชีพและสร้างแหล่งอาหารในครัวเรือนจากพืชและเห็ดท้องถิ่น **ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** ลดพื้นที่การปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ร้อยละ 83.5 (จากพื้นที่ปลูกเดิม 850 ไร่ เหลือ 140 ไร่) โดยปรับเปลี่ยนเป็นพื้นที่ปลูกข้าวไร่ ระบบการปลูกพืชแบบผสมผสานและไม้ผลยืนต้น ลดการเผาเตรียมพื้นที่ และลดการใช้สารเคมีในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช เพิ่มความหลากหลายทางชีวภาพให้กับผืนป่า 53 ชนิด มีค่าดัชนีความหลากหลายของพรรณพืช (Species diversity index) เท่ากับ 2.97 และป่ารอบชุมชน 8,932 ไร่ ได้รับการอนุรักษ์ ฟื้นฟู โดยชุมชนและหน่วยงานร่วมบูรณาการ ป่ามีค่าการสะสมคาร์บอนในมวลชีวภาพเฉลี่ย 11.75 ตัน/ไร่

2) **พื้นที่ขยายผลดอยกลาง จ. เชียงใหม่ ด้านเศรษฐกิจ** ชุมชนมีความมั่นคงด้านอาหาร เข้าถึงแหล่งอาหารและสมุนไพรในธรรมชาติและจากการเพาะปลูกในสวนหลังบ้าน กว่า 100 ชนิด ลดรายจ่ายครัวเรือนจากการซื้ออาหารจากภายนอกลง ร้อยละ 40 ชุมชนมีความมั่นคงด้านรายได้ จากการประกอบอาชีพที่เกื้อกูลกับป่า เช่น กาแฟ ชาอัสสัม ไม้ผล ไม้ดอกกระถาง และ Homestay สร้างรายได้ให้กับสมาชิกกว่า 1.66 ล้านบาท **ด้านสังคม** มีการรวมกลุ่มสถาบันเกษตรกร เช่น กลุ่มธนาคารอาหารชุมชน กลุ่มผู้ปลูกไม้ดอกดอยกลาง กลุ่มวิสาหกิจกาแฟดอยกลาง และกลุ่มผู้ปลูกองุ่น เกิดการพัฒนาเกษตรกรในพื้นที่ให้เป็นผู้นำในการขับเคลื่อนการพัฒนา 5 คน **ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** พืชท้องถิ่นหายากและมีคุณค่าได้รับการอนุรักษ์ฟื้นฟูเพิ่มปริมาณทั้งในชุมชน (Ex situ conservation) และในป่าธรรมชาติที่เป็นถิ่นกำเนิด (In situ conservation) 45 ชนิด ป่ารอบชุมชน 654 ไร่ ได้รับการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และดูแลรักษาไว้เป็นแหล่งอาหาร ยาสมุนไพร ไม้ใช้สอย

3) **พื้นที่ขยายผลปางมะโอ จ. เชียงใหม่ ด้านเศรษฐกิจ** เกษตรกรมีรายได้จากการประกอบอาชีพที่เกื้อกูลกับป่า เช่น พืชท้องถิ่น ชาอัสสัม กาแฟ ไม้ผล ไม้ดอกกระถาง น้ำผึ้ง ผลิตภัณฑ์สมุนไพร หัตถกรรม และท่องเที่ยว รวม 7.89 ล้านบาท สร้างความมั่นคงทางด้านรายได้ให้กับกลุ่มสมาชิก มีแหล่งอาหารและสมุนไพรในป่าธรรมชาติทั้งพืชและเห็ดที่หลากหลายกว่า 120 ชนิด เช่น ตำบ่า ต่างหลวง ลิงลาว ตีนฮ้างคอย รางจืดแดง ช่วยเสริมสร้างความมั่นคงด้านอาหารให้กับชุมชน **ด้านสังคม** เกิดการรวมกลุ่มสถาบันเกษตรกร 10 กลุ่ม เช่น กลุ่มธนาคารอาหารชุมชน กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกกาแฟ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กลุ่มธนาคารต้นไม้ กลุ่มเลี้ยงผึ้ง เกิดการพัฒนาผู้รู้รุ่นใหม่ในการสืบทอดและเผยแพร่ความรู้ด้านความหลากหลายทางชีวภาพ สร้างเกษตรกรผู้นำในการขับเคลื่อนการพัฒนา

กว่า 10 คน **ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** เกษตรกรมีระบบการปลูกพืชที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ปัจจุบันมีพื้นที่ปลูกข้าวอัสสัมที่ได้รับการรับรองมาตรฐานอินทรีย์จาก USDA กระทรวงเกษตรสหรัฐอเมริกา รวม 2,641 ไร่ มีเกษตรกร 8 ราย เข้าร่วมโครงการธนาคารต้นไม้ในพื้นที่เกษตร ได้รับใบประกาศเกียรติคุณจากองค์การบริหารก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน) สนับสนุนกิจกรรมลดก๊าซเรือนกระจก (LESS) โดยมีปริมาณการกักเก็บก๊าซเรือนกระจกรวม 745.769 ton CO₂ e ได้รับรางวัลหมู่บ้านปลอดการเผา (Haze Free Reward) ป่าชุมชน 3,924 ไร่ ซึ่งอยู่ในพื้นที่สงวนชีวมณฑลดอยเชียงดาวมีความหลากหลายของพืชและเห็ดท้องถิ่นเพิ่มขึ้น โดยมีค่าดัชนีความหลากหลายทางชีวภาพ เท่ากับ 3.07 และป่ามีค่าการสะสมคาร์บอนในมวลชีวภาพเฉลี่ย 43.09 ตัน/ไร่

4) พื้นที่ขยายผลไปองค์ จ.น่าน ด้านเศรษฐกิจ สร้างความมั่นคงด้านอาหารและรายได้ให้กับชุมชน ลดการพึ่งพาเมล็ดพันธุ์พืชอาหารจากภายนอก เพิ่มความหลากหลายของพันธุ์พืชอาหารในท้องถิ่นกว่า 38 ชนิด เกษตรกรมีรายได้จากการส่งเสริมอาชีพที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รวม 9.84 ล้านบาท (ปี 64-65) จากพืชผักในโรงเรือน ไม้ผล ข้าว พืชท้องถิ่น ผลิตภัณฑ์สมุนไพร ปศุสัตว์ ถ่านอัดแท่งและถ่านดุดกลิ่น (ได้รับรางวัลการพัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์ด้วยทรัพย์สินทางปัญญาให้แก่ผู้ประกอบการวิสาหกิจรายย่อยและขนาดย่อมในกลุ่ม BCG Economy จากกรมทรัพย์สินทางปัญญา) **ด้านสังคม** มีการรวมกลุ่มสถาบันเกษตรกร 9 กลุ่ม เช่น กลุ่มธนาคารอาหารชุมชน วิสาหกิจแปรรูปไม้สัก วิสาหกิจชุมชนกลุ่มถ่านอัดแท่งจากซังข้าวโพด มีผู้นำการเปลี่ยนแปลงของชุมชนได้เป็นผู้แทนของประเทศไทยเข้าร่วมการประชุมคณะกรรมการยาเสพติด สมัยที่ 63 (CND 63) โดยสะท้อนผลสำเร็จในการนำรูปแบบโครงการหลวงไปพัฒนาชุมชนของตนเองจนสามารถแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม **ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** ลดการเผาจากข้าวโพดและไร่นาเวียน ร้อยละ 99 จากการปรับเปลี่ยนพื้นที่ปลูกพืชเชิงเดี่ยวเป็นระบบเกษตรแบบผสมผสาน ชุมชนร่วมกันดูแลรักษาผืนป่าที่ได้รับการคุ้มครองสมุนไพรพื้นที่เขตอนุรักษ์สมุนไพรและถิ่นกำเนิดบ้านโป่งคำ 583 ไร่ ครอบคลุมพืชท้องถิ่นทั้งพืชอาหาร สมุนไพร และไม้ใช้สอย 260 ชนิด เป็นต้นแบบชุมชนที่มีการจัดการขยะมูลฝอยครัวเรือนและวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร ได้รับรางวัลชนะเลิศชุมชนปลอดขยะ จากกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ผลกระทบที่เกิดขึ้น ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อองค์การ ผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งภายในประเทศและนานาชาติ ส่งผลให้ชุมชนเครือข่ายธนาคารอาหารชุมชน 28 หมู่บ้าน 298 ครัวเรือน มีความมั่นคงด้านอาหาร มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีรายได้เพียงพอต่อการดำรงชีพ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางชีวภาพท้องถิ่นมีความสมบูรณ์ ด้วยความร่วมมือของคนในชุมชนและภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน ซึ่งการดำเนินงานโครงการสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ (CBD) รวมทั้งเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) เป้าหมายที่ 12 และ 15 รวมทั้งสนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

4. ปัจจัยความสำเร็จ

(1) การยึดคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนาและใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนทุกขั้นตอน โดยมีแผนการพัฒนาจากประชาคมของชุมชนที่สามารถแก้ไขปัญหาได้ตรงจุด อาศัยองค์ความรู้ตามแนวทางการหลวง จากงานวิจัย และเทคโนโลยีดิจิทัล ขับเคลื่อนให้ชุมชนเข้าถึงข้อมูลที่เป็นประโยชน์และบริการที่ตรงตามปัญหาความต้องการ (2) บทบาทของผู้นำชุมชนที่เข้มแข็ง มีความสามัคคี และการมีเป้าหมายร่วมกันของชุมชนต่อการดูแลรักษาและใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพในท้องถิ่นอย่างยั่งยืน (3) บทบาทของ สวพส. ในการสนับสนุนองค์ความรู้และทรัพยากรเพื่อสร้างงานสร้างอาชีพที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม คนอยู่ร่วมกับป่าได้อย่างยั่งยืน (4) การสร้างเครือข่ายความร่วมมือและประสานทรัพยากรจากหน่วยงานร่วมบูรณาการทุกภาคส่วน (5) มีการถอดบทเรียนความสำเร็จและถ่ายทอดไปยังชุมชนบนพื้นที่สูงอื่น

ส่วนที่ 2 ผลการดำเนินการ (กรอกข้อมูลผ่านทางระบบรับสมัครรางวัล)

**รายการตัวชี้วัดและแนวทางการพิจารณาประเภทเลื่องลือขยายผล
(Participation Expanded)**

มิติที่ 1 ความสำคัญในการขยายผลและความสามารถองค์กร (10 คะแนน)		
1.ความสำคัญ (ปัญหาและประเด็นการพัฒนา) วัตถุประสงค์และเป้าหมายในการขยายผลและหรือต่อยอด		
การดำเนินการ		ประเด็นการพิจารณา
ไม่ได้ดำเนินการ	ดำเนินการ	
☐	☒	<p>อธิบายความสำคัญ เป้าหมายที่กำหนด แนวทางการดำเนินการ และประโยชน์ที่จะได้รับในการที่ขยายผลหรือต่อยอด คำอธิบาย(จำเป็นต้องระบุ ไม่เกิน 1,000 ตัวอักษร)</p> <p>พื้นที่สูงของประเทศไทยเป็นแหล่งของความหลากหลายทางชีวภาพที่สำคัญของประเทศ มีบทบาทสำคัญต่อชีวิตประจำวัน ไม่ว่าจะเป็นแหล่งอาหาร ยารักษาโรค ไม่ใช่สอย และการรักษาสมดุลของระบบนิเวศ ปัจจุบันมีประชาชนอาศัยอยู่บนพื้นที่สูง 4,205 ชุมชน ประชากรมากกว่า 1 ล้านคน และมีจำนวนมากที่ยากจนจากการขาดโอกาสและทางเลือกในการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ การขยายการทำเกษตรเพื่อสร้างรายได้ให้เพียงพอต่อค่าใช้จ่ายในครัวเรือนที่เพิ่มขึ้น จึงเป็นสาเหตุสำคัญของการบุกรุกป่าไม้เพิ่มขึ้นมาก ทำให้เกิดความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพ ซึ่งส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางด้านอาหารและเศรษฐกิจโดยรวมของชุมชนบนพื้นที่สูง สวพส. ได้ตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าว จึงนำผลสำเร็จของ "ชุมชนป่าเมี่ยงแม่พริก" ซึ่งเป็นต้นแบบการบริหารจัดการทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพในรูปแบบธนาคารอาหารชุมชนแบบมีส่วนร่วม ไปขยายผลในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ และน่าน 25 ชุมชน โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างความมั่นคงด้านอาหารและสร้างรายได้ที่พอเพียงต่อการดำรงชีพของชุมชน บนฐานความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบนพื้นที่สูง</p>
2.ภารกิจ/โครงการ/ต้นแบบที่นำมาใช้ในการขยายผลและหรือต่อยอด		
การดำเนินการ		ประเด็นการพิจารณา

การ		
ไม่ได้ดำเนินการ	ดำเนินการ	
☐	☒	<p>(1) ต้นแบบที่นำมาใช้ในการขยายผลหรือต่อยอด เกี่ยวกับที่มา/สภาพปัญหา วัตถุประสงค์ เป้าหมาย ขอบเขตการดำเนินงาน ขั้นตอน/วิธีการทำงานแบบมีส่วนร่วม พร้อมแผนภาพ/ตัวแบบ (Model) (ถ้ามีขอเป็นเอกสารแนบไม่เกิน 1 หน้า) ของการทำงานแบบมีส่วนร่วมของโครงการที่เคยได้รับรางวัล</p> <p> เปิดไฟล์แนบ</p> <p>คำอธิบาย(จำเป็นต้องระบุ ไม่เกิน 1,000 ตัวอักษร)</p> <p>ต้นแบบธนาคารอาหารชุมชนป่าเมียงแม่พริก มุ่งสร้างแหล่งอาหารในผืนป่าและในชุมชนเพื่อให้เพียงพอต่อการบริโภคประจำวันและหมุนเวียนตลอดปี การดำเนินงานเริ่มจากการสร้างแหล่งอาหารฝากไว้ในผืนป่า เปรียบเสมือนการฝากเงินในระบบธนาคาร มีการรักษาและปลูกพืชท้องถิ่นหลากหลายเพิ่มเติม เพื่อเป็นอาหาร ยารักษาโรค และใช้สอย ซึ่งคนในชุมชนสามารถถอนออกมาใช้ประโยชน์ได้ เปรียบกับการถอนเงินในระบบธนาคาร และหากมีเหลือจากการบริโภค สามารถจำหน่ายเพื่อสร้างรายได้ ก่อให้เกิดความหวงแหนและช่วยกันดูแลผืนป่า ทำให้เกิดมีดอกเบี๊ยความหลากหลายทางชีวภาพในท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น โดย "ธนาคารอาหารของชุมชน" มีระบบการบริหารจัดการแบบครบวงจรเช่นเดียวกับระบบธนาคารทั่วไป ด้วยการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน กำหนดกติกา ให้การยอมรับและถือปฏิบัติร่วมกัน การดำเนินงานเน้นการมีส่วนร่วมทุกขั้นตอนตั้งแต่การวิเคราะห์ปัญหาความต้องการที่ตอบโจทย์ของชุมชน การวางแผนการพัฒนาที่สอดคล้องกับปัญหา ร่วมตัดสินใจโดยผ่านการประชาคมก่อนดำเนินการ ร่วมปฏิบัติและรับผลประโยชน์ร่วมกัน และร่วมกันถอดบทเรียนความสำเร็จในการดำเนินงาน เพื่อเป็นแนวทางในการต่อยอดหรือขยายผลสู่พื้นที่อื่น</p>
☐	☒	<p>(2) อธิบายปัจจัยความสำเร็จและผลสำเร็จของผลงานต้นแบบ</p> <p> เปิดไฟล์แนบ</p> <p>คำอธิบาย(จำเป็นต้องระบุ ไม่เกิน 1,000 ตัวอักษร)</p> <p>ปัจจัยความสำเร็จของชุมชนป่าเมียงแม่พริก คือ (1) การยึดคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา และใช้หลักกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนทุกขั้นตอน โดยมีแผนการพัฒนาจากประชาคมของชุมชนที่สามารถแก้ไขปัญหาได้ตรงจุด อาศัยองค์ความรู้ตามแนวทางโครงการหลวง งานวิจัย และเทคโนโลยีดิจิทัล ขับเคลื่อนให้ชุมชนเข้าถึงข้อมูลที่เป็นประโยชน์และบริการที่ตรงตามปัญหาและความต้องการของชุมชน (2) บทบาทของผู้นำชุมชนที่เข้มแข็ง มีความ</p>

สามัคคี และการมีเป้าหมายร่วมกันของชุมชนต่อการดูแลรักษา และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพในท้องถิ่นอย่าง ยั่งยืน (3) บทบาทของ สวพส. ในการสนับสนุนองค์ความรู้และ ทรัพยากรเพื่อสร้างงานสร้างอาชีพที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม คน อยู่ร่วมกับป่าได้อย่างยั่งยืน (4) การสร้างเครือข่ายความร่วมมือและ ประสานทรัพยากรจากหน่วยงานร่วมบูรณาการทุกภาคส่วน ผล สำเร็จที่เกิดขึ้นทำให้ชุมชนป่าเมี่ยงแม่พริกมีความมั่นคงด้าน อาหาร ลดการพึ่งพิงจากภายนอกและมีอาชีพทางเลือกหลากหลาย ที่เกื้อกูลต่อป่า ทำให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีความสมบูรณ์ สามารถ เป็นต้นแบบในการขยายผลการพัฒนาสู่ชุมชนบนพื้นที่สูงอื่น

มิติที่ 2 กระบวนการขยายผลหรือต่อยอด(40 คะแนน)

3.รูปแบบและวิธีการขยายผลหรือต่อยอดที่แสดงให้เห็นถึงการพัฒนาต่อยอดหรือนำบทเรียนจากภารกิจ/ต้นแบบเดิมมาปรับให้ดีขึ้น (วัตถุประสงค์ ขั้นตอนการ ดำเนินการ บทบาทของภาคส่วนในการขับเคลื่อน กลไกหรือวิธีการขับเคลื่อน แนวคิด/เทคโนโลยีที่นำมาใช้ในการดำเนินการ ประโยชน์ที่ได้จากโมเดลต้นแบบ)

การดำเนินการ		ประเด็นการพิจารณา
ไม่ได้ดำเนินการ	ดำเนินการ	
☐	☒	<p>(1) รูปแบบและวิธีการขยายผลหรือต่อยอดที่แสดงให้เห็นถึงการพัฒนาต่อยอดหรือนำบทเรียนจากภารกิจ/ต้นแบบเดิมมาปรับให้ดีขึ้นอย่างไร (วัตถุประสงค์ในการขยายผล/ต่อยอด โดย ยกกระตือรือร้นมีส่วนร่วมจากเดิม ขั้นตอนการดำเนินการ)</p> <p> เปิดไฟล์แนบ</p> <p>คำอธิบาย(จำเป็นต้องระบุ ไม่เกิน 1,000 ตัวอักษร)</p> <p>สวพส. ขยายผลต้นแบบการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและ ความหลากหลายทางชีวภาพเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงทาง อาหารของชุมชนป่าเมี่ยงแม่พริก ภายใต้ "โมเดลธนาคารอาหาร ชุมชน (Food Bank)" ทั้งด้านการอนุรักษ์ ฟื้นฟู ส่งเสริมการใช้ ประโยชน์อย่างยั่งยืน ต่อยอดเพิ่มมูลค่า สร้างเศรษฐกิจชุมชน สอดคล้องตามแนวทางโมเดลเศรษฐกิจ BCG โดยมีการขับเคลื่อน 2 รูปแบบ ได้แก่ 1. การพัฒนาต่อยอดการดำเนินงานใน พื้นที่เดิม ชุมชนป่าเมี่ยงแม่พริกประกอบด้วย 3 หมู่บ้าน ได้แก่ ปาง กลาง ปางต้นผึ้ง ปางอาณาเขต โดยชุมชนมีการขับเคลื่อนกิจกรรม การอนุรักษ์ ฟื้นฟู และส่งเสริมการใช้ประโยชน์ทรัพยากรความ หลากหลายทางชีวภาพอย่างต่อเนื่อง และยกระดับสถาบัน เกษตรกร โดยจัดตั้ง "กลุ่มวิสาหกิจชุมชนป่าเมี่ยงแม่พริกสามปาง เป็นหนึ่ง" ซึ่งเป็นการปรับเปลี่ยนจากกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิต</p>

และแปรรูปข้าวป่าเมี่ยงแม่พริก (เดิม) ให้มีการบริหารจัดการร่วมกัน ทั้ง 3 หมู่บ้าน เพื่อให้สมาชิกทั้งหมดได้รับการส่งเสริมอย่างทั่วถึง และถ่ายทอดการบริหารจัดการ และมุ่งเน้นให้สมาชิกร่วมกันแก้ไขปัญหาการผลิต การแปรรูป และการจำหน่ายสินค้าการเกษตร ภายในชุมชน โดยมีรูปแบบการต่อยอดประกอบด้วย (1) การอนุรักษ์ พื้นฟูและดูแลรักษาฐานทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่ป่าที่เป็นแหล่งอาหาร ยาสมุนไพร และใช้สอยของชุมชนอย่างต่อเนื่อง (2) การพัฒนาต่อยอดจากความหลากหลายทางชีวภาพในท้องถิ่นเป็นผลิตภัณฑ์ของชุมชน เพื่อเพิ่มมูลค่าและยกระดับสินค้าที่เป็นอัตลักษณ์ของชุมชน (3) การพัฒนาฐานการเรียนรู้ เกษตรกรผู้นำ และเยาวชนเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้และวิทยากรในการถ่ายทอดและเผยแพร่ความรู้ด้านการอนุรักษ์ พื้นฟู และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพในท้องถิ่นสู่สมาชิกภายในชุมชนและชุมชนเครือข่ายอื่นๆ และ (4) การเก็บข้อมูลความหลากหลายของชนิดพรรณไม้ โครงสร้างสังคมพืช มวลชีวภาพ และการกักเก็บคาร์บอนในพื้นที่ป่าธนาคารอาหารชุมชน 2. การขยายผลกระบวนการดำเนินงานโมเดลธนาคารอาหารชุมชน จากต้นแบบชุมชนป่าเมี่ยงแม่พริก สู่ชุมชนเครือข่าย จำนวน 25 หมู่บ้าน ครอบคลุมพื้นที่ชุมชนบริบทป่าเมี่ยงในพื้นที่ดำเนินงานของโครงการฯ วาริ อ. แม่สรวย จ. เชียงราย 15 หมู่บ้าน พื้นที่โครงการฯ แม่สลอง (ดอยกลาง) อ. แม่เฒ่า เชียงใหม่ 2 หมู่บ้าน และพื้นที่โครงการฯ ปางมะโอ อ. เชียงดาว จ. เชียงใหม่ 4 หมู่บ้าน และขยายสู่บริบทพื้นที่ที่มีการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์/ทำไร่หมุนเวียน ได้แก่ พื้นที่โครงการฯ โป่งคำ อ. สันติสุข จ. น่าน 4 หมู่บ้าน โดยมีรูปแบบในการขยายผล ประกอบด้วย (1) การอบรมเพื่อสร้างความเข้าใจให้กับผู้นำชุมชนและเยาวชนในพื้นที่เครือข่าย ถึงความสำคัญ หลักการและขั้นตอนการดำเนินงานของโมเดลธนาคารอาหารชุมชน โดยเจ้าหน้าที่ของ สวพส. (2) การสร้างผู้รู้รุ่นใหม่ในการสืบทอดความรู้ ภูมิปัญญาการใช้ประโยชน์พืชท้องถิ่น (3) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างชุมชนต้นแบบป่าเมี่ยงแม่พริก และชุมชนเครือข่าย ผ่านการศึกษาดูงานในพื้นที่จริง และการจัดตั้งกลุ่มสังคมออนไลน์ ทั้งการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ แนวทางการปฏิบัติ และพืชพรรณท้องถิ่น (4) การสนับสนุนสื่อการเรียนรู้ด้านความหลากหลายทางชีวภาพและการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนในรูปแบบคู่มือ โปสเตอร์ วิทยุทัศน์ และสื่อออนไลน์ (5) การสนับสนุนองค์ความรู้และเทคโนโลยีในการอนุรักษ์ พื้นฟู และต่อยอดการใช้ประโยชน์พืชและเห็ดในท้องถิ่น รวมทั้งการสนับสนุนต้นแม่พันธุ์พืช/หัวเชื้อเห็ดท้องถิ่นให้กับชุมชน

(2) บทบาทของภาคส่วนในการขับเคลื่อน กลไกหรือวิธีการขับเคลื่อน แนวคิด/เทคโนโลยีที่นำมาใช้ในการดำเนินการ) (*กรณีที่ยขยายผลเชิงพื้นที่โปรดระบุแต่ละพื้นที่ หากมีมากกว่า 2 พื้นที่ให้หน่วยงานโทรประสาน สำนักงาน ก.พ.ร.)
พื้นที่ที่ 1

สวพส. เป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนการต่อยอดและขยายผลโมเดลธนาคารอาหารชุมชน ร่วมกับชุมชนและหน่วยงานภาคีเครือข่าย 1. พื้นที่ขยายผลบ้านเครือข่าย 15 หมู่บ้าน อ. แม่สรวย

จ. เชียงราย ในพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงวาวี : มีหน่วยงานร่วม 12 หน่วยงาน เช่น อบต.แม่พริก สนับสนุนด้านโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาอาชีพ ศูนย์วิจัยข้าวเชียงราย สนับสนุนความรู้และเมล็ดพันธุ์ข้าว กรมวิชาการเกษตร สนับสนุนความรู้และการรับรองมาตรฐานการผลิตทางการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร สนับสนุนปัจจัยการผลิต พันธุ์พืช และการรวมกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช สนับสนุนกิจกรรมด้านการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหลายทางชีวภาพ ศูนย์พัฒนารัฐบาลพื้นที่สูง จังหวัดเชียงราย ส่งเสริมการพัฒนาอาชีพ พื้นฟูสิ่งแวดล้อมและความเข้มแข็งของชุมชน มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง สนับสนุนความรู้การพัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์จากพืชท้องถิ่นที่เป็นอัตลักษณ์ของชุมชน และโรงเรียนบ้านป่าเมียงแม่พริก จัดทำหลักสูตรการเรียนรู้ด้านการอนุรักษ์ฟื้นฟูและใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพร่วมกับ สวพส. ในการเรียนการสอน

พื้นที่ที่ 2

2. พื้นที่ขยายผลดอยกลาง อ. แม่อาาย จ. เชียงใหม่ : มีหน่วยงานร่วม 12 หน่วยงาน เช่น มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ร่วมสำรวจข้อมูลความหลากหลายของพืชท้องถิ่น และพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปและบรรจุภัณฑ์ กรมส่งเสริมการเกษตร สนับสนุนความรู้เรื่องการรวมกลุ่มวิสาหกิจชุมชนและการแปรรูปพืชท้องถิ่น กรมพัฒนาที่ดิน สนับสนุนการทำปุ๋ยหมักจากเปลือกกาแฟและระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ กรมวิชาการเกษตร ให้การรับรองมาตรฐานการผลิตการเกษตร อบต.แม่สลอนนอก สนับสนุนด้านโครงสร้างพื้นฐาน และกรมป่าไม้ สนับสนุนกิจกรรมด้านการอนุรักษ์ฟื้นฟู แหล่งอาหารและป่าต้นน้ำ

4.กลไก/การกำกับดูแลบริหารจัดการกลุ่ม/เครือข่ายที่รัฐได้จัดตั้งขึ้นหรือเครือข่ายที่ประชาชนได้ก่อตั้งขึ้นมา ทั้งการแลกเปลี่ยนความรู้ ทรัพยากร และการมีเป้าหมายร่วมกัน#หลังจากที่มีการจัดตั้งเป็นกลุ่ม/เครือข่าย มีรายละเอียดของกลุ่ม/เครือข่ายที่เกี่ยวข้องทั้งหมด อย่างไรบ้าง#

การดำเนินการ		ประเด็นการพิจารณา
ไม่ได้ดำเนินการ	ดำเนินการ	
☐	☒	<p>1. ระบุเป้าหมาย/ทิศทาง/อุดมการณ์ของกลุ่ม/เครือข่าย เช่น คณะกรรมการจัดการน้ำชลประทานสมุทรสงคราม (JMC) มีเป้าหมาย/ทิศทาง ในการส่งน้ำและบำรุงรักษาระบบชลประทาน เป็นต้น</p> <p>คำอธิบาย(จำเป็นต้องระบุ ไม่เกิน 1,000 ตัวอักษร)</p> <p>ชุมชนมีการจัดตั้งกลุ่มในการดำเนินงานกิจกรรมด้านการอนุรักษ์ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน โดยจัดตั้งกลุ่มธนาคารอาหารชุมชน ในแต่ละพื้นที่พื้นที่ขยายผล</p>

		<p>บ้านเครือข่าย สมาชิก 145 คน พื้นที่ขยายผลดอยกลาง สมาชิก 33 คน พื้นที่ขยายผลปางมะโอ สมาชิก 67 คน พื้นที่ขยายผลโป่งคำ สมาชิก 53 คน โดยมีเป้าหมายร่วมของชุมชนเครือข่าย คือ การขับเคลื่อนกระบวนการอนุรักษ์ พื้นที่ฟู และส่งเสริมการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพให้สมดุลและยั่งยืน ตลอดจนพัฒนาต่อยอดเพิ่มมูลค่าสร้างเศรษฐกิจชุมชน และการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นจากรุ่นสู่รุ่น สอดคล้องตามแนวทางโมเดลเศรษฐกิจ BCG โดยมีทิศทางการดำเนินงาน ดังนี้ (1) การจัดทำฐานข้อมูลทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพของชุมชน (2) การอนุรักษ์และฟื้นฟูฐานทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพ (พืชและเห็ด) ในพื้นที่ป่ารอบชุมชน พื้นที่เกษตรและระดับครัวเรือน (3) การพัฒนาต่อยอดสร้างมูลค่าเพิ่มจากพืชท้องถิ่นที่มีศักยภาพ เพื่อเสริมสร้างเศรษฐกิจของชุมชน (4) การสร้างผู้รู้รุ่นใหม่ในการสืบทอดความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น (5) การแลกเปลี่ยนความรู้และพันธุ์พืช/เห็ดท้องถิ่นระหว่างชุมชนเครือข่าย</p>
☐	☒	<p>2. ระบุกฎกติกาของกลุ่ม/เครือข่าย เช่น คณะกรรมการจัดการน้ำชลประทานสมุทรสงคราม (JMC) มีข้อตกลงการส่งน้ำที่เห็นชอบร่วมกันทุกฝ่าย พร้อมร่วมกันบำรุงรักษาระบบชลประทานเป็นต้น คำอธิบาย(จำเป็นต้องระบุ ไม่เกิน 1,000 ตัวอักษร)</p> <p>ข้อกำหนดของกลุ่มเครือข่ายธนาคารอาหารชุมชน คือ สมาชิกกลุ่มจะต้องร่วมกันแสวงหาส่วนขยายพันธุ์และเพาะขยายพันธุ์พืชท้องถิ่นในรูปแบบโรงเรือนเพาะชำสวนกลาง ซึ่งเป็นคลังชีวภาพของชุมชน รวมทั้งเพาะขยายพันธุ์และดูแลรักษาภายในครัวเรือนของสมาชิก โดยสมาชิกต้องแบ่งปันกล้าไม้สำหรับปลูกฟื้นฟูในพื้นที่ป่ารอบชุมชนและพื้นที่สาธารณประโยชน์ของชุมชน รวมทั้งแบ่งปันหรือจำหน่ายให้กับชุมชนเครือข่าย การเก็บหาพืชผักสมุนไพรและเห็ดในป่ารอบชุมชนสำหรับบริโภค ให้เก็บได้พอประมาณ โดยยึดถือหลักการสืบทอดพันธุ์ การใช้ประโยชน์ไม่ใหญ่ ต้องผ่านความเห็นของคณะกรรมการกลุ่ม และในวันสำคัญต่าง ๆ ของชุมชน สมาชิกจะร่วมกันปลูกต้นไม้ เพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียว หากผู้ใดตัดต้นไม้ในพื้นที่ป่าชุมชน จะต้องถูกปรับเป็นเงินจำนวน 500-1,000 บาท รวมทั้งรายได้จากขายผลผลิตผ่านกลุ่มต้องหักเป็นค่าบริหารจัดการกลุ่ม ประมาณ 5-10% แล้วแต่ประเภทผลผลิต นอกจากนี้ มีกฎกติการ่วมกันคือ คณะกรรมการร่วมกับสมาชิกกลุ่มต้องมีการจัดประชุมอย่างน้อยทุกๆ 3 เดือน เพื่อหารือแลกเปลี่ยนข่าวสาร ติดตามการดำเนินงานของกลุ่ม รวมทั้งแลกเปลี่ยนความคิดเห็นประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้น</p>
☐	☒	<p>3. กรณีที่มีเงินทุน/แหล่งทุน โปรตระบุ เช่น มีการจัดตั้งกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อแก้ปัญหาหนี้สินจากการรुक้าเข้ามาของโรงงานอุตสาหกรรม เกิดกองทุนสวัสดิการชุมชนเพื่อช่วยเหลือดูแลกัน เป็นต้น คำอธิบาย(จำเป็นต้องระบุ ไม่เกิน 1,000 ตัวอักษร)</p>

		<p>การร่วมทุนในการดำเนินงานของกลุ่ม แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือ การร่วมแรง ร่วมใจ ช่วยเหลือ แบ่งปันระหว่างสมาชิกกลุ่ม เช่น การแบ่งปันกล้าไม้ของสมาชิกแต่ละคนไว้เป็นกองทุนหมุนเวียนสวนกลางสำหรับขยายผลให้กับเครือข่าย (In kind) และการร่วมเงินทุนในการดำเนินงานของกลุ่ม (In cash) โดยแต่ละพื้นที่มีการรวมกลุ่มและมีเงินทุนหมุนเวียนดังนี้ พื้นที่เครือข่าย 15 ชุมชน (ป่าเมี่ยงแม่พริก): กลุ่มเพาะเห็ด 15,000 บาท วิสาหกิจชุมชนป่าเมี่ยงแม่พริกสามปางเป็นหนึ่งใน 67,555 บาท พื้นที่ขยายผลดอยกลาง: กลุ่มธนาคารอาหารชุมชน 1,200 บาท กลุ่มผู้ปลูกไม้ดอก 12,760 บาท กลุ่มวิสาหกิจกาแฟดอยกลาง 15,800 บาท พื้นที่ขยายผลปางมะโอ: วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเพาะเห็ด 12,000 บาท วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์จากพืชท้องถิ่น 59,000 บาท วิสาหกิจชุมชนอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม 85,000 บาท พื้นที่ขยายผลโป่งคำ: กลุ่มเพาะเห็ด 15,000 บาท วิสาหกิจแปรรูปไม้สัก 15,000 บาท วิสาหกิจกลุ่มถ่านอัดแท่งจากซังข้าวโพด 12,000 บาท วิสาหกิจกลุ่มลูกประคบน้ำสมุนไพร 22,000 บาท กลุ่มชาชงสมุนไพร กลุ่มพืชผัก 55,625 บาท กลุ่มเพาะชำกล้าไม้ 15,078 บาท</p>
☐	☒	<p>4. ระบุผู้ประสานงานเครือข่าย/ผู้นำ เช่น นายปัญญา โดกทอง ประธานกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์และสวัสดิการชุมชนแพรกหนามแดง เป็นผู้ประสานงาน คำอธิบาย(จำเป็นต้องระบุ ไม่เกิน 1,000 ตัวอักษร)</p> <p>1. พื้นที่หมู่บ้านเครือข่าย 15 หมู่บ้าน (ชุมชนป่าเมี่ยงแม่พริก): (1) นายนิกอลา ลาดแฮ ผู้ประสานงานเครือข่ายวารี 15 หมู่บ้าน (2) นางอารีย์รัตน์ เทโวชาติ และ (3) นายเกียรติพงษ์ โปทามูล ผู้ประสานงานชุมชนป่าเมี่ยงแม่พริก 2. พื้นที่ขยายผลดอยกลาง: นางจันทร์แดง กาญจนพิชญ และนางสาวศศิธร นิดแสง 3. พื้นที่ขยายผลปางมะโอ: นางสาวทอง ศรีอำพร และนางราตรี พันธุ์กล้า 4. พื้นที่ขยายผลโป่งคำ: นางสุพรรณ นุรณเทศ และนางจุไรรัตน์ แสนศรี</p>
☐	☒	<p>5. ระบุบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของกลุ่ม/เครือข่าย เช่น กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์และสวัสดิการชุมชนแพรกหนามแดง มีการแบ่งหน้าที่ดังนี้..... คำอธิบาย(จำเป็นต้องระบุ ไม่เกิน 1,000 ตัวอักษร)</p> <p>1.พื้นที่หมู่บ้านเครือข่าย 15 หมู่บ้านและป่าเมี่ยงแม่พริก: มีการรวมกลุ่มสมาชิก 3 หมู่บ้าน เป็น "กลุ่มวิสาหกิจชุมชนป่าเมี่ยงแม่พริกสามปางเป็นหนึ่งใน" โดยมีการจัดตั้งคณะกรรมการกลุ่ม มีผู้แทนจาก 3 หมู่บ้าน และผู้แทนจากกลุ่มย่อยต่างๆ เช่น กลุ่มเพาะเลี้ยงเห็ดท้องถิ่นและเห็ดเศรษฐกิจ กลุ่มผู้ปลูกข้าว และกลุ่มกาแฟอินทรีย์ เป็นต้น เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการกลุ่ม รับผิดชอบการบริหารงานกลุ่มและรักษาผลประโยชน์ให้แก่สมาชิกอย่างยุติธรรมและเท่าเทียม มีฉันทามติร่วมกันในการซื้อขายผลผลิตในรูปแบบกลุ่ม เพื่อเพิ่มอำนาจในการต่อรอง โดยคณะกรรมการทำหน้าที่ในการประสานงานกับกลุ่มย่อยต่างๆ เพื่อประเมินผลผลิต ประสานงานด้านการตลาด ตลอดจนรวบรวมผลผลิตของสมาชิก ควบคุมความสม่ำเสมอของคุณภาพผลผลิต และการจัดส่งให้ผู้รับซื้อ 2.กลุ่ม</p>

		<p>ธนาคารอาหารชุมชน ในพื้นที่ต่อยอดบ้านแม่พริกและพื้นที่ขยายผล มีการจัดตั้งคณะทำงาน/กรรมการกลุ่มธนาคารอาหารชุมชนในแต่ละพื้นที่ ทำหน้าที่ติดตามดูแลความก้าวหน้าการดำเนินงานและหารือแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน เพื่อให้การดำเนินงานของกลุ่มเป็นไปตามวัตถุประสงค์และข้อกำหนด</p>
☐	☒	<p>6. ระบุกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกลุ่ม/เครือข่าย เช่น กลุ่ม สัจจะสะสมทรัพย์และสวัสดิการชุมชนแพรทนามแดง ประกอบไปด้วยกลุ่มเกษตรกร ชุมชน กลุ่มประมง ภาครัฐ มหาวิทยาลัย เป็นต้น คำอธิบาย(จำเป็นต้องระบุ ไม่เกิน 1,000 ตัวอักษร)</p> <p>1. พื้นที่หมู่บ้านเครือข่าย 15 หมู่บ้านและป่าเมี่ยงแม่พริก: ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียคือ เกษตรกร สถาบันเกษตรกร คณะครูและนักเรียน สวพส. หน่วยงานบูรณาการในพื้นที่ เช่น อบต. โรงเรียน สำนักงานบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 15 กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช และสถานีวิจัยข้าวเขียงราย กรมการข้าว เป็นต้น 2. พื้นที่ขยายผล ดอยกลาง: ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียคือ เกษตรกร สถาบันเกษตรกร สวพส. หน่วยงานบูรณาการในพื้นที่ เช่น อบต. สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 2 เขียงราย กรมป่าไม้ 3. พื้นที่ขยายผลปางมะโอ: ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียคือ เกษตรกร สถาบันเกษตรกร สวพส. หน่วยงานบูรณาการในพื้นที่ เช่น อบต. กรมป่าไม้ กรมอุทยานสัตว์ป่าและพันธุ์พืช มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ จังหวัดเชียงใหม่ และบริษัทชาสยามจำกัด เป็นต้น 4. พื้นที่ขยายผลโป่งคำ: ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียคือ เกษตรกร สถาบันเกษตรกร สวพส. หน่วยงานบูรณาการในพื้นที่ เช่น อบต. โรงเรียน ศูนย์วนศาสตร์ชุมชนเพื่อคนกับป่า ประเทศไทย กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม และสำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน) เป็นต้น</p>
☐	☒	<p>7. การสร้างความไว้วางใจระหว่างเครือข่าย เช่น การพบปะพบคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในลักษณะ ถ้อยทีถ้อยอาศัย มีวัฒนธรรมแบบพึ่งพาอาศัยกัน ความตั้งใจที่จะแก้ปัญหาด้วยความช่วยเหลือกัน ตามมาด้วยการจัดทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง เป็นต้น คำอธิบาย(จำเป็นต้องระบุ ไม่เกิน 1,000 ตัวอักษร)</p> <p>การประสานความร่วมมือระหว่างเครือข่าย ประกอบด้วย (1) การประชุมกลุ่มสมาชิกอย่างต่อเนื่อง โดยมีข้อตกลงร่วมกันให้มีการประชุมพบปะพูดคุยกันของสมาชิก อย่างน้อยทุก 3 เดือน เพื่อติดตามผลการดำเนินงานของสมาชิก แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และช่วยกันแก้ไขปัญหาอย่างถ้อยทีถ้อยอาศัย (2) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกลุ่มเครือข่ายธนาคารอาหารชุมชน เช่น ให้ผู้นำชุมชนที่เชี่ยวชาญด้านการเพาะเลี้ยงเห็ด ไปเป็นวิทยากรให้ความรู้กับสมาชิกเครือข่ายชุมชนอื่นๆ ที่มีความสนใจ ตลอดจนเป็นพี่เลี้ยงที่คอยให้คำปรึกษาแนะนำ (3) การสื่อสารผ่านสังคมออนไลน์ โดยมีการจัดตั้งกลุ่ม Line เครือข่ายธนาคารอาหารชุมชน (Food Bank) ซึ่งมีผู้แทนจากเครือข่ายพื้นที่แม่พริก วาวี ดอยกลาง และ</p>

		โป่งคำ โดยมีเป้าหมายในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ความรู้ ผลการดำเนินงาน ปัญหาที่พบในการดำเนินงาน ตลอดจนการนัดหมายในการทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน และการช่วยเหลือกัน เช่น การแลกเปลี่ยนพันธุ์พืช วัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในการดำเนินงาน โดยมีเจ้าหน้าที่ของ สวพส. เป็นพี่เลี้ยงให้คำแนะนำและเป็น ศูนย์กลางการประสานงานระหว่างชุมชน หน่วยงานภาคี เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ
--	--	---

5.ปัญหา/อุปสรรคในการดำเนินการและแนวทางการแก้ไขปัญหาในการขยายผลหรือต่อยอด

การดำเนินการ		ประเด็นการพิจารณา
ไม่ได้ดำเนินการ	ดำเนินการ	
☐	☒	<p>ปัญหา/อุปสรรคในการดำเนินการและแนวทางการแก้ไขปัญหา (กรณีที่ขยายผลเชิงพื้นที่ ให้ระบุแต่ละพื้นที่หรือกรณีที่เป็นประเภทเปิดใจใกล้ชิดประชาชน (Open Governance) ให้ระบุในภาพรวม)</p> <p>พื้นที่ที่ 1</p> <p>1. การตระหนักถึงความสำคัญของทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพในชุมชน ในช่วงแรกการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมด้านการอนุรักษ์ พันธุ์พืชท้องถิ่นเพื่อเสริมแหล่งอาหารของชุมชนค่อนข้างน้อย เนื่องจากมีความคุ้นเคยกับพืชท้องถิ่น ซึ่งเน้นปลูกเพื่อการบริโภคเท่านั้น โดยขาดความรู้ถึงความสำคัญและประโยชน์อื่น ๆ ของพืชท้องถิ่น ซึ่ง สวพส. มีแนวทางแก้ไขโดย (1) การให้ความรู้เกี่ยวกับคุณค่าทางโภชนาการ และคุณประโยชน์ทางยาของพืชท้องถิ่นในชุมชน (2) การคัดเลือกเกษตรกรนำร่องเพื่อเพาะปลูกพืชท้องถิ่นที่มีศักยภาพทางการตลาด เช่น หวาย ลิงลาว ใฝ่ ผักกูด เพื่อสร้างรายได้เสริมให้กับครัวเรือน (3) การอบรมให้ความรู้และสนับสนุนการพัฒนาต่อยอดเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม (value added) ของพืชท้องถิ่น ให้เป็นสินค้าที่มีอัตลักษณ์ของชุมชน ซึ่งสามารถกระตุ้นให้คนในชุมชนเห็นความสำคัญของพืชในท้องถิ่นมากขึ้น และให้ความสนใจในการดำเนินกิจกรรมเพื่ออนุรักษ์พันธุ์พืช และพัฒนาต่อยอดพืชท้องถิ่นเชิงเศรษฐกิจมากขึ้น</p> <p>2. ข้อจำกัดทางด้านบุคลากรในการถ่ายทอดความรู้และขยายผลในการขับเคลื่อนการขยายผลจากชุมชนต้นแบบป่าเมี่ยงแม่พริก ซึ่งอยู่จังหวัดเชียงราย ไปสู่ชุมชนในพื้นที่จังหวัดอื่น ๆ ยังมีข้อจำกัดทางด้านบุคลากรในการถ่ายทอดความรู้และขยายผล สวพส. จึงร่วมกับหน่วยงานภาคีเครือข่ายในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ได้แก่ (1) การสร้างผู้รู้รุ่นใหม่ ผ่านการพัฒนาเยาวชนและผู้นำเกษตรกรให้เป็นวิทยากรท้องถิ่น ที่ช่วยในการอบรม ถ่ายทอดความรู้ให้กับสมาชิกภายในชุมชน และชุมชนเครือข่าย (2) การพัฒนาฐานการเรียนรู้ในชุมชน เช่น การเพาะเลี้ยงเห็ดท้องถิ่นและ</p>

เห็นเศรษฐกิจ การเพาะปลูกพืชท้องถิ่นในระบบวนเกษตร การปลูกกาแฟภายใต้ร่มเงา และการเลี้ยงผึ้งในสวนไม้ผลและกาแฟ เป็นต้น เพื่อเป็นต้นแบบและศูนย์เรียนรู้ให้แก่คนในชุมชนและชุมชนอื่น ๆ (3) การจัดทำสื่อองค์ความรู้ด้านความหลากหลายทางชีวภาพและการใช้ประโยชน์ ในรูปแบบโปสเตอร์ หนังสือ คู่มือ และสื่อออนไลน์ เพื่อเผยแพร่ความรู้ และ (4) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในการเพิ่มช่องทางในการสื่อสารระหว่างกลุ่มเครือข่าย โดยจัดตั้งกลุ่ม Line และ Facebook เครือข่ายธนาคารอาหารชุมชน เพื่อให้สมาชิกเครือข่ายมีโอกาสได้แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่างๆ และทำการตลาดออนไลน์ของชุมชน (Digital Marketing) แต่ละพื้นที่ 3. ข้อจำกัดทางด้านแหล่งทุนงบประมาณ ในการดำเนินงานของกลุ่มเครือข่าย สวพส. แก้ปัญหาโดยการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภาคีเครือข่ายเพื่อร่วมกันขับเคลื่อนการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายตามภารกิจของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ช่วยสนับสนุนการพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพรให้ได้มาตรฐาน สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ สนับสนุนงบประมาณในการดูแลรักษาทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพของชุมชน และการพัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์ที่มีอัตลักษณ์ และการออกแบบบรรจุภัณฑ์ เป็นต้น

พื้นที่ที่ 2

ปัญหาและอุปสรรคคล้ายคลึงกับพื้นที่ 1

มิติที่ 3 ผลผลิต/ผลลัพธ์/ผลกระทบ(40 คะแนน)

6. ผลผลิต/ ผลลัพธ์ /ผลกระทบ ของการดำเนินงานขยายผลหรือต่อยอด สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

6.1.ผลผลิตจากการขยายผลหรือต่อยอดการดำเนินงานในการสร้างการมีส่วนร่วมของหน่วยงานในการขยายผล กรณีที่ขยายผลในเชิงพื้นที่ให้ระบุในแต่ละพื้นที่ (แสดงหลักฐานเชิงประจักษ์เพิ่มเติมสรุปเฉพาะประเด็นที่สำคัญ)

การดำเนินการ		ประเด็นการพิจารณา
ไม่ได้ดำเนินการ	ดำเนินการ	
☐	☒	ผลผลิตที่สำคัญจากการขยายผลหรือต่อยอดคืออะไร อธิบายให้ชัดเจน ในเชิงสถิติ รวมทั้งแสดงตัวชี้วัดที่วัดความสำเร็จของการดำเนินการพร้อมยกตัวอย่าง (*กรณีที่ขยายผลเชิงพื้นที่โปรดระบุแต่ละพื้นที่ หากมีมากกว่า 2 พื้นที่ให้หน่วยงานโทรประสาน สำนักงาน ก.พ.ร.) แสดงข้อมูลและตัวเลขที่สนับสนุนที่ชัดเจน

เปิดไฟล์แนบ

พื้นที่ที่ 1

1. พื้นที่เครือข่าย 15 หมู่บ้านและชุมชนป่าเมี่ยงแม่พริก จ. เชียงราย (บริบทชุมชนป่าเมี่ยง) ชุมชนป่าเมี่ยงแม่พริกสามารถปลูกข้าวเพื่อบริโภคและจำหน่าย 23 ครัวเรือน ในพื้นที่ 150 ไร่ ผลผลิตเฉลี่ย 3,000 กก./ปี และมีการขยายผลการปลูกข้าวไปยังชุมชนเครือข่าย 3 ชุมชน สมาชิก 95 คน พื้นที่ 265 ไร่ โดยในปี 2564-2565 เกษตรกรมีรายได้จากข้าว 1,374,300 บาท และสามารถลดรายจ่ายจากการซื้อข้าวเพื่อบริโภคลงร้อยละ 62 และลดรายจ่ายจากการซื้ออาหารลง ร้อยละ 50 เนื่องจากสามารถเก็บหาจากผืนป่าที่เป็นธนาคารอาหารของชุมชน มีรายได้จากพืชท้องถิ่น 387,525 บาท กาแฟใต้ไร่ 41 ราย 300 ไร่ รายได้ 2,603,703 บาท ไม้ผล 491,106 บาท รวมทั้งน้ำผึ้งและผลิตภัณฑ์แปรรูป รวม 110,000 บาท ด้านสังคม: มีการรวมกลุ่มสถาบันเกษตรกรที่สามารถบริหารจัดการกลุ่มได้ด้วยตนเอง เช่น กลุ่มธนาคารอาหารชุมชน (145 คน) วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปขาบ้านปางต้นผึ้ง (20 คน) วิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตและแปรรูปบ้านปางกลาง (13 คน) และวิสาหกิจชุมชนป่าเมี่ยงแม่พริกสามปางเป็นหนึ่ง (22 คน) นอกจากนี้มีเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ในการขับเคลื่อนการพัฒนาต่างๆ 5 คน ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม: มีฐานข้อมูลทรัพยากรชีวภาพของชุมชน 294 ชนิด พื้นฟูความหลากหลายของพืชท้องถิ่นในป่ารอบชุมชน 53 ชนิด เป็นพืชหายาก 19 ชนิด ดูแลรักษาและฟื้นฟูป่ารอบชุมชน 8,932 ไร่

พื้นที่ที่ 2

2. พื้นที่ขยายผลดอยกลาง จ. เชียงใหม่ (บริบทชุมชนป่าเมี่ยง) สร้างรายได้ให้กับชุมชนจากการทำเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและเกื้อกูลกับป่า ได้แก่ การปลูกกาแฟภายใต้ไร่ 522,439 บาท ไม้ผลยืนต้น 586,700 บาท ไม้ดอกกระถาง 513,298 บาท และ Homestay 36,500 บาท รวมทั้งลดรายจ่ายครัวเรือนจากการซื้ออาหารจากภายนอก ร้อยละ 40 จากการเพาะปลูกพืชผักพื้นบ้านสำหรับบริโภคภายในครัวเรือน ด้านสังคม: มีการรวมกลุ่มสถาบันเกษตรกรที่สามารถบริหารจัดการกลุ่มได้ด้วยตนเอง เช่น กลุ่มธนาคารอาหารชุมชน (23 คน) กลุ่มผู้ปลูกไม้ดอกดอยกลาง (13 คน) กลุ่มวิสาหกิจกาแฟดอยกลาง (40 คน) กลุ่มผู้ปลูกองุ่น (22 คน) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม: มีฐานข้อมูลทรัพยากรชีวภาพของชุมชน 166 ชนิด และมีแหล่งรวบรวมพันธุกรรมพืชท้องถิ่น (Living collection) ในชุมชน 45 ชนิด สำหรับรักษาพันธุกรรมและเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับผู้ที่สนใจ รวมทั้งปลูกพืชท้องถิ่นเสริมแหล่งอาหารและใช้สอยในพื้นที่ป่ารอบชุมชนจำนวน 10 ชนิด 3,405 ต้น และปลูกไม้ป่าชาวบ้านสำหรับใช้สอยพื้นที่ 6 ไร่ จำนวน 6,000 ต้น

6.2.ผลลัพธ์จากการขยายผลหรือต่อยอดการดำเนินงานในการสร้างการมีส่วนร่วมของหน่วยงานที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญ กรณีที่ขยายผลในเชิง

พื้นที่ให้ระบุในแต่ละพื้นที่ (แสดงหลักฐานเชิงประจักษ์เพิ่มเติมสรุปเฉพาะประเด็นที่สำคัญ)

การดำเนินการ		ประเด็นการพิจารณา
ไม่ได้ดำเนินการ	ดำเนินการ	
☐	☒	<p>ผลลัพธ์จากการขยายผลหรือต่อยอดการดำเนินงานในการสร้างการมีส่วนร่วมของหน่วยงานที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญในแต่ละพื้นที่ แสดงข้อมูลและตัวเลขที่สนับสนุนที่ชัดเจน (*กรณีที่ยขยายผลเชิงพื้นที่โปรดระบุแต่ละพื้นที่ หากมีมากกว่า 2 พื้นที่ให้หน่วยงานโทรประสาน สำนักงาน ก.พ.ร.)</p> <p> เปิดไฟล์แนบ</p> <p>พื้นที่ที่ 1</p> <p>1.พื้นที่ขยายผลบ้านเครือข่าย 15 หมู่บ้าน จ. เชียงราย (บริบทชุมชนป่าเมี่ยง) ด้านเศรษฐกิจ: ชุมชนป่าเมี่ยงแม่พริกและชุมชนเครือข่าย 15 ชุมชน มีความมั่นคงด้านอาหารเพิ่มขึ้น มีแหล่งอาหารที่เพียงพอ มีโภชนาการและความปลอดภัย โดยชุมชนมีพืชอาหารท้องถิ่นที่หลากหลายในการเลือกบริโภคกว่า 53 ชนิด โดยเก็บหาจากผืนป่าที่เป็นธนาคารอาหารของชุมชน หรือการเก็บหาจากสวนหลังบ้าน (Home garden) ได้ตามฤดูกาลตลอดทั้งปี ส่งผลให้ชุมชนสามารถลดรายจ่ายจากการซื้ออาหารลง ร้อยละ 50 นอกจากนี้สามารถปลูกข้าวเพื่อบริโภคในครัวเรือนหรือแลกเปลี่ยนภายในชุมชน และการรวมกลุ่มผู้ผลิตและแปรรูปข้าวเหนียวดำพันธุ์ลิ้มผิวซึ่งมีราคาสูงกว่าข้าวขาว สำหรับจำหน่ายตลาดภายนอก และแลกเปลี่ยนเป็นข้าวขาวสำหรับนำมาบริโภคในครัวเรือน โดยสามารถลดรายจ่ายจากการซื้อข้าวเพื่อบริโภคลงร้อยละ 62 ชุมชนมีอาชีพที่หลากหลายและเกื้อกูลกับป่า สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทพื้นที่ ทำให้มีรายได้พอเพียงต่อการดำรงชีพก่อให้เกิดความมั่นคงด้านรายได้ โดยในปี 2564-2565 เกษตรกรป่าเมี่ยงแม่พริกมีรายได้จากพืชท้องถิ่น ข้าว กาแฟ ไม้ผล น้ำผึ้ง และผลิตภัณฑ์แปรรูปกว่า 4,934,845 บาท ด้านสังคม: ชุมชนมีการรวมกลุ่มสถาบันเกษตรกรที่มีความเข้มแข็ง สามารถบริหารจัดการกลุ่มด้วยตนเอง โดยยกระดับจากกลุ่มย่อยต่างๆ รวมเป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนป่าเมี่ยงแม่พริก สามปางเป็นหนึ่งในเพิ่มอำนาจในการต่อรองกับสมาชิกชุมชน นอกจากนี้มีผู้รู้รุ่นใหม่ในการสืบทอดความรู้และผู้นำเกษตรกรเป็นวิทยากรท้องถิ่นในการเผยแพร่ความรู้ภายในชุมชนและระหว่างชุมชนเครือข่าย รวมทั้งขยายโอกาสให้กับกลุ่มเปราะบางผู้พิการชมรมเครือข่ายมหามิตรพัฒนาเด็กพิการตำบลวารี (สมาชิก 180 คน) ให้เข้าถึงความรู้ในการประกอบอาชีพและสร้างแหล่งอาหารในครัวเรือนจากพืชและเห็ดท้องถิ่น ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม: ลดพื้นที่การปลูกข้าวโพด</p>

เลี้ยงสัตว์ลง ร้อยละ 83.5 (จากพื้นที่ปลูกเดิม 850 ไร่ เหลือ 140 ไร่) โดยปรับเปลี่ยนเป็นพื้นที่ปลูกข้าวไร่ ระบบการปลูกพืชแบบผสมผสานและไม่ผลยืนต้น ช่วยลดการเผาเตรียมพื้นที่ และลดการใช้สารเคมีในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช สามารถเพิ่มความหลากหลายทางชีวภาพให้กับผืนป่า 53 ชนิด โดยมีค่าดัชนีความหลากหลายของพรรณพืช (Species diversity index) เท่ากับ 2.97 และป่ารอบชุมชน 8,932 ไร่ ได้รับการอนุรักษ์ พื้นฟู และดูแลรักษาโดยชุมชนและหน่วยงานร่วมบูรณาการ โดยป่ามีค่าการสะสมคาร์บอนในมวลชีวภาพเฉลี่ย 11.75 ตัน/ไร่

พื้นที่ที่ 2

2.พื้นที่ขยายผลดอยกลาง จ. เชียงใหม่ (บริบทชุมชนป่าเมี่ยง) ด้านเศรษฐกิจ: ชุมชนมีความมั่นคงด้านอาหาร โดยสามารถเข้าถึงแหล่งอาหารและสมุนไพรในธรรมชาติและจากการเพาะปลูกในสวนหลังบ้านที่มีความหลากหลายและมีโภชนาการ กว่า 100 ชนิด สามารถลดรายจ่ายครัวเรือนจากการซื้ออาหารจากภายนอกลงร้อยละ 40 นอกจากนี้ชุมชนมีความมั่นคงด้านรายได้ จากการประกอบอาชีพที่เกื้อกูลกับป่าที่หลากหลายและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เช่น กาแฟ ชาอัสสัม ไม้ผล ไม้ดอกกระถาง และ Homestay โดยในปี 2565 สามารถสร้างรายได้ให้กับสมาชิกกว่า 1,658,937 บาท และสามารถนำรายได้ไปซื้อข้าวสำหรับบริโภคในครัวเรือนต่อไป ด้านสังคม: มีการรวมกลุ่มสถาบันเกษตรกรที่สามารถบริหารจัดการกลุ่มได้ด้วยตนเอง เช่น กลุ่มธนาคารอาหารชุมชน กลุ่มผู้ปลูกไม้ดอกดอยกลาง กลุ่มวิสาหกิจกาแฟดอยกลาง และกลุ่มผู้ปลูกองุ่น นอกจากนี้เกิดการพัฒนากิจกรรมในพื้นที่ให้เป็นกิจกรรมปราดเปรื่อง เป็นผู้นำในการขับเคลื่อนการพัฒนาด้านต่างๆ 5 คน ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม: พืชท้องถิ่นหายากและมีคุณค่าได้รับการอนุรักษ์ และฟื้นฟูเพิ่มปริมาณทั้งในชุมชน (Ex situ conservation) และในป่าธรรมชาติที่เป็นถิ่นกำเนิด (In situ conservation) จำนวน 45 ชนิด ป่ารอบชุมชนได้รับการอนุรักษ์ พื้นฟู และดูแลรักษาโดยชุมชนและหน่วยงานร่วมบูรณาการ สามารถเอื้อประโยชน์เป็นแหล่งอาหาร ยาสมุนไพร ไม้ใช้สอย

6.3.ผลกระทบต่อการดำเนินงานตามพันธกิจขององค์กร/กรม (แสดงหลักฐานเชิงประจักษ์เพิ่มเติมสรุปเฉพาะประเด็นที่สำคัญ)

การดำเนินการ		ประเด็นการพิจารณา
ไม่ได้ดำเนินการ	ดำเนินการ	
☐	☒	<p>ผลกระทบต่อการดำเนินงานตามพันธกิจขององค์กร/กรม</p> <p>เปิดไฟล์แนบ</p> <p>คำอธิบาย(จำเป็นต่อระบบ ไม่เกิน 1,000 ตัวอักษร)</p>

สวพส. มีพันธกิจในการสนับสนุนการวิจัย รวบรวมและเก็บรักษา นวัตกรรมใหม่ เสริมสร้างและรักษาภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจน รักษาคุณค่าของความหลากหลายทางชีวภาพบนพื้นที่สูง โดยใน แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570) มีเป้าหมายให้ประชาชนหลุดพ้นจากความยากจน ชุมชนมีสังคมที่ดีมีความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้และ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีความสมบูรณ์ โดยการส่งเสริมการจัดการที่ดินและความร่วมมือในการอนุรักษ์และฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้เกิดการพึ่งพากันของภูมิ นิเวศ ภูมิสังคม เพื่อการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติสิ่ง แวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ ผ่านกลไกความร่วมมือ กับชุมชนและภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งสนับสนุน ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่ เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ในเป้าหมายด้านการอนุรักษ์ ฟื้นฟู สร้าง ความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติ ความหลากหลายทาง ชีวภาพ และสร้างสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ อย่างยั่งยืนและเป็นธรรมและขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศด้วย โมเดลเศรษฐกิจ BCG ที่มุ่งรักษา ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์จากฐาน ทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพและวัฒนธรรมอย่างคุ้มค่า เต็มศักยภาพ ด้วยการนำความรู้และเทคโนโลยีไปบริหารจัดการ ให้เกิดความสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ ซึ่งการ ดำเนินงานของโครงการก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์ทรัพยากรความหลากหลาย ทางชีวภาพอย่างชาญฉลาดและยั่งยืน สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ของอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ (CBD) ที่ ประเทศไทยเป็นภาคีเครือข่าย และบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ ยั่งยืน (SDGs) ว่าด้วยการอนุรักษ์ระบบนิเวศภูเขา รวมถึงความ หลากหลายทางชีวภาพ และการยุติความหิวโหย บรรลุความมั่นคง ทางอาหาร และยกระดับโภชนาการ และส่งเสริมเกษตรกรรมที่ ยั่งยืน รวมทั้งการจัดความยากจนทุกรูปแบบในทุกพื้นที่ ปัจจุบัน สวพส. และหน่วยงานภาคีเครือข่าย ขยายผลการดำเนินงานด้าน การอนุรักษ์ ฟื้นฟู และส่งเสริมการใช้ประโยชน์ความหลากหลาย ทางชีวภาพ ภายใต้โมเดลธนาคารอาหารชุมชน สุขุมชนบนพื้นที่ สูงอื่นในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย น่าน แม่ฮ่องสอน ดาก ฤตดิษฐ์ พิษณุโลก และกาญจนบุรี รวม 103 กลุ่มบ้าน 10 กลุ่ม ชาติพันธุ์ คิดเป็นร้อยละ 16.72 ของกลุ่มบ้านที่เป้าหมายที่มีความ เข้มขันในการดำเนินงานครอบคลุมทุกมิติ

6.4.ประโยชน์ที่ประชาชน กลุ่มเป้าหมาย และหน่วยงานได้รับจากกระบวนการมีส่วนร่วมที่สร้างผลกระทบสูงกับคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน กรณีที่ ขยายผลในเชิงพื้นที่ให้ระบุในแต่ละพื้นที่ (แสดงหลักฐานเชิงประจักษ์เพิ่มเติม สรุปรเฉพาะประเด็นที่สำคัญ)

**การดำเนิน
การ**

ประเด็นการพิจารณา

ไม่ได้ ดำเนินการ	ดำเนินการ	
○	●	<p>การขยายผลหรือต่อยอดของหน่วยงานมีประโยชน์ที่สำคัญต่อประชาชน กลุ่มเป้าหมาย และหน่วยงานคืออะไร สร้างผลกระทบสูงกับคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน พร้อมยกตัวอย่าง (*กรณีขยายผลเชิงพื้นที่โปรดระบุแต่ละพื้นที่ หากมีมากกว่า 2 พื้นที่ให้หน่วยงานโทรประสาน สำนักงาน ก.พ.ร.) พื้นที่ที่ 1</p> <p>ก่อให้เกิดประโยชน์ตั้งแต่ต้นน้ำ ซึ่งเป็นแหล่งผลิตวัตถุดิบและแหล่งต้นน้ำลำธาร กลางน้ำ ผู้ใช้ประโยชน์ทั้งบริโภคและแปรรูปขึ้นต้น และปลายน้ำ เครือข่ายการผลิตที่มีมาตรฐาน ปลอดภัย สอดคล้องกับความต้องการของตลาด ดังนี้ 1.ประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ตอบใจหทัยความต้องการและแก้ไขปัญหาของชุมชนได้อย่างแท้จริง สอดคล้องกับสภาพภูมิสังคม ส่งผลให้เครือข่ายธนาคารอาหารชุมชน 28 หมู่บ้าน 298 ครัวเรือน มีความมั่นคงด้านอาหาร (Food Security) โดยมีแหล่งอาหารที่เพียงพอต่อการบริโภคในชีวิตประจำวันและหมุนเวียนตลอดทั้งปี (Food Availability) เข้าถึงแหล่งอาหาร (Food Access) จากผืนป่ารอบชุมชนและสวนหลังบ้าน (Home garden) และแลกเปลี่ยนระหว่างชุมชนเครือข่าย ทั้งยังได้ประโยชน์จากการบริโภคพืชผักพื้นบ้าน "อาหารเป็นยา" ที่มีคุณค่าทางโภชนาการและปลอดภัยจากสารเคมี (Utilization) ชุมชนมีพืชพรรณและเห็ดที่หลากหลาย ให้ผลผลิตตามฤดูกาลอย่างต่อเนื่อง นำไปสู่การมีเสถียรภาพด้านอาหาร (Stability) 2.องค์กร สวพส. มีเป้าหมายในการช่วยให้ประชาชนบนพื้นที่สูงกว่า 3,230 กลุ่มบ้าน หลุดพ้นจากความยากจน สังคมมีความเข้มแข็ง พึ่งพาตนเองได้ ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมมีความสมบูรณ์ ปัจจุบัน สวพส. และหน่วยงานภาคีเครือข่ายได้ขยายผลงานภายใต้โมเดลธนาคารอาหารชุมชน สู่มุมชนบนพื้นที่สูงอื่นใน เชียงใหม่ เชียงราย น่าน แม่ฮ่องสอน ดากอุตรดิตถ์ พิษณุโลก และกาญจนบุรี รวม 103 กลุ่ม คิดเป็น 16.72% จากพื้นที่เป้าหมาย 616 กลุ่มบ้าน ทำให้ชุมชนตระหนักถึงคุณค่าของทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพ ด้วยเป็นแหล่งอาหารและแหล่งรายได้ จึงเกิดความรักและหวงแหนป่า ให้ความร่วมมือในการปรับระบบการเกษตรแบบดั้งเดิมที่ต้องบุกกรุก เผาป่า เป็นระบบเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และเกื้อกูลต่อทรัพยากรธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพท้องถิ่นให้มีความสมบูรณ์ ทำให้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างชุมชนกับหน่วยงานภาครัฐหมดสิ้นไป เกิดความไว้วางใจและร่วมมือกับหน่วยงานร่วมบูรณาการทุกภาคส่วน 3.ประเทศและประชากรโลก ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการอนุรักษ์ ป่าฟู และใช้ประโยชน์ทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพอย่างชาญฉลาด และยั่งยืน สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ (CBD) ที่ประเทศไทยเป็นภาคีเครือข่าย และ SDG Goals เป้าหมายที่ 1,2,3,5,13,15 รวมทั้งสนับสนุน</p>

		ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ด้านการสร้างความเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
		พื้นที่ที่ 2

มิติที่ 4 ความยั่งยืน(10 คะแนน)

7.เปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างจากการนำเอาต้นแบบไปขยายผลในแต่ละพื้นที่และการนำไปบรรจุเป็นนโยบายของหน่วยงานหรือองค์กร (แสดงหลักฐานเชิงประจักษ์เพิ่มเติมสรุปเฉพาะประเด็นที่สำคัญ)

การดำเนินการ		ประเด็นการพิจารณา
ไม่ได้ดำเนินการ	ดำเนินการ	
☐	☒	<p>เปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างจากการนำเอาต้นแบบไปขยายผลในแต่ละพื้นที่และการนำไปบรรจุเป็นนโยบายของหน่วยงานหรือองค์กร (*กรณีที่ย้ายผลเชิงพื้นที่โปรดระบุแต่ละพื้นที่ หากมีมากกว่า 2 พื้นที่ให้หน่วยงานโทรประสาน สำนักงาน ก.พ.ร.)</p> <p>พื้นที่ที่ 1</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px;"> <p>การขยายผลจากชุมชนต้นแบบป่าเมี่ยง ไปยังชุมชนที่มีบริบทป่าเมี่ยงเหมือนกัน มีขั้นตอนการขับเคลื่อนกิจกรรมแบบเดียวกัน คือ สร้างความเข้าใจให้ชุมชนเห็นความสำคัญและขั้นตอนของโมเดลธนาคารอาหารชุมชน สร้างผู้รู้รุ่นใหม่เพื่อสืบทอดความรู้ ศึกษาดูงานในพื้นที่ต้นแบบและจัดตั้งกลุ่มสังคมออนไลน์ เพื่อเป็นสื่อการเรียนรู้ในรูปแบบต่างๆ สนับสนุนองค์ความรู้และเทคโนโลยีที่เหมาะสม และติดตามประเมินผลร่วมกันอย่างต่อเนื่อง</p> </div> <p>พื้นที่ที่ 2</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px;"> <p>การขยายผลจากชุมชนต้นแบบป่าเมี่ยง ไปยังชุมชนที่มีบริบทป่าเมี่ยงเหมือนกัน มีขั้นตอนการขับเคลื่อนกิจกรรมแบบเดียวกัน</p> </div>

8.การถ่ายทอดบทเรียนและผลการดำเนินการเพื่อให้หน่วยงานอื่นสามารถนำไปศึกษาและเป็นต้นแบบ

การดำเนินการ		ประเด็นการพิจารณา
ไม่ได้ดำเนินการ	ดำเนินการ	
☐	☐	

		<p>การถ่ายทอดบทเรียนและผลการดำเนินงาน การเพื่อให้หน่วยงานอื่นสามารถนำไปศึกษาและเป็นต้นแบบ (หากมีต้องแสดงรายละเอียด)</p> <p>คำอธิบาย(จำเป็นต่อระบบ ไม่เกิน 1,000 ตัวอักษร)</p> <p>พื้นที่ขยายผลเป็นต้นแบบให้หน่วยงานอื่น ๆ เข้ามาเรียนรู้ ได้แก่ ถ่ายทอดความรู้การปลูกพืชท้องถิ่น เพาะเลี้ยงเห็ด ให้กับชุมชนใน ต.วารี อ.แม่สรวย 15 หมู่บ้าน และเครือข่ายชุมชนในเชียงใหม่และน่าน 10 หมู่บ้าน พื้นที่ดอยกลาง จัดทำแหล่งรวบรวมพันธุ์กรรมพืชท้องถิ่นและพัฒนาฐานการเรียนรู้ธนาคารอาหารชุมชนป่าเมี่ยง ในแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศเกษตรของ อ. แม่อาาย พื้นที่ปางมะโอ มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านการเพาะเลี้ยงเห็ดป่า เห็ดเศรษฐกิจและผึ้งในระบบวนเกษตรให้กับชุมชนใกล้เคียง และเป็นแหล่งศึกษาดูงานด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คนอยู่ร่วมกับป่าอย่างยั่งยืนให้กับนักศึกษาและหน่วยงานในประเทศและต่างประเทศ พื้นที่โป่งคำ ถ่ายทอดความรู้ให้กับชุมชนเครือข่าย โดยพัฒนาฐานเรียนรู้ในชุมชน เช่น การแปรรูปสมุนไพร การเพาะกล้าไม้ การทำถ่านอัดแท่งจากขี้ข้าวโพด การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ธนาคารขยะ ในปี 2565 มีผู้เข้ามาศึกษาดูงาน รวม 340 คน และได้เผยแพร่ผลงานในต่างประเทศผ่านเวที UN เพื่อแลกเปลี่ยนผลสำเร็จด้านบทบาทผู้นำในการพัฒนาชุมชน</p>
--	--	--